

**SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND**

 Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: Kungsholms Hamnplan 7

 E-POST: office@svf.se

 HEMSIDA: www.svf.se

TELEFON: 9.00–11.30, 12.30–16.30

(MAJ–AUGUSTI: 9.00–11.30, 12.30–16.00)

KANSLI

TELEFON: 08-545 558 20

TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande:

 TORSTEN JAKOBSSON, *leg vet*

TELEFON: 08-545 558 22

MOBIL: 070-372 95 10

 E-POST: torsten.jakobsson@svf.se
Kansli- och ekonomichef:

 PER CARLSSON, *pol mag (tjänstledig)*

TELEFON: 08-545 558 21

MOBIL: 070-567 12 35

 E-POST: per.carlsson@svf.se
Förhandlingschef:

 ANDERS GRANELD, *jur kand*

TELEFON: 08-545 558 26

MOBIL: 070-625 64 44

 E-POST: anders.graneld@svf.se
Ombudsman/förhandlare

 JENNY FLORDAL, *fil mag*

TELEFON OCH

MOBIL: 08-545 558 25

 E-POST: jenny.flordal@svf.se
Informationschef

 JOHAN BECK-FRIIS, *leg vet*

TELEFON: 08-545 558 33

MOBIL: 070-717 73 25

 E-POST: johan.beck-friis@svf.se
Generalsekreterare SVS, tf kanslichef

 CHRISTINA AROSENIUS, *leg vet*

TELEFON: 08-545 558 24

MOBIL: 070-717 73 19

 E-POST: christina.rosenius@svf.se
Bitr generalsekreterare SVS:

 ELISABETH HERNBLAD TEVELL, *leg vet*

TELEFON: 08-545 558 31

MOBIL: 070-216 30 95

 E-POST: lisa.hernblad.tevell@svf.se
Redovisningsansvarig

 LINDA WIKSTRÖM, *ekonom*

TELEFON: 08-545 558 23

 E-POST: linda.wikstrom@svf.se
Sekreterare

MARIANNE LUNDQUIST, SVS

TELEFON: 08-545 558 27

 E-POST: marianne.lundquist@svf.se
Administrativ assistent

KARIN MOSSBLAD HENRIKSSON, SVF

TELEFON: 08-545 558 28

 E-POST: karin.henriksson@svf.se
Plusgiro: 83 80-8 Allmänna kassan

15 39 33-7 Understödsfonden

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

 SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Välkommet framsteg i kastrationsfrågan

OBEDÖVAD KASTRATION AV SMÅGRISAR har under många år varit ett etiskt dilemma för svensk grisproduktion. Det har rimmat illa med talet om en svensk modell för god djurhantering att varje år kastrera närmare 1,5 miljoner nyfödda grisar utan bedövning. Samtidigt är det nödvändigt att göra något åt två praktiska problem i grisuppfödningen. Dels måste den för konsumenterna osmakliga ornelukten hos okastrerade hangrisar stoppas, dels måste slagsmål hos köns mogna grisar i slutet av uppfödningens period förhindras.

Sedan 2009 finns ett vaccin mot köns mognad på den svenska marknaden, men vaccinationen har mött motstånd från griskärlingen. Man pratar om arbetsmiljöproblem, man pratar om konsumentreaktioner, man pratar om slaktlogistik och inte minst om ekonomi. Till stor del verkar farhågorna vara överdrivna om man ser objektivt på saken, men nya system medför alltid nya arbetsätt.

Alternativet till vaccination är bedövning i samband med kastrationen, en rutin som infördes som lagkrav i Norge redan 2002. Sveriges griskärlingar håller nu på att utbildas i lokalbedövningsteknik och den svenska griskärlingen började vid årsskiftet i år att ge smärtlindring som ett första steg.

Idag finns alltså kommersiellt användbara alternativ till den traditionella kastrationen utan bedövning. Det är därför välkommet att landsbygdsministern den 19 juli meddelade att nya lagregler är på gång. Från den 1 januari 2016 måste alla smågrisar bedövas före kirurgisk kastrering. Enbart smärtlindring ska därmed inte bli tillräckligt för att motverka smärta och stress i samband med ingreppet. Dagen efter meddelade Jordbruksverket dessutom att lantbrukare som har smågris- eller slaktsvinsproduktion kommer att kunna söka ersättning för smärtfri kastrering av grisar och för vaccination mot galtlukt. Ersättningen gäller för kostnader som grisproducenter har från och med den 1 september 2012.

Det kan alltid argumenteras om lagstiftning är rätt väg att gå när en förändringsprocess redan är igång. Erfarenheten visar dock att frivilliga åtaganden lätt frångås efter en tid, när fokus på frågan har minskat. Dessutom kommer aldrig hela näringen med när nya rutiner införs på frivillig bas, det finns alltid producenter som aktivt ställer sig utanför. Det är därför som landsbygdsministerns lagändring känns tilltalande: alla uppfödare måste följa samma regler, samtidigt som regeringen ger näringen morötter i form av kostnadsersättning. Svensk griskärling har de senaste åren varit hårt ekonomiskt pressad och det är viktigt att nya lagkrav åtföljs av en rimlig ekonomisk kompensation.

I förlängningen kommer sannolikt griskärlingen att vinna såväl ekonomiskt som förtroendemässigt på de nya reglerna. Den känsliga fråga som obedövad kastrering varit för svensk djurvälstånd kommer att försvinna. Såväl bönder som veterinärer kan peka på de ändrade rutinerna för att ytterligare framhålla mervärderna med svenskt griskött.

 JOHAN BECK-FRIIS
informationschef SVF

innehåll

ledare AV J BECK-FRIIS			
Välkommet framsteg i kastrationsfrågan	3	disputationer	
reportage AV S FREDRIKSSON		Ärftlig sköldkörtelsjukdom kartlagd genom hundgenetik	59
Virpi Welling delar gärna bondens vardag	6	insänt	
.....			
vetenskap – granskad artikel		Unikt tillfälle att få toxikologiexperter	61
Förekomst av <i>Streptococcus agalactiae</i> i svenska mjölkproducerande besättningar AV K PERSSON WALLER OCH H LANDIN	11	AV K KÖNIGSSON OCH E TÖRNQVIST	
.....			
tema forskning hundavel		debatt	
Primär värksvaghet hos hund AV A-S LAGERSTEDT OCH R HAGMAN	15	Evidens och läkemedelsrepresentanter AV T FALK	62
Pyometraprojektet AV R HAGMAN OCH A-S LAGERSTEDT	17	replik	
månadens epizetel	21	Replik om "Magi på Djursjukhuset"	65
vilken är din diagnos?		AV R EKSTRÖM KJELLIN OCH M FÄLTH	
– Epizootologi	24	in memoriam	
– Svar	66	Bengt Ljung	68
allmänt		Fredrik Ståhlberg	69
Minhundsveterinär – en udda specialitet AV J BECK-FRIIS	25	bokanmälan	71
Djurskyddet i Europa rör på sig AV K HAMMARBERG	31	noterat	
Mötesreferat		• Denneberg ny generaldirektör för Jordbruksverket	24
Veterinär livsmedelssäkerhet i Europa AV I VÄGSHOLM	35	• Även SVA får ny GD	29
Kunglig invigning skuggad av protester AV J BECK-FRIIS	37	• Misstanke om tuberkulos hos alpäckor	58
Fullmäktigemöte med framtiden i fokus AV J BECK-FRIIS	39	• Byte av nationell djurskyddschef	60
Med SÄV i västerled AV E RENNERFELT	51	• Omstruktureringen av djursjukvården fortsätter	80
veterinärkongressen 2012	43	• Kompetenscenter för alternativ till djurförsök föreslås	80
fackliga frågan		krönika	
Hur fungerar tjänstepensionen? AV A GRANELD	55	Bredden är en styrka AV M PERSSON OCH H KÄTTSTRÖM	73
FVF informerar		kongresser & kurser	75
Visst kan företagare få a-kassa AV A STENBERG	57	kåseri	
		Misslyckad rekrytering! AV M VON SCHREIB	81
		svensk veterinärlegitimation	82
		specialistkompetens	82

**VETGROSS
VETAP**
VETERINÄRENS APOTEK

**OBS!
NYTT
NUMMER**

0771-21 55 00

Sveriges enda helhetsleverantör inom veterinärmedicin

Virpi Welling delar gärna bondens vardag

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Hon ville jobba ute. Hon ville jobba med kor och kalvar med fokus på hälsoproblem på besättningsnivå. Men hon ville inte ha jour. Önskejobbet fann hon hos Svenska Djurhälsovården. Svensk Veterinärtidning följde med Virpi Welling, nöthälsoveterinär, på ett besättningsbesök.

VI SES I UPPSALA där Svenska Djurhälsovården, SvDHSV, har sina lokaler på Kungsängens Gård. Numera, sedan SLU flyttat all sin verksamhet till Lövsta, är det ganska tomt och nästan ödsligt med alla tomma djurstallar. Men hos SvDHSV är det full fart redan tidigt på morgonen. I lokalerna huserar fem veterinärer, som utöver Virpi är Lena Eliasson-Selling, inriktning grishälsa, och Andrea Holmström, inriktning fårhälsa. Andrea är dessutom vice vd. Vidare är Jenny Lundström obduktionsansvarig och ett antal månader framåt finns också Boel Sandros som är projektanställd för ett smittskyddsprojekt. Två administratörer håller ordning på papper och ekonomi. Nästan varje rum inhyser även en eller ett par hundar.

– Det är en stor förmån att kunna ha med hundarna till jobbet. De har det bra här och de trivs tillsammans som tur är, kommenterar Virpi när Lena Eliasson-Selling anländer till jobbet med jockarna glatt springande kring benen.

VIRPI HADE PLANERAT in två besök denna dag, men får återbud på grund av sjukdom från en av djurägarna. Det är inte svårt att fylla dagen ändå. Vi styr kosan mot Horndal i södra Dalarna där Virpi ska göra ett årligt besök hos en mjölkproducent som är med i det som Nöthälsovården kallar ”stora paketet”. Under bilresan har vi tid att prata lite mer om Virpis bakgrund och hur hon hamnade där hon är idag.

– Jag är född i Finland, i Tammerfors. Redan när jag var fem, sex år drömde jag om att jobba

FOTOLÖTTA PETERSSON

med djur och den lokala distriktsveterinären var min stora idol, berättar Virpi.

Hon höll fast vid sin dröm och fick under skoltiden sommarjobba på en smådjursklinik. Innehavaren berättade att hans son studerade i Uppsala. Denna information gick rakt in i medvetandet på Virpi som beslöt att göra samma sak. När hon var 19 år flyttade hon till Sverige. Hon skulle bli veterinär och hon skulle jobba med smådjur, framför allt hundar.

Virpi blev klar med veterinärstudierna 1995 och tillbringade den allra första tiden på olika vikariat som distriktsveterinär, mest i Norrland.

– Mitt första ”vick” var i Storuman. Men jag har varit på flera ställen i Norrland, Sollefteå till exempel, berättar Virpi.

Under sista året på veterinärutbildningen träffade Virpi sin blivande man, Mathias. Även om hon gjorde en sejour till Finland och ett sexmånaders vikariat på en smådjursklinik, var hon fast i Sverige. Stockholms Djurklinik i Alvik blev nästa arbetsgivare.

Under flera år pendlade Virpi mellan bostaden i Uppsala och jobbet i Stockholm. När den privata distriktsveterinärstationen i Hallstahammar sökte en ny kollega nappade Virpi.

– Vi var tre veterinärer som drev en egen station. Det var 1999. Det var väldigt roligt och

jag kom mer och mer att uppskatta att jobba med stordjur, främst nöt och gris, berättar Virpi.

Efter ett tiotal år som ambulerande med jourverksamhet började Virpi tycka att det blev lite slitsamt. Familjen hade utökats med två barn, idag fem och sju år gamla, och det var ganska svårt att pussla ihop Mathias arbetstider som flygledare med Virpis ambulerande privatpraktik. För tre år sedan fick Virpi nys om tjänsten som nöthälsöveterinär i Uppsala.

Det mesta inom nöthälsövården handlar om rådgivning. Virpi och Kajsa går igenom allt som hänt det senaste året.

Den gamla ladugården ska renoveras för att framför allt inhysa kalvar. Kajsa visar runt och berättar om planerna.

Kalvhälsa är något som verkligen engagerar Virpi. Hon råder Kajsa att konsekvent hålla ihop grupperna.

– För mig var detta det perfekta jobbet, både inne- och utejobb med favoritdjurslaget och inga jourer, säger Virpi.

BASEN I ARBETET som djurhälsoveterinär är rådgivning, utbildning och förebyggande arbete. Förutom besättningsbesök handlar det också om olika sjukdomsförebyggande program. Virpi är till exempel ansvarig för paratuberkulosprogrammet och hon är samordnare inom Svenska Djurhälsovården för SVARMPat (Svensk Veterinär Antibiotika Resistens Monitorering patogena bakterier) gällande nöt.

– Jag har i mitt nuvarande arbete stor nytta av att ha varit företagare. I början var jag dock ovan att hålla kurser och föredrag. Jag kände

mig inte bekväm i att prata inför folk, var alldeles för blyg. Det har så småningom blivit bättre och bättre och egentligen är det riktigt kul, berättar Virpi.

Hon tillägger att hon alltid tyckt att det är extra roligt att hålla kurser för lantbrukare.

– Det brukar vara väldigt lättstämning och gensvaret är stort.

MEDAN RESAN går vidare mot Horndal blir det en del telefonsamtal från djurägare som har frågor till Virpi. Det är frågor som kan handla om precis allt som rör kor och kalvar eller varför inte hunden när man ändå har en veterinär på tråden, ”vilket fästingmedel tycker du att vi ska använda ...?”

Asfaltvägen tar slut och vindlande grusvägar tar vid. Efter lite kringelkrokar är vi framme hos den nötbosättning som ska få sitt årliga besök. Gården är ett familjeföretag och det är dottern Kajsa som tar emot. Från att tidigare varit en del i verksamheten har hon ganska nyligen tagit över allt större ansvar för driften sedan hennes far blivit sjuk. Familjen är ekologiska mjölkproducenter och har precis börjat använda en helt nybyggd lösdriftsanläggning med mjölkrobot. Allt är inte riktigt färdigt och det är tufft för Kajsa och hennes man att ta totalansvar för djur, nybygge och små barn.

Besöket börjar på kontoret där man går igenom vad som hänt sedan det förra besöket. Samtalet snurrar kring kalvarna och problemet att få iväg dem till uppfödarna. Kajsa tycker att de blir kvar för länge på gården.

– Uppfödarna vill ha kalvarna avvanda. Det kostar ungefär 3 000 kronor i mjölk att vänja av en kalv, det är ingen bra ekonomi, säger Kajsa.

VIRPI OCH KAJSA bläddrar i sina pärmar. Utfodringsrutiner, smittor, parasiter och läkemedelsanvändning diskuteras innan det är dags att gå och titta på nybygget.

Trappan till ”utsikten” är inte klar så det är stege som gäller. Det visar sig vara värt besväret att klättra upp för den något vingliga anordningen. Det är en verkligt ljus och fin hall att blicka ut över.

– Jag ville ha extra snygga fönster (sexkantiga) uppe vid taket på gavlarna och det blev verkligen lyckat, berättar Kajsa.

Nere på marknivå igen är det kalvarna som ses över. En del står i den nya anläggningen, en del i den gamla ladugården. Under genomgången på kontoret hade Kajsa berättat att de tidigare haft lite problem med kryptosporidios.

– Försök att hålla ihop grupperna, ha bra

hygien och noggranna råmjölkstrutiner, råder Virpi och tar några avföringsprover.

KAJAS GÅRD är med i Nöthälsövårdens "stora paket". Det innefattar diagnostik av viktiga hälsoproblem, kostnadsfria obduktioner, fyra nummer av tidningen Djurhälsonytt, subventionerat deltagande i SvD HVs kurser, rådgivning per telefon och ett årligt veterinärbesök.

– Den här mjölkbesättningen kanske inte är det mest representativa exemplet för dem som är med i Nöthälsövården, kommenterar Virpi och fortsätter:

– De flesta av mina djurägare har stora kalvbesättningar som köper in och föder upp kalvar till slakt eller har uppfödning av dikalvar. Som "stor" räknas över 100–150 djur men jag har några besättningar på 600 till 2 000 kalvar. De flesta kalvbesättningar är av mjölkkras. Kalvhälsa handlar till största delen om att skydda djuren från smitta genom att ha bra skötselrutiner och kunskap, optimal utfodring och bra miljö för kalvarna.

VIRPI HAR tillsammans med Helle Unnerstad från SVA arbetat i en studie inom ramen för SVARMPat (en utökning av SVARM som har till syfte att motverka utveckling och spridning av antimikrobiell resistens hos sjukdomsframkallande bakterier hos lantbrukets djur) som gäller lunginflammation hos kalvar och vilka bakterier det handlar om, samt tecken på resistensutveckling.

Under 2010 och 2011 har man letat efter de vanligaste bakterierna som orsakar lunginflammation på nöt, men även efter *Mycoplasma bovis* som inte är utbredd i Sverige, men som är en vanligt förekommande bakterie i många andra länder. I tre svenska besättningar fann man denna bakterie hos kalvarna.

– När det gäller projekt av den här typen handlar det mycket om övervakning av antibiotikaresistens hos de vanligaste bakterierna. Provtagningen visade att det är ovanligt med penicillinresistens hos bakterier i luftvägarna hos kalvar, kommenterar Virpi.

NÖTHÄLSAN är en del av bondens vardag, en vardag som Virpi gärna delar. Besättningsbesöken där det diskuteras utfodring och byggnadslösningar är alltid lika roliga.

– Jag måste hänga med i hur det går med årets vallskörd och liknande aktuella lantbruksfrågor, säger Virpi.

– När djurägarna visar att de har förtroende för mig, lyssnar på mina råd och allt är ok vid

uppföljningen, då känner jag en enorm arbetsglädje. Samma sak gäller när jag får positiv "feed-back" efter kurser. Det ger verkligen en kick i jobbet.

– Ska jag peka på något som är negativt i mitt jobb är det att jag träffar lantbrukarna lite för sällan, oftast bara en gång om året. Då hinner jag inte alltid få så bra kontakt som jag skulle önska mig och möjligheter till uppföljning med dem på samma sätt som jag fick med mina kunder i Hallstahammar.

– Mitt geografiska område är stort och det blir långa bilresor som jag försöker utnyttja till att planera och ringa samtal. Jag har ungefär 100 besättningar i "stora paketet" och 70 i "lilla paketet" (skillnaden mellan lilla och stora paketet är det årliga veterinärbesöket), säger Virpi och tillägger att de flesta är väldigt "väluppfostade". De tar hand om sina djur så att de växer och håller sig friska och använder antibiotika med förstånd.

– Det är sällan jag stöter på illa skötta djur. Under mina 17 år som veterinär har jag anmält två besättningar varav den ena anmälningen ledde till djurförbud. Men det var länge sedan.

Virpi berättar också om en helt ny utmaning i jobbet, besättningar med bison och vattenbuffel. Än så länge handlar det om ett fåtal uppfödare med ett litet antal djur men intresset ökar.

Om du inte fått jobbet på Svenska Djurhälsovården, vad hade du gjort då?

– Kanske sysslat med patologi. Det är ett intressant område. Men, och det är ett stort men, där finns inga bönder, avslutar Virpi Welling. ■

Den nybyggda anläggningen är ljus och fin. Observera det snygga fönstret uppe vid taknocken som Kajsa är väldigt nöjd med.

KARIN PERSSON WALLER, leg veterinär, docent, statsveterinär, adjungerad professor och
HÅKAN LANDIN, leg veterinär, specialist i nötkreaturs-sjukdomar, expert juverhälsa och djurvälstånd*

Förekomst av *Streptococcus agalactiae* i svenska mjölkproducerande besättningar

Mastit är den vanligaste sjukdomen hos mjölkkor och orsakas vanligen av bakterieinfektion via spenkanalen. Vissa av dessa bakterier kan snabbt sprida sig i en besättning och orsaka stora och kostsamma juverhälsostörningar. En sådan bakterie är *Streptococcus agalactiae* (SRA). Förekomsten av SRA i svenska mjölkproducerande besättningar har länge ansetts låg men på senare år har flera besättningar fått omfattande juverhälsoproblem på grund av SRA. Syftet med studien var att få en indikation på hur vanlig SRA är i svenska besättningar genom att undersöka förekomst av SRA i tankmjölk med hjälp av PCR-teknik.

granskad artikel

INLEDNING

Streptococcus agalactiae (SRA) är en beta-hemolyserande grampositiv kock som ibland även kallas grupp-B-streptokock. Hos kor ger SRA upphov till såväl akuta som kroniska mastiter i både klinisk och subklinisk form (Figur 1). SRA är sannolikt den mest kobundna juverbakterie vi har i landet och den överlever bara kort tid utanför kon. Det innebär att den främst smittar genom att bakterier överförs direkt från infekterade till friska juverdelar. I de flesta fall sker detta troligen i samband med mjölkning (6).

Förekomsten av SRA i svenska mjölk-

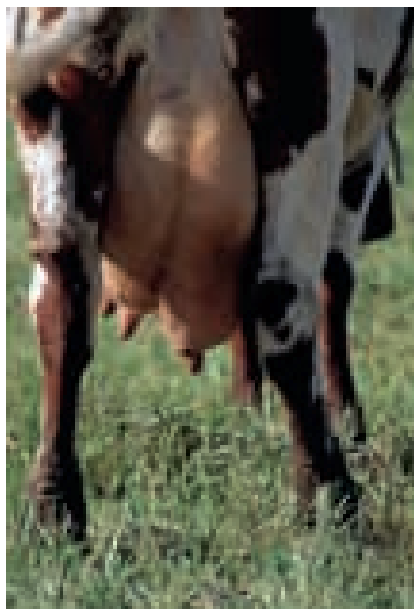

FOTO: BENGT EKBERG, SVA.

FIGUR 1. *Streptococcus agalactiae* kan orsaka både klinisk och subklinisk mastit hos mjölkkor.

producerande besättningar har länge ansetts låg, men under det senaste decenniet har flera besättningar drabbats av omfattande juverhälsoproblem på grund av SRA. Kunskapen om hur många besättningar i landet som är drabbade är dock bristfällig. Ny teknik med hög känslighet har nu gjort det möjligt att undersöka tankmjölk avseende SRA på ett relativt snabbt och enkelt sätt. Sådan undersökning ger möjlighet att identifiera smittade gårdar, vilket är viktigt för att minska smittspridning mellan gårdar i samband med livdjurens försäljning. Effektiv diagnostik är också en betydelsefull del i juverhälsoarbetet i

drabbade besättningar. Då SRA är en viktig juverpatogen och dessutom kan ha stor betydelse även ur ett folkhälso-perspektiv, bör Sverige arbeta för att vidmakthålla en uttalat låg förekomst i mjölkbesättningarna.

Tankmjölksundersökning av SRA

I flera länder används mikrobiologisk tankmjölksundersökning, bland annat av SRA, som ett verktyg i juverhälsoarbetet men sådan undersökning har hittills inte varit vanlig i Sverige. I Danmark finns sedan länge ett nationellt kontrollprogram för SRA i vilket tankmjölk från landets alla besättningar undersöks en gång årligen avseende förekomst av bakterien (5).

Förekomst av SRA i tankmjölk (Figur 2) har hittills vanligen undersökts genom bakteriologisk odling av mjölken på selektiva agar. På senare år har dock ett nytt verktyg, PCR (polymerase chain reaction), för identifiering av bakterier tagits fram. Idag finns ett kommersiellt PCR-test (PathoProof™ Mastitis PCR Assay, Finnzymes) som kan detektera SRA i mjölkprov. PCR-analys är en snabb och känslig metod för detektion av SRA (7) eftersom den kan påvisa mycket låga nivåer av bakterie-DNA (Figur 3). Metoden innebär dock en ökad risk för falskt positivt prov eftersom den upptäcker DNA även från döda bakterier eller kontaminerande bakterier.

SRA-förekomst i svenska gårdar

SRA har i SVAs senaste fältstudier visat sig stå för mindre än en procent av de akuta kliniska (4) och subkliniska (11) ►

FOTO: KARIN PERSSON WALLER, SVA

FIGUR 2. Tankmjölksprov är ett sätt att undersöka förekomst av *Streptococcus agalactiae* i besättningen.

skäl till detta är att många SRA-stammar inte uppvisar typisk morfologi *in vitro*. En annan orsak är att endast en mycket liten andel av mastitodlingarna utförs på ackrediterade laboratorier. En tredje orsak kan vara att fältveterinärerna numera inte regelbundet konfronteras med bakterietypen i sitt kliniska arbete.

Tankcelltalen i bägge besättningsgrupperna, mätt som rullande tolv månadersvärden i kokkontrollen, har varierat mellan 350 000 och 550 000 celler per ml mjölk. Prevalensen SRA-smittbärande kor har vid besättningsutredningar konstaterats ligga i intervallet 30–75 procent. De utredda gårdarna tycks således uppvisa en kraftigt ökad förekomst av SRA i jämförelse med SVAs randomiserade fältstudier.

Dessa resultat tyder på att SRA kanske är vanligare än vi hittills ansett. Det är därför av stor vikt att få en uppfattning om hur vanligt förekommande SRA-infektion är. En bättre helhetsbild av prevalensen SRA-infekterade gårdar i landet behövs för att göra det möjligt att avgöra om rådgivningen bör intensifieras och förbättras så att SRA-problem i möjligaste mån kan undvikas.

SYFTE

Studiens syfte var att få en indikation på hur vanligt SRA är i besättningar med AMS och i stora (>100 kor) lösdriftsbesättningar med KM, genom att undersöka förekomst av SRA i tankmjölk med hjälp av PCR-teknik.

MATERIAL OCH METODER

Två tankmjölksundersökningar genomfördes under 2010 respektive 2011. I den första studien analyserades tankmjölksprov från 453 (83 %) av 555 AMS-gårdar som var med i kokkontrollen 2010 och i den andra studien analyserades tankmjölksprov från alla 483 (100 %) besättningar med fler än 100 kor och KM som var med i kokkontrollen 2011.

Från varje gård togs ett tankmjölksprov vid ett tillfälle under början av respektive år. Proverna togs i provrör innehållande konserveringsmedel (bronopol) och skickades med post till Enhet för bakteriologi, SVA, för analys avseende förekomst av SRA med hjälp av PCR-teknik (PathoProof™ Mastitis PCR

- mastiterna. Under 2003–2004 identifierades dock SRA som huvudorsak till svåra juverhälsostörningar i ett antal svenska varma lösdrifter med mer än 100 kor och konventionell mjölkning (KM)(3). Under 2009 gjordes liknande observationer på sex gårdar med auto-

matiskt mjölkningssystem (AMS) (8, 9, 10).

Både i besättningarna med KM och AMS förflöt i många fall lång tid innan diagnosen SRA fastställdes. Det berodde oftast på att SRA inte upptäcktes i rutindagnostiken i fältlaboratorierna. Ett

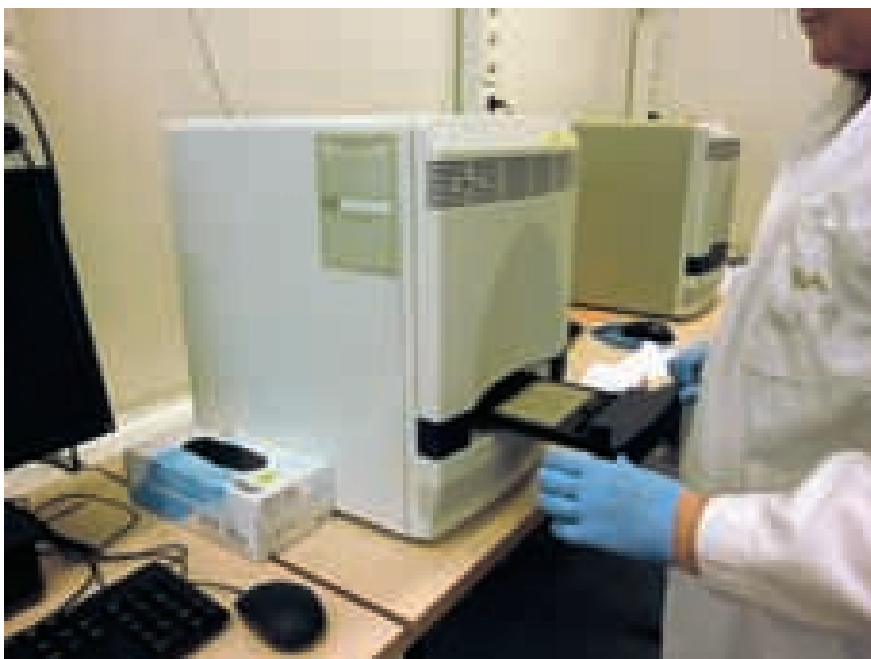

FOTO: KARIN PERSSON WALLER, SVA

FIGUR 3. Förekomst av *Streptococcus agalactiae* i mjölkprov kan numera analyseras med PCR-teknik.

Tabell 1. ANTAL (%) BESÄTTNINGAR MED AUTOMATISKT MJÖLKNINGSSYSTEM (AMS) ELLER KONVENTIONELL MJÖLKNING (KM) OCH FLER ÄN 100 MJÖLKKOR MED ELLER UTAN PÅVISAD FÖREKOMST AV SRA I TANKMJÖLKEN.

Studie	Totalt antal prov	SRA negativ	SRA-misstanke	SRA påvisad			Alla
				Sparsam mängd	Måttlig mängd	Riklig mängd	
AMS	453 (100)	423 (93,4)	8 (1,8)	7	13	2	22 (4,8)
KM	483 (100)	443 (91,7)	11 (2,3)	21	8	0	29 (6,0)

Assay, Finnzyme, Finland). Prevalensen SRA-infekterade gårdar beräknades och skillnader i SRA-förekomst mellan de två undersökningarna gjordes med Chi-square test.

RESULTAT OCH DISKUSSION

Resultatet visade att 4,9 procent av AMS-gårdarna och sex procent av de konventionella gårdarna med fler än 100 kor var positiva för SRA (Tabell 1). Skillnaden mellan de två studierna var inte statistiskt signifikant. Dessutom var ytterligare 1,9 procent respektive 2,3 procent av besättningarna misstänkt positiva i de två studierna. Inte heller denna skillnad var statistiskt signifikant. Det innebär att totalt 6,8 procent respektive 8,3 procent av besättningarna sannolikt var infekterade med SRA vid provtagningsstillfället. Som jämförelse kan nämnas att andelen SRA-positiva besättningar var sex procent respektive 2,4 procent i nyligen genomförda PCR-undersökningar av tankmjölk i Danmark (5) respektive Norge (12).

Som ses i Tabell 1 varierade mängden bakteriematerial i proverna med påvisad förekomst av SRA men i de flesta fall återfanns sparsam eller måttlig mängd. Att ett prov är misstänkt positivt innebär att bakteriemängden är så låg att det inte kan uteslutas att resultatet är falskt positivt, varför det är lämpligt att ta nya prover i sådana besättningar för att bekräfta resultatet. Erfarenheter från Danmark tyder dock på att även dessa prover i de flesta fall kommer från gårdar som är sant positiva för SRA.

I båda undersökningarna togs enbart ett prov per besättning vilket innebär att den sanna andelen SRA-positiva besättningar troligen är högre eftersom sinkor

inte ingick i provet. Om antalet infekterade kor är mycket lågt i en större besättning kan provet också vara falskt negativt. Upprepade analyser av tankmjölksprov med minst en månads mellanrum är därför nödvändigt för att göra en säkrare bedömning av gårdens smittstatus.

Den vanligaste anledningen till besättningsproblem med SRA-mastit är inköp av djur (1, 2). För att motverka detta är det viktigt att informera djurägare om att undvika sådana inköp. Om de måste köpa in djur bör de enbart göra det från gårdar som inte har något känt fall av SRA-mastit och som är negativa i upprepade tankmjölksundersökningar (PCR) för SRA. Helst bör juverhälsan hos det individuella djuret också undersökas. Som en hjälp för djurägare som vill köpa/sälja livdjur har Svensk Mjölk introducerat "Säker livdjurshandel" (SÄL) med råd om hälsokontroll inför inköp av djur där bland annat tankmjölksundersökning avseende SRA ingår. För att friförklaras från SRA i SÄL krävs en serie på fyra kvartalsvis uttagna negativa tankmjölksprover.

Det är dock viktigt att ständigt vara observant på misstänkta mastitfall i besättningen eftersom tidig upptäckt innebär möjlighet att minimera spridningen om korrekta åtgärder sätts in, vilket avsevärt minskar kostnaderna. Ny-

ligen har nordiska riktlinjer rörande sanering av SRA-besättningar presenterats av NMSM (Nordiske Meieriorganisasjoners Samarbeidsutvalg for Mjølkekvalitetsarbeid). Ett grundläggande moment i saneringen är att identifiera alla smittade kor så att de kan grupperas separat och/eller slås ut. Därför är tillförlitlig bakteriologisk diagnostik en mycket viktig del av arbetet (Figur 4). Att hitta alla smittbärare anses dock av både djurägare och veterinärer vara en av de svåraste delarna av besättningsarbetet (2). En orsak är att det i samband med subklinisk mastit inte är ovanligt med negativt odlingsresultat även om juvret är infekterat. Detta beror oftast på låg bakteriekoncentration i mjölkprovet på grund av att utsöndringen av bakterier i mjölk varierar över tid. I samband med besättningsutredning och övervakning är rekommendationen idag att ta kosamlingsprov, dvs ett representativt mjölkprov från kons fyra juverdelar. I vissa fall kan det också vara intressant att undersöka samlingsprov från grupper av kor. Samlingsprov innebär dock alltid en risk för allt för stor utspädning av bakteriekoncentrationen, vilket kan förväntas leda till en ökad andel falskt negativa resultat.

KONKLUSION

Totalt påvisades sannolik infektion med SRA i 6,8 procent av undersökta besätt-

FIGUR 4. Växt av *Streptococcus agalactiae* på blodagar.

FOTO: BÉNGT EKEBERG, SVA.

- ningar med AMS och i 8,3 procent av undersökta mjölkbesättningar med konventionell mjölkning och minst 100 kor. Detta var högre än förväntat. Resultatet visar att både djurägare och veterinärer måste vara extra uppmärksamma så att smittan inte introduceras till en fri besättning. Vidare måste en redan introducerad infektion upptäckas så snart som möjligt för att undvika spridning i besättningen. Den försenade upptäckten av förstagångsfallen i flera av de drabbade besättningarna pekar på vikten av att regelbundet kvalitetssäkra mjölkodlingar utförda i fältlaboratorier. Viktiga förebyggande åtgärder är att undvika inköp av djur från andra besättningar alternativt enbart köpa djur från besättningar som är deklarerat fria från SRA. Detta kan kontrolleras genom upprepade PCR-undersökningar av tankmjölksprov.

TACK

Studierna finansierades av Agria, Svensk Mjolk och SVA.

SUMMARY

Prevalence of *Streptococcus agalactiae* in Swedish dairy herds

Mastitis is the most common disease among dairy cows, and is mostly associated with bacterial infection. Some bacteria may spread rapidly in a herd causing costly udder health problems. One such bacterium is *Streptococcus agalactiae* (SRA). The prevalence of SRA in Swedish dairy herds has been considered to be very low for decades, but during

recent years several dairy herds have experienced severe problems with SRA-mastitis.

The aim of the study was to get an indication of the prevalence of SRA in Swedish herds by investigating presence of SRA in bulk milk using a commercial PCR-test. Bulk milk samples were taken once per herd from almost all (83 %) milk-recorded herds with an automatic milking system (AM, n=453), and all (100 %) milk-recorded herds with conventional milking system and more than 100 cows (CM, n=483). Confirmed or suspected presence of SRA was detected in 6.8 % and 8.3 % of AM and CM herds, respectively, which was higher than expected. This emphasizes the need for farmers and veterinarians to take measures to avoid introducing SRA into the herd. Early detection of SRA-infections already introduced into the herd is also of great importance.

Referenser

1. Agger JF, Priou C, Huda A & Aagard K. Risk factors for transmission of *Streptococcus agalactiae* infection between Danish dairy herds: a case control study. *Vet Res*, 1994, 25, 227–234.
2. Carlzén R. Mastit orsakad av *Streptococcus agalactiae* – hur ska besättningsproblem hanteras? Sveriges Lantbruksuniversitet, Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap, Examensarbete, 2010, 67.
3. Ekman T & Unnerstad H. Smittsam juverinflammation orsakad av *Streptococcus agalactiae* – med en notering om *Streptococcus uberis*. *Svensk Mjolk AB, Rådgivarsajten*, 2005.
4. Ericsson Unnerstad H, Lindberg A, Persson Waller K, Ekman T, Artursson K, Nilsson-Ost M & Bengtsson B. Microbial etiology of acute clinical mastitis and agent-specific risk factors. *Vet Microbiol*, 2009, 137, 90–97.
5. Katholm J. *Streptococcus agalactiae* – an increasing problem in Scandinavia. *Proceedings NMSM Mastitis Seminar, Skørping, Denmark*, 2010, 1–12.
6. Keefe G. Update on control of *Staphylococcus aureus* and *Streptococcus agalactiae* for management of mastitis. *Vet Clin North Am: Food Anim Pract*, 2012, 28, 2, 203–216.
7. Koskinen MT, Holopainen J, Pyörälä S, et al. Analytical specificity and sensitivity of a real-time polymerase chain reaction assay for identification of bovine mastitis pathogens. *J Dairy Sci*, 2009, 92, 952–959.
8. Landin H. Juversmitta bakgrund till svåra celltalsproblem. *Husdjur*, 2009, 10, 14–15.
9. Olsson H & Tubbin A. Månadens Epiztel. *Svensk VetTidn*, 2009, 13, 21.
10. Persson Y & Landin H. Förändrat mastitpatogenmönster på robotgårdar? *Svensk Mjolk, Forskning special*, 2009, 17.
11. Persson Y, Nyman A & Grönlund-Andersson U. Etiology and antimicrobial susceptibility of udder pathogens from cases of subclinical mastitis in dairy cows in Sweden. *Acta Vet Scand*, 2011, 53, 36.
12. Whist AC & Sølværød L. *Streptococcus agalactiae*, an increasing problem in Scandinavia. *Proceedings NMSM Mastitis Seminar, Skørping, Denmark*, 2010.

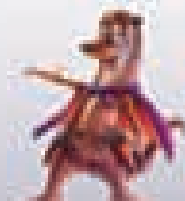
*KARIN PERSSON WALLER, leg veterinär, docent, statsveterinär, adjungerad professor, Enhet för djurhälsa och antibiotikafrågor, Statens Veterinärmedicinska Anstalt, 751 89 Uppsala, karin.persson-waller@sva.se.
HÅKAN LANDIN, leg veterinär, specialist i nötkreaturssjukdomar, expert juverhälsa och djurvälstånd, Svensk Mjolk Mjölkföretagande, Djurvälstånd, Svensk Mjolk AB, Box 210, 101 24 Stockholm, hakan.landin@svenskmljolk.se.

SCANDI
VET

Scandivet det märks!
Chiperbudande
38:-/st

Ex moms. Minsta förpackning 25st.
Erbjudandet gäller t.o.m. 31-10-2012.

Scandivet, Kvartergatan 6B, 749 40 Enköping

Tel. 0171 - 857 70 · Fax. 0171 - 857 79 · www.scandivet.se, info@scandivet.se

Primär värksvaghet hos hund

ANN-SOFIE LAGERSTEDT, leg veterinär, VMD, professor, specialist i hundens och kattens sjukdomar, specialist i kirurgi och
RAGNVI HAGMAN, leg veterinär, VMD*

Det här är den fjärde delen i serien "Forskning Hundavel" som startade i SVT nr 6/12. Denna gång riktas fokus mot två sjukdomar som drabbar tikar: primär värksvaghet och pyometra.

forskning
hundavel

Förlossningskomplikationer, dystoki, drabbar ca 15 procent av alla dräktiga tikar enligt studier som utförts vid SLU (1, 2, 3). Problemet varierar dock stort mellan olika hundraser från att i princip vara obefintlig till nära 100 procent av förlossningarna. Den vanligaste orsaken är primär värksvaghet, som omfattar drygt 70 procent av fallen (4).

ORSAKER TILL PRIMÄR VÄRKSVAGHET

Med primär värksvaghet avses otillräckligt värkarbete för att föda valpar hos tikar med normala förlossningsvägar och där fostren är av normal storlek (6). Orsakerna är i de flesta fall oklara. Värksvaghet förekommer inom vissa linjer och hos flera generationer tikar vilket talar för att defekten är ärftlig (7) (Figur 1). Vi vet också att det krävs ett väl fungerande myometrium med tillräckliga koncentrationer av kalcium för att värkarbetet ska fungera. Det är också väl känt att hormonerna oxytocin, östrogen, progesteron och prostaglandin har stor betydelse vid valpningen (6, 9). Det är därför troligt att hormon- och kalciumkoncentrationerna i vissa fall kan vara felaktiga hos tikar med primär värksvaghet. I livmodern finns t ex flera olika

FIGUR 1. Värksvaghet förekommer inom vissa linjer och hos flera generationer tikar, vilket talar för att defekten är ärftlig. Här resultatet av en lyckad behandling.

receptorer som har betydelse för kontraktionerna i myometriet och som kan påverka varandra. Exempelvis minskar oxytocinets effekt på livmodern då beta-2-adrenoreceptorerna stimuleras. Dessa receptorer stimuleras av adrenalin medan noradrenalin stimulerar alfa-1-adrenoreceptorer som ökar myometriellernas känslighet. Antalet oxytocinreceptorer ökar under den senare delen av dräktigheten och i samband med att värkarbetet startar ser man också en ökning i blodkoncentrationen (1, 2, 3, 8). Hypokalcemi anges i flera textböcker som en trolig orsak till primär värksvaghet. Vid SLU har vi dock visat att serumkoncentrationen av kalcium hos hundar

med primär värksvaghet inte alltid är lägre än hos hundar med normala livmoderkontraktioner (1, 2, 3).

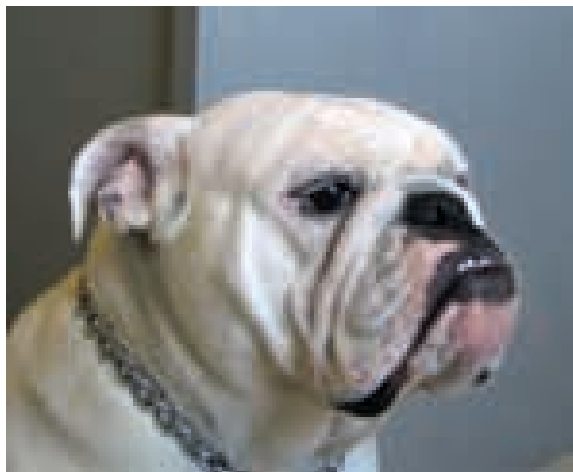
Värksvaghet kan ses hos gamla tikar, feta tikar och tikar med nedsatt allmäntillstånd, vilket visar att även ålder, nutritionell status och allmäntillstånd har en viss betydelse. Primär värksvaghet ses också hos tikar som bär på få valpar, alternativt döda valpar, vilket inte ger tiken den stimulans hon behöver för att initiera förlossningen.

Bergström och medarbetare redovisade i en studie från 2006 (2) att förlossningskomplikationer framför allt sågs hos dvärghundsraser och hos de mycket storväxta raserna. Skotsk terrier ►

- var en av raserna med hög risk för dystoki. Ett skäl till förlossningsproblem hos denna ras är att vissa individer har en dorsoventral platt pelviskanal vilken sannolikt ökar risken för en obstruktiv dystoki (5). I Bergströms studie ingick inte de brakycefala raserna. Andra författare har dock visat att dessa har mycket stora problem med dystokier. Hos bostonterrier, engelsk bulldog och fransk bulldog blir minst hälften av de dräktiga tikarna förlösta med kejsarsnitt (Figur 2). Motsvarande siffra för boxer är en fjärdedel och för mops något lägre. Tidigare har angetts att problemen beror på valparnas stora huvuden och breda skuldror vilka skulle försvåra passagen genom bäckenhålan. Vid sammanställningar av dessa rasers valpningar framgår att även här är den vanligaste orsaken till dystoki primär värksvaghet vilket då inte kan förklaras av utseendet på valparna.

BEHANDLING AV PRIMÄR VÄRKS- SVAGHET HOS HUND

I Sverige behandlas vanligen värksvaga tikar med kalciumboroglykonat som ges långsamt intravenöst. Behandlingen kompletteras med oxytocin som ges i låga doser upprepade gånger för att efterlikna den kroppsegna pulsatila frisättningen. Hos tikar som inte har låga kalciumvärden räcker det sannolikt att bara behandla med oxytocin. Detta har bland annat visats vid SLU där tikar med primär värksvaghet delades in i

FIGUR 2. Hos bostonterrier, engelsk bulldog (bilden) och fransk bulldog blir minst hälften av de dräktiga tikarna förlösta med kejsarsnitt.

två behandlingsgrupper där den ena behandlades med kalcium och oxytocin och den andra med enbart oxytocin. Resultaten från studien visade ingen signifikant skillnad mellan behandlingsmetoderna (1, 2, 3). Samma studie visade också att vissa tikar inte svarade på behandling med oxytocin vilket kan bero på receptorerna i myometriet. De flesta tikarna hade hyperglykemi vilket förmodligen är sekundärt till höga kortisolvärden som ses vid normala förlossningar.

Kejsarsnitt utförs om medicinsk behandling inte har effekt eller om valparna av olika skäl inte kan passera förlossningsvägarna. Av hundar med dystoki genomgår ca 60 procent kejsarsnitt på grund av utebliven effekt (1, 2, 3).

AKTUELL STUDIE

För att undersöka vilka genetiska faktorer som kan vara av betydelse för utvecklingen av primär värksvaghet har en forskningsstudie påbörjats vid SLU i Uppsala. I detta projekt kommer arvsmassan (DNA) i blodet att studeras hos tikar med primär värksvaghet. Dessa kommer att jämföras med arvsmassan från friska tikar som används som kontrollgrupp. Blodprover kommer att samlas under 2012 och 2013 och lagras i SLUs biobank. Proverna analyseras genetiskt, så kallad genome wide association (GWA), med en metod som kan identifiera områden i arvsmassan som skiljer sig mellan de hundar som är pre-

disponerade att utveckla dystopi och de som är relativt motståndskraftiga. Dessa områden i arvsmassan studeras sedan mer detaljerat för att avgöra vilka gener som är inblandade och om eventuella mutationer i dessa gener kan bidra till att sjukdomen utvecklas. Troligen är ett flertal gener involverade vid dystoki. Resultaten kommer förhoppningsvis att leda till att vi på sikt kan minska andelen tikar med förlossningsproblem.

Referenser

1. Bergström A, Fransson B, Lagerstedt A-S & Olsson K. Primary uterine inertia in 27 bitches: aetiology and treatment. *J Small Anim Pract*, 2006, 47, 8, 456–460.
2. Bergström A, Nodvedt A, Lagerstedt A-S & Egenvall A. Incidence and breed predilection for dystocia and risk factors for cesarean section in a Swedish population of insured dogs. *Vet Surg* 2006, 35, 786–791.
3. Bergström A, Fransson B, Lagerstedt A-S, Kindahl H, Olsson U & Olsson K. Hormonal concentrations in bitches with primary uterine inertia. *Theriogenology*, 2010, 73, 8, 1068–1075.
4. Darwelid AW & Linde-Forsberg C. Dystocia in the bitch: A retrospective study of 182 cases. *J Small Anim Pract*, 1994, 35, 402–440.
5. Eneroth A, Linde-Forsberg C, Uhlhorn M & Hall M. Radiographic pelvimetry for assessment of dystocia in bitches: a clinical study in two terrier breeds. *J Small Anim Pract*, 1999, 40, 257–264.
6. Feldman EC & Nelson WN. *Canine and feline endocrinology and reproduction*, 3rd ed. Philadelphia, WB Saunders, 2004.
7. Linde-Forsberg C & Eneroth A. Abnormalities in pregnancy, parturition and the periparturient period. In: Ettinger SJ, Feldman EC, eds. *Textbook of Veterinary Internal Medicine*, 5 ed. Philadelphia, WB Saunders, 2000, 1527–1539.
8. Olsson K, Bergstrom A, Kindahl H & Lagerstedt A-S. Increased plasma concentrations of, vasopressin, oxytocin, cortisol and the prostaglandin F2alpha metabolite during labour in the dog. *Acta Physiologica Scandinavica*, 2003, 179, 3, 281–287.
9. Versteegen-Onclin K & Versteegen J. Endocrinology of pregnancy in the dog: a review. *Theriogenology*, 2008, 70, 291–299.

*ANN-SOFIE LAGERSTEDT, leg veterinär, VMD, professor, specialist i hundens och kattens sjukdomar, specialist i kirurgi, Institutionen för kliniska vetenskaper, smådjur, SLU, Box 7052, 750 07 Uppsala.

RAGNVI HAGMAN, leg veterinär, VMD, Institutionen för kliniska vetenskaper, smådjur, SLU, Box 7052, 750 07 Uppsala.

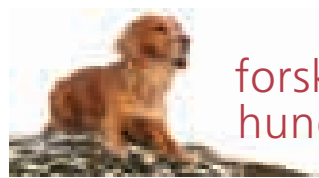
Sugen på nytt jobb?

På veterinärförbundets hemsida www.svf.se hittar du såväl fasta tjänster som kortare vikariat under rubriken "Jobbtorget". Gå dit och titta redan idag!

Pyometraprojektet

RAGNVI HAGMAN, leg veterinär, VMD och
ANN-SOFIE LAGERSTEDT, leg veterinär, VMD, professor,
specialist i hundens och kattens sjukdomar, specialist i kirurgi*

I genomsnitt drabbas en fjärdedel av alla svenska tikar av livmoderinflammation, pyometra, innan de uppnått tio års ålder. Lidandet toppar listan över de hundsjukdomar som oftast registreras hos djurförsäkringsbolaget Agria.

forskning
hundavel

Livmoderinflammation toppar listan över de hundsjukdomar som oftast registreras hos djurförsäkringsbolaget Agria (1). Sjukdomsrisker skiljer sig mycket mellan olika raser. Detta tyder på att ärftliga faktorer är viktiga för utvecklingen och en ny forskningsstudie syftar till att närmare utreda vilka dessa faktorer är.

Pyometra är en hormoninducerad bakterieinfektion i livmodern som drabbar främst medelålders eller äldre tikar under perioden efter löpning (10) (Figur 1). Vanliga symtom är nedsatt allmäntillstånd och aptit, att tiken dricker och kissar mer än vanligt, variga flytningar från könsvägarna och ibland kräkningar eller feber. Infektionen i livmodern, eller bakterieprodukter, kan initiera en generell inflammation eller blodförgiftning (sepsis) med risk för att sjukdomen snabbt förvärras och till och med kan leda till chock eller plötslig död (7, 8).

BEHANDLING

Den säkraste och bästa behandlingen är ovariohysterectomi, så fort som tikens allmäntillstånd är stabilt nog. I lindriga fall finns det vissa enbart medicinska

alternativ för behandling för att behålla tikens fertilitet. Icke-kirurgisk behandling medför dock risk för återfall vid efterföljande löpningscykler då sjukdomen har sin grund i en livmoder som är mottaglig för infektion. Eftersom tikens egna bakterier orsakar infektionen i livmodern smittar inte sjukdomen mellan hundar (4, 5, 6).

Risken för att utveckla pyometra skiljer sig mycket mellan olika raser och ras är därmed en betydande riskfaktor (3, 9). Sjukdomen är något vanligare hos tikar som inte har haft valpar, men resultaten av en nyligen publicerad studie tyder på att inverkan av riskfaktorer och skyddande faktorer kan skilja sig mellan olika hundraser (5). Att ha haft valpar visades i den studien vara skyddande för vissa raser, men inte för andra (Figur 2). Inverkan av olika riskfaktorer är därmed något som kräver ytterligare studier för att utreda.

Enligt resultaten av en svensk epidemiologisk studie drabbas en fjärdedel av alla svenska tikar av pyometra innan de uppnått tio års ålder (3). Det visades där att risken skiljde sig mycket mellan olika raser och att vissa raser drabbades vid yngre åldrar än andra. Hos t ex bernersennhund, collie och rottweiler drabbar närmare hälften av alla tikar av pyometra före tio års ålder, medan i andra raser, t ex beagle och tax, utvecklar endast en tiondel sjukdomen inom samma åldersintervall.

Resultaten tyder på att det finns ärftliga faktorer av stor betydelse för sjukdomsutvecklingen. Om dessa faktorer är kopplade till funktioner inom immunförsvar, infektionskänslighet, endokrina funktioner eller något annat som inverkar på sjukdomsutvecklingen är fortfarande okänt. Hos gnagare vet man att

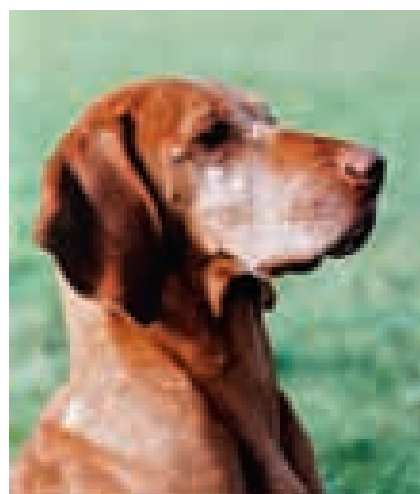

FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

FIGUR 1. Pyometra drabbar främst medelålders eller äldre tikar under perioden efter löpning.

vissa stammar är mer känsliga för infektion av livmodern än andra och många gener är kraftigt uppreglerade (aktiverade) i livmodervävnaden hos tikar med pyometra (2, 4, 5, 6).

FORSKNINGSTUDIE

För att undersöka vilka genetiska faktorer som skulle kunna vara av betydelse för sjukdomsutvecklingen av pyometra har en större forskningsstudie påbörjats i samarbete mellan SLU, Uppsala Universitet och Broad Institute i USA (www.hunddna.se). I detta projekt studeras arvsmassan (DNA) i blodet hos tikar som blivit diagnostiserade med sjukdomen före åtta års ålder (sjukdomsgrupp) och jämförs med arvsmassan från äldre tikar som ännu inte insjuknat (frisk kontrollgrupp). Provinsamlingen har fungerat utmärkt tack vare enormt positiv respons från hundägare och veterinärer som ställt upp och skickat prover till SLUs biobank. Vi har samlat in pro- ➤

FIGUR 2. Att ha haft valpar kan vara skyddande för vissa raser men inte för andra, enligt en aktuell studie.

är så vanlig just i vissa raser eller varför vissa individer drabbas. Förhoppningsvis kan de även leda till att vi i framtiden kan avla fram en hundpopulation som är mindre benägen att utveckla pyometra. Detta vore i så fall en hälsovinna som medför en friskare och bredare avelsbas genom fler intakta tikar och framför allt minskat lidande för ett stort antal hundar och deras ägare.

Referenser

1. Agria. Tio vanligaste orsakerna till veterinärbesök. Hämtad 6 augusti 2012 från www.agria.se
2. Brossia LJ et al. Interstrain differences in the development of pyometra after estrogen treatment of rats. *J Am Assoc Lab Anim Sci*, 2009, 48, 5, 517–520.
3. Egenvall A et al. Breed risk of pyometra in insured dogs in Sweden. *J Vet Intern Med*, 2001, 15, 6, 530–538.
4. Hagman RE, Rönnberg E & Pejler G. Canine uterine bacterial infection induces upregulation of proteolysis-related genes and downregulation of homeobox and zinc finger factors. *PLoS One*, 2009, 4, 11, 8039.
5. Hagman R, Lagerstedt A-S, Hedhammar Å & Egenvall A. A case-control study of potential risk-factors for canine pyometra. *Theriogenology*, 2011, 75, 7, 1251–1257.
6. Hagman R & Kühn I. *Escherichia coli* strains isolated from the uterus and urinary bladder of bitches suffering from pyometra; comparison by restriction enzyme digestion and pulsed-field gel electrophoresis. *Vet Microbiol*, 2002, 84, 143–153.
7. Hardy R & Osborne C. Canine pyometra: pathophysiology, diagnosis and treatment of uterine and extrauterine lesions. *J Am Anim Hosp Assoc*, 1974, 10, 245–268.
8. Marretta SM, Matthiesen DT & Nichols R. Pyometra and its complications. *Probl Vet Med*, 1989, 1, 1, 50–62.
9. Niskanen M & Thrusfield MV. Associations between age, parity, hormonal therapy and breed, and pyometra in Finnish dogs. *Vet Rec*, 1998, 143, 18, 493–498.
10. Sandholm M, Vasenius H & Kivisto AK. Pathogenesis of canine pyometra. *J Am Vet Med Assoc*, 1975, 167, 11, 1006–1010.

► ver både från tikar som drabbats av pyometra och från friska kontrolltikar i raserna labrador retriever, golden retriever och schäfer. I biobanken renas sedan DNA från blodet varefter materialet sparas i frys.

Hittills har 500 prover i pyometra-projektet skickats för genetisk analys, genome wide association (GWA). Med den analysen kan man identifiera områden i arvsmassan som skiljer sig mellan de hundar som är predisponerade att utveckla sjukdomen (fått pyometra vid tidig ålder) och de som är relativt sett motståndskraftiga (inte utvecklat pyo-

metra vid hög ålder). Dessa områden i arvsmassan studeras sedan vidare i detalj för att avgöra vilka gener som är inblandade och om någon eller några mutationer i generna kan bidra till att sjukdomen utvecklas. Troligen är ett flertal gener involverade i utvecklingen av pyometra och det är även högtintressant att studera funktionen av dessa.

Om generna har betydelse för utvecklingen av allvarliga bakterieinfektioner kan resultaten också vara värdefulla för andra djurslag och människa. Resultaten av forskningsstudierna kommer att ge mer information om varför sjukdomen

AVS ACTA VETERINARIA
Acta Veterinaria Scandinavica SCANDINAVICA

Den vetenskapliga tidskriften Acta Veterinaria Scandinavica, skapad av de nordiska veterinärförbunden, publicerar sedan 2007 sina artiklar enbart elektroniskt på Internet. Allt material i tidskriften ligger i sin helhet fritt åtkomligt på adressen www.actavetscand.com. Utgivningen finansieras via en avgift från de publicerade författarna, med de nordiska veterinärförbunden som ekonomisk garant.

För aktuellt innehåll och tidigare publicerade artiklar i Acta Veterinaria Scandinavica hänvisas till hemsidan www.actavetscand.com.

***RAGNVI HAGMAN**, leg veterinär, VMD, Institutionen för kliniska vetenskaper, smådjur, SLU, Box 7052, 750 07 Uppsala.

ANN-SOFIE LAGERSTEDT, leg veterinär, VMD, professor, specialist i hundens och kattens sjukdomar, specialist i kirurgi, Institutionen för kliniska vetenskaper, smådjur, SLU, Box 7052, 750 07 Uppsala.

||| månadens epiztel

Höstens första Epiztel beskriver misstänkt tuberkulos hos en importerad gatuhund från Rumänien, en

abortutredning i en mjölk Kobesättning och misstanke om newcastlesjuka i en hobbyhönsbesättning. Texten är ett samarbete mellan Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Jordbruksverket. Kontaktpersoner är Helena Ohlsson, SVA och Claes Larsson, Jordbruksverket.

TUBERKULOS HOS HUND

En rumänsk gatuhund som importerats i april i år lades in på djursjukhus med hög feber och förstärkta andningsljud. Vid röntgenundersökning såg man förtätningar på flera ställen i lungorna samt förstörade lymfknotor. Det är känt att prevalensen av tuberkulos i Rumänien är hög för att vara inom EU, liksom att en gatuhund utsätts för större smittrisker än en familjehund. Mot bakgrund av detta ledde fynden till att man misstänkte tuberkulos. Hunden hade dessutom förtätningar i buken och en centralnervöst betingad rörelsestörning. Då hundens tillstånd försämrades avlivades den och togs in för obduktion, resultatet från den är ännu inte klart.

Sverige och Norge har ökande problem med främmande smittor hos just gatuhundar från Rumänien. Under de senaste åren har vi sett bland annat hjärtmask, brun hundfästing och tungmask (*Linguatula serrata*) samt den smittsamma virusorsakade tumörsjukdomen TVT (transmissible venereal tumour). Hos gatuhundar förekommer dessutom ofta sjukdomar som kan ligga latent och vara svåra att påvisa, t ex leishmania och vissa blodparasiter. Det medför därför stora smittrisker att ta om hand sådana hundar och flytta dem till Norden genom adoptionsverksamhet, eftersom smitta hos djuren inte går att utesluta genom provtagning.

Foto: Colombe022

Sverige och Norge har ökande problem med främmande smittor hos importerade gatuhundar från Rumänien. Bilden visar två herrelösa hundar på en gata i Bukarest.

ABORTUTREDNING KOR

En mjölk Kobesättning om ca 80 kor har under det senaste året haft några aborter hos kor i sen dräktighet. När plötsligt tre kor och senare ytterligare en ko kastade på betet väcktes miss-

tanke om IBR, brucellos eller salmonella. På grund av årstid och utevistelse fanns inga foster eller fosterhinnor kvar i skick för provtagning. De kor som kastat undersöktes serologiskt och besättningen som helhet undersöktes via tankmjölkspov. De befanns negativa för de tre misstänkta sjukdomarna men undersöktes även för endemiska sjukdomar. Då upptäcktes höga titrar för *Coxiella burnetti*, Q-feber, vilket kan orsaka aborter. Eftersom agens inte kunnat återisoleras på grund av avsaknad av material, kan man inte helt säkerställa att detta är orsaken.

NEWCASTLEMISSTANKE I HOBBY-BESÄTTNING

Misstanke om newcastlesjuka/aviär influensa (ND/AI) i en mindre fjäderfäbesättning på ca 80 djur väcktes då flertalet djur uppvisade respiratoriska symtom och flera djur hade dött. Fåglarna hade påverkad andning, de gapade och det droppade från näbben. En del av dju-

ren hade även diarré. Besättningen hade inga kända kontakter med andra besättningar men djuren vistades utomhus. Den dramatiska bilden som beskrevs med kort sjukdomshistoria, många sjuka och döda föranledde vidare provtagning. Fem svårt drabbade fåglar avlivades och skickades in för analys avseende ND/AI men de befanns negativa. Vid obduktionen framkom att djuren hade infektiös laryngotrakeit (ILT). ■

■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

Foto Måns Engelbrektsson

Sök forskningsbidrag ur Agrias och SKKs Forskningsfond

Agria Djurförsäkring och Svenska Kennelklubben inbjuder härmed forskare att ansöka om forskningsanslag för verksamhetsåret 2013. Sista ansökningsdag är den 1 oktober 2012.

Forskningspolicy

Fondens ändamål är att främja forskning om sällskapsdjur inom ramen för fondens forsknings- och utvecklingsprogram. Det finns cirka 5 miljoner tillgängligt att ansöka om.

Prioriterade forskningsområden

- Forskning som berör djurskyddsmässiga aspekter på avelsurvalet med särskilt beaktande av problemområden som beskrivs i djurskyddsutredningen.
- Utvärdering av diagnos och behandlingsmetoder för hund och katt.

Fonden ser gärna forskningsprojekt rörande katt.

Mer information och elektronisk ansökan finner du på:
www.agria.se och www.skk.se

Agria
Djurförsäkring

SVENSKA KENNELKLUBBEN
HUNDÅGARNAS RIKSORGANISATION

Vilken är din diagnos? – Epizootologi

Nötkreatur i en besättning utreddes för misstänkt epizootisk sjukdom på grund av avmagring och diarré. Fallet är presenterat av Linda Ernholm vid Enhet för sjukdomskontroll och smittskydd, SVA.

Två kor i kötttrasbesättning

I en kötttrasbesättning finns två avmagrade kor, sju och tio år gamla. Den första har haft diarré och magrat av under några veckor och kastade dessutom nyligen. Den andra kon har haft kronisk diarré under en längre tid och är mycket mager (Figur 1). Inga djur har köpts in på flera år och besättningen i övrigt är välmående.

FRÅGA: Vilken viktig differentialdiagnos finns och vilka åtgärder bör du vidta?

FIGUR 1. I en kötttrasbesättning finns två avmagrade kor varav en har haft kronisk diarré under en längre tid och är mycket mager.

SVAR SE SIDAN 66

noterat

Denneberg ny generaldirektör för Jordbruksverket

Leif Denneberg utsågs den 14 juni av regeringen till ny generaldirektör för Jordbruksverket. Han tillträdde sin nya befattning den 1 september.

Leif Denneberg är veterinär och har en lång chefserfarenhet på olika poster vid Jordbruksverket. Sedan 2010 är han överdirektör vid verket och han har på regeringens uppdrag bland annat också verkat som Sveriges officiella chefveterinär inom EU.

FOTO: JORDBRUKSVERKET

Jordbruksverkets nya chef Leif Denneberg tillträdde den 1 september.

– I en tid med nya EU-reformer både inom jordbruks- och fiskeområdena känner jag glädje och stolthet i att få regeringens förtroende att leda denna spännande myndighet, säger Leif Denneberg.

– En grundläggande filosofi hos mig är att människor i grunden vill göra rätt och att myndigheter har ett viktigt uppdrag i att göra livet enklare för människor och företag. Jag vill även i fortsättningen främja ett uthålligt företagande på landsbygden genom att åstadkomma förenklingar och att människor verkligen upplever att det blir enklare, kommenterar han vidare.

Källa: Pressmeddelande från SJV den 14 juni. ■

Minhundsveterinär – en udda specialitet

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

Den svenska veterinärkåren finns representerad på många ställen i det svenska och det internationella samhället. En av de mera udda sysselsättningar är att arbeta med minhundar, något som JK Larsson från Luleå valt att satsa på. Han har på det sättet fått hela världen som sin arbetsplats.

JK Larsson började arbeta med minhundar 1995/96 via ett FN-uppdrag, där Försvarsmakten utförde arbeten och SIDA finansierade. Den resan ledde honom till Kambodja. Landet är fullt av UXO (unexploded objects, ej detonerade bomber) från Vietnamkriget som fälldes över Kambodja längs den beryktade Ho Chi Minh-stigen från Nordvietnam till Sydvietnam genom Laos och Kambodja. Det ligger dessutom minor kvar från kriget mellan de röda khmererna och vietnameserna. Kambodja är därmed världens tredje mest minbemängda land. Ingen avundsvärd lista att ligga på, men JK Larsson försvarar genast Kambodja och berättar att minor och bomber inte finns kvar i tätbefolkade områden eller där turister kommer. Det är landsbygden som lider av problemet.

MINLETNING EN PARADOX

Minletning kan vara en paradox, säger JK. De flesta frågar om hur många minor vi hittar, och det är hittills till mångas besvikelse bara några tusen. Det som räknas i detta arbete är antalet kvadratmeter som friförklaras och att det är säkert att vara där. De stora mängderna minor och UXO är redan upplockade men det är de kvarvarande enstaka som

FOTO: CHRIS RONNESETH

Kambodja är världens tredje mest minbemängda land, och minproblemen är störst på landsbygden.

man måste få bort, poängterar JK Larsson.

Kambodja är stort som en tredjedel av Sverige, det finns gott om kvadratmeter att söka på. Minröjningen är ett systematiskt arbete som kräver stort tålamod. Den klassiska minletningen med hund är som princip mycket enkel. Man markerar området som ska röjas i kvadrater på 25 x 25 meter. Sedan lägger man ut ett rep i vinkel mot vindriktningen. Hundföraren går på den säkra sidan och hunden luktar sig fram på den andra. Markerar inte hunden flyttar man fram repet 40 cm och gör om processen.

En högpresterande minhund kan jobba i fem till sju timmar per dag. Hundar och hundförare jobbar i team om två och klareringen görs av två oberoende källor (= två olika nosar).

Minhundarna utbildas och certifieras

med mycket höga krav innan de blir "operationella" och sedan omcertifieras de regelbundet.

– Kvaliteten och säkerheten för minhundar är extremt hög och fram till idag har ingen minhund i de enheter jag jobbat med skadats av någon mina eller UXO, säger JK Larsson med ett stort leende.

ETT LAND I FÖRÄNDRING

– Kambodja har genomgått en remarkabel utveckling under mina år där. Det tog förr en hel dag med livet som insats att färdas på obanade vägar, men samma resa tar nu någon timme längs nya asfalterade vägar. Samhället har utvecklats och en utbildningsrevolution kommer snart till det lilla landet i öster, som beslutade om allmän skolplikt i slutet av 1990-talet. ➤

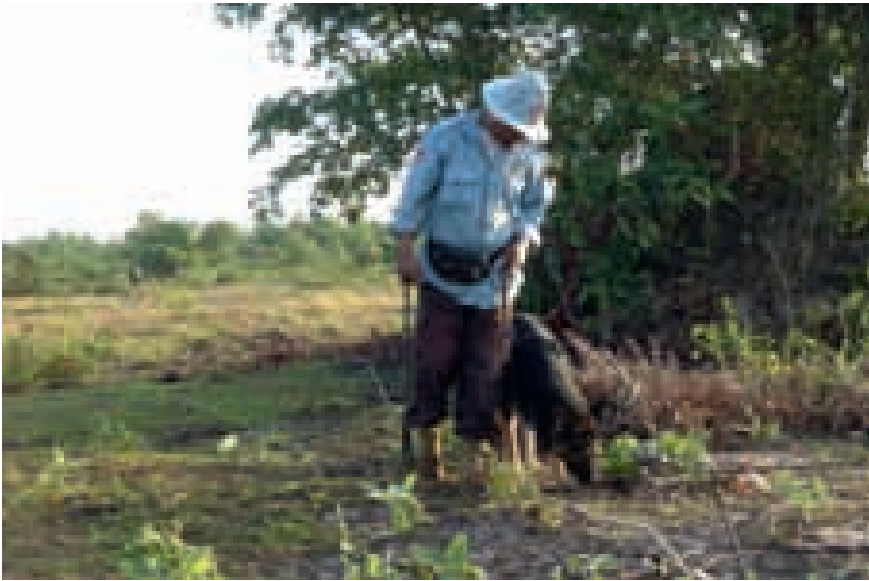

FOTO: JK LARSSON

Hundföraren går på den säkra sidan och hunden luktar sig fram på den andra. Markerar inte hunden flyttar man fram repet 40 cm och gör om processen.

bodjanerna är mycket trivsamma människor och ett besök sätter mjuka och goda spår.

2001 drog Forsvarsmakten sig ur projektet och Norsk Folkehjelp (NPA) tog över stafetten, men de behöll den svenske veterinären. NPA utvidgade antalet hundar från tolv när Sverige lämnade till ett hundratal. Cambodian Mine Action Center (CMAC) är därigenom världens största enskilda minhundsaktör. 2010 drog sig även NPA ut ur landet och CMAC tog över ansvaret för verksamheten. Också CMAC behöll den svenske veterinären.

Just nu har CMAC lite problem med finansieringen av minhundsverksamheten och antalet hundar har minskat till strax under hundra. Finansieringen är i huvudsak en internationell bistandsfråga. Behovet av minletning och UXO-letning bedöms till ytterligare 30–50 år, beroende på takten, och takten är direkt relaterad till mängden bistånd.

- – Kambodja är Sydostasiens bäst bevarade hemlighet, säger JK Larsson med ännu ett leende och berättar att turismen ökar exponentiellt varje år. Kam-

kollamasken

- Det naturliga valet vid parasitkontroll

Resistensproblematiken ökar
- för en hållbar djurhållning krävs riktad
avmaskning.

kollamasken talar om när det är dags att
skriva ut recept.

För mer information besök våra hemsidor:
www.kollamasken.nu
www.vidilab.se

kollamasken finns för häst, smådjur,
lantbrukets djur samt för trikinundersökning

Box 33 745 21 Enköping • Tel 0171 - 44 12 60
www.vidilab.se • info@vidilab.se

DÅLIG VETERINÄR HUNDKUNSKAP

I snart 17 år har JK Larsson arbetat med minhundar eller Mine Detection Dogs (MDD) som den internationella benämningen är. NPA är världens största minhundsaktör med egen uppfödning i Bosnien och aktiviteter i Etiopen, Sudan, SydSudan, Kambodja, Laos och på Balkan. Organisationen knöt under Kambodjatiden till sig JK Larsson för andra engagemang än bara i Kambodja. Arbete på de mest speciella ställen i världen har därför blivit JK Larssons vardag.

Jobbet som MDD-veterinär bygger på att skapa en veterinärmedicinsk verksamhet bestående av framför allt förebyggande åtgärder. Tillgången på lokala veterinärmedicinska resurser är dålig i de delar av världen där MDD arbetar.

– Har man tur hittar man någon som bär veterinärtiteln med någon kunskap om hundar och som ibland kan prata engelska, säger JK Larsson och suckar tungt. Vi är bortskämda med att ha en god veterinärutbildning om sällskapsdjur i Sverige. Särskilt i utvecklingsländer och i länder som nyligen genomlidit krig satsar man veterinärmedicinskt på animalieproduktionen i första hand. Att skaffa sällskapsdjur är inte det första som händer i dessa länder. Man har helt andra behov och annan inriktning för de veterinära insatserna.

DE VETERINÄRA INSATSERNA

Omfattande vaccinationsprogram och antiparasitära behandlingar ligger som grund för MDD-djurhälsovården. Övrig djursjukvård försöker man i största möjliga omfattning också genomföra profylaktiskt. Hundarna ges regelbundna programmessiga lätta narkoser där tandsten tas, omfattande örontoa ges och kloklippning genomförs.

Eftersom örats, ögats, näsans och halssens slemhinnesystem är sammanlänkade är munhygien med tandstensborttagning och örontoa prioriterade verksamheter, förklarar JK Larsson. Minhunden lever på sin känsliga nos, och infektioner eller slemhinneirritationer ökar risken för försämrat luktsinne. Det är inte bara ohälsan som är bekymmersam, en generell nedsatt funktion hos luktorganen ökar risken för misstag och dessa kan leda till fatal utgång.

Foto: MAG

Hundarna ges regelbundna programmessiga lätta narkoser där tandsten tas, omfattande örontoa ges och kloklippning genomförs. En sänglampa är alltid bra att ha.

En annan prioriterad verksamhet är att hålla hundarnas klor så korta som möjligt. Långa klor ökar risken för klobrott. Det är inte så mycket behandlingen av klobrottet som är bekymret

utan den åtföljande stilleståndstiden. En ömmande klo utan skydd leder också till dåligt fokus och skyddsutrustning som tasskydd är distraherande för den arbetande minhunden. ➤

Klinisk kemiskt konsultlaboratorium för smådjur och stordjur
Högklassig analysteknik - lång och gedigen erfarenhet av klinisk kemi

- + Omfattande analyspaket till föredragna priser
- + Avancerad analysutrustning - snabba svar
- + Ca 1000 kunder i hela Skandinavien
- + Över 25 års erfarenhet i branschen
- + Öppen telefonservice

CanLab-EquiLab
Box 7083 - 100 07 Halmstad - Tel 0434/328140
info@canlab.se - www.canlab.se

Foto: MAG

Engelska MAG International har etablerat en minhundsenhet i norra Irak. Hela den lokala veterinärmyndigheten tog emot JK Larsson i Sulimania.

- Sjukskrivning av en MDD är ibland nödvändig, men inte speciellt uppskattad av dem som planerar verksamheten. Bortfallet eller ”stand down”-tiden är något som påverkar resultatet mycket för en enskild hund och för hela enheten.

– Det är alltså ganska triviala ingrepp som utgör huvuddelen av arbetet med MDD djursjukvård, säger JK Larsson.

GRANNLAGA BEDÖMNINGAR

Alla övriga diagnoser som kan drabba en hund ligger givetvis inom ramen för uppdraget. Det kan röra sig om kastrationer, knölar, sår, hudlidanden och allehanda nötningskador som en hårt arbetande hund drabbas av.

En helt annan del av MDD-veterinärens arbete är att vara medicinsk rådgivare till organisationen vid nyrekrytering och inköp av nya hundar. Det är en grannliga uppgift att göra den veterinärmedicinska bedömningen när det är dags att ta minhunden ur drift. Veterinären måste avgöra om det är lönsamt att investera i omfattande vård i den senare delen av hundens karriär. Minhunden är en dyrbar del i minletningsorganisationen. Djurskydd och etik & moral ur veterinärmedicinsk synvinkel är viktiga

när organisationen ska omsätta sina hundar. Det kan således bli rejäl diskussion om både kostnader, produktivitet och veterinära värden vid dessa tillfällen. Här är mångårig rutin en oerhörd tillgång, understryker JK.

VIDARE TILL IRAK

Sedan maj 2012 har ännu en internationell minletningsorganisation anlitat JK Larsson. Det är engelska MAG International som har etablerat en minhundsenhet i norra Irak, i Kurdistan, närmare bestämt i Schamchmal utanför staden Sulimania. MAG började med att överta åtta hundar från en annan organisation och har dessutom nyrekryterat (från NPA i Bosnien) fyra hundar till.

– MAG lånade en minhundsenhet från CMAC och försöket föll väl ut. När MAG bestämde sig för att satsa på hundar uppkom behovet av veterinärmedicinsk service och en dag kom det ett mail som började: ”Dear Dr Larsson”, resten är historia, konstaterar JK Larsson.

I mitten av maj var JK i Irak och gjorde en första besiktning av hundarna i form av en standardmässig genomgång med narkos, munhygien, örönto, kloklipp och ett antal mindre behandlingar.

Vid detta besök startades arbetet med att bygga upp ”standard operational procedures” (SOP) för djursjukvården i MAG. Utöver själva djursjukvården var en av de prioriterade uppgifterna att ta kontakt med de lokala veterinärmyndigheterna i Sulemania. Det blev hjärtliga mottaganden och ”den veterinära gemenskapen” utgjorde en bra grund för samverkan. En av målsättningarna är att MAG får tillgång till stöd av lokala veterinärer. MAG bjuder tillbaka genom att erbjuda utbildning i hunddjursjukvård inom ramen för ett program kallat ”local capacity building”, med målsättningen att samarbetet ska bli ett win-win förhållande.

I sommar kommer JK att vara på hemmaplan men till hösten drar resandet och MDD-sjukvården igång igen. Det blir långa resor till och från arbetsplatsen och mycket långa dagar när JK Larsson väl är på plats, men som avslutning säger JK allvarligt:

– Alla som sett ett barn utan ett ben bara för att barnet ville spela fotboll, blir påverkade. Detta ger kraft och energi att prestera extra. Jag har nog ett av veterinärmedicinens mera udda jobb, men ett av de finare. ■

noterat

Även SVA får ny GD

Den 14 juni utsåg regeringen Jens Mattsson till ny generaldirektör för Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA.

Jens Mattsson är 48 år och lämnar ett arbete vid Karolinska Institutet, där han varit operativ chef och projektansvarig sedan 2010. Innan dess arbetade han under ett par decennier på just SVA, där han bland annat var avdelningschef och ingick i myndighetens ledningsgrupp. Han har även ett förflutet som avdelningschef och biträdande prefekt vid SLU, där han är docent i molekylär parasitologi och disputerad i mikrobiologi. Mattsson har internationellt deltagit i flera större europeiska forskningsprojekt och han är medförfattare till ett 60-tal vetenskapliga arbeten.

Foto: SVA

Jens Mattsson är generaldirektör för SVA från den 20 augusti.

– Vi får aldrig underskatta djurhälsans roll för vårt eget välbefinnande, säger Jens Mattsson. Därför vill jag även i framtiden se ett SVA i absolut framkant när det gäller kampen mot såväl smittsamma djursjukdomar och zoonoser som det överhängande hotet till följd av resistensutvecklingen mot antibiotika.

Mattsson tillträdde sin tjänst som generaldirektör vid SVA den 20 augusti. ■

Noromectin vet pasta[®]

ivermectin pasta 18,7mg/g mot rundmaskar och stungflugelarver hos häst. Dosspruta á 7,49g räcker till 700 kg häst

Har ett kort grepp som även passar mindre händer

Räcker till 700kg kroppsvikt

Fri från smaktillsatser

Pastan är vit och syns vid spill

3 års hållbarhet

N-vet erbjuder hästägare **gratis träckprovsanalys** vid behov

Vill du ha receptblock, kontakta N-vet

Tel: 018-57 24 30
018-57 24 31
Fax: 018-57 24 32

N-vet
L Ä K E M E D E L

Vår målsättning är att alltid erbjuda lägsta pris

20120420

Datum för senaste översyn av SPC:2007-01-18
För ytterligare information, se Fass.se

Uppsala Science Park
751 83 Uppsala

Tel: 018-57 24 30/31/34
Fax: 018-57 24 32

E-post: info@n-vet.se
Hemsida: www.n-vet.se

Djurskyddet i Europa rör på sig

KALLE HAMMARBERG, leg veterinär, VMDhc*

Den 19–20 april arrangerade EU-kommissionen tillsammans med den europeiska veterinärfederationen en workshop om djurskydd för veterinärer i Europa. Mötet ägde rum i Riga och flera svenska talare deltog. Bland annat belystes betydelsen av god kommunikation för effektiva djurskyddskontroller, och deltagarna fick pröva på djurbaserade välfärdsbedömningar i praktiken.

Att vi i Sverige har en djurskyddslagstiftning som är strängare än de flesta andra länders är ingen nyhet och ett ofta anfört argument för att svenska animaliska livsmedel av djurskyddsskäl ska föredras

framför importerade. Vad många i vårt land däremot inte har klart för sig är hur snabbt djurskyddet i övriga Europa närmar sig den svenska nivån. I några fall är vi t o m ”passerade”. Som exempel kan nämnas att flera av Europas länder inte längre tillåter griskastration utan smärtlindring.

Runt om i Europa hålls nu i ett samarbete mellan EU-kommissionen och FVE (Federation of Veterinarians of Europe) kurser för praktiserande veterinärer med målet att synkronisera synen på djurskydd. Tanken är att när vi pratar om detaljer inom djurskyddet och värderingar därav, ska vi prata om samma sak. Synkroniserat med de målen är arbete för säkrare livsmedel.

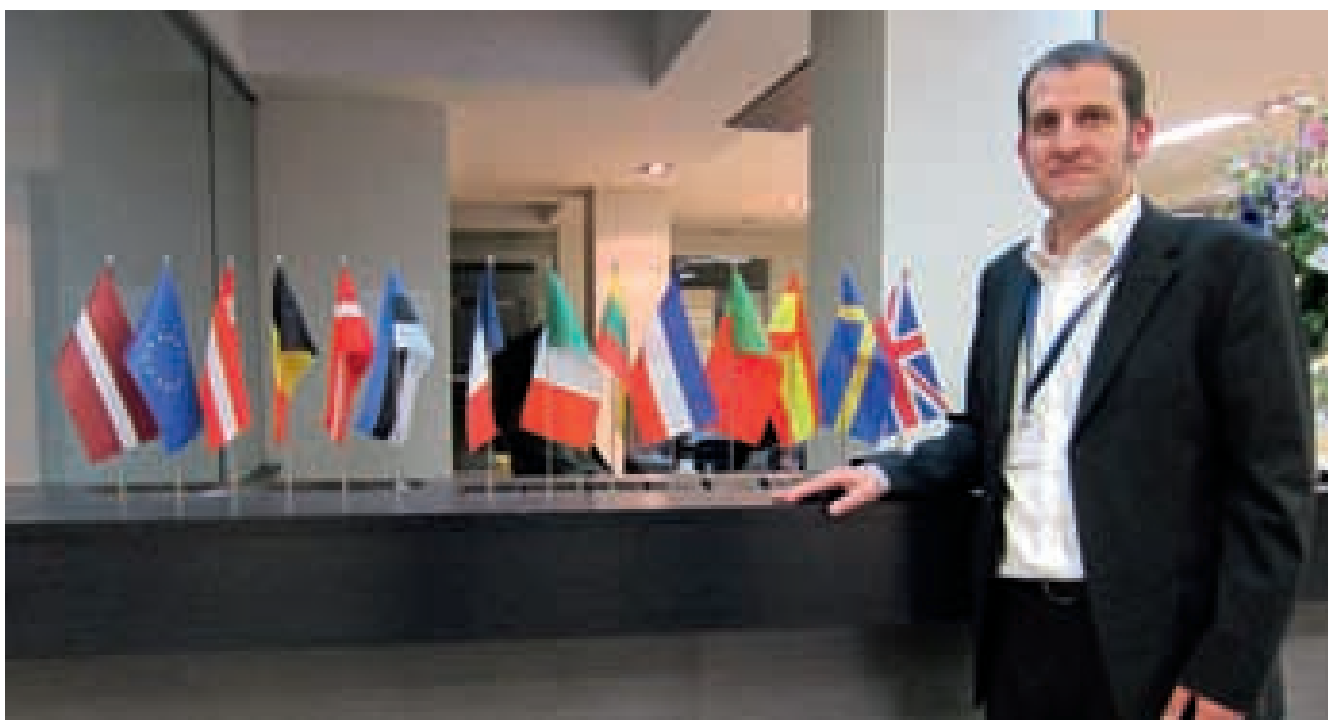
En av kurserna, ”Improving Animal Welfare – a practical approach”, hölls

under försommaren i Riga. Nivån på kursen accentuerades genom invidningstalarna: Lettlands jordbruksminister, EU-kommissionens djurskyddsansvarige, FVEs och lettiska veterinärförbundets ordförande. De följdes av ett antal föredrag med olika aspekter på djurskydd.

EFFEKTIVARE DJURSKYDDSKONTROLLER

”Om du vill nå bästa möjliga resultat med dina djurskyddskontroller, dvs att djurhållaren rättar till brister, ska du inte primärt påpeka vad som är fel.”

Katharine Leach, forskare från veterinärhögskolan i Bristol, talade om betydelsen av kommunikation mellan veterinärer och lantbrukare. Detta är något hon studerat under många år för att kartlägga hur veterinärens sätt att möta ►

EU-kursen ”Improving Animal Welfare – a practical approach” hölls under försommaren i Riga. Arrangören Aivars Berzins med flaggor från deltagande nationer.

"Leta inte primärt efter vad som är dåligt vid djurskyddskontroller, leta efter det som är bra", hävdade Katharine Leach. Här tillsammans med Judit Krommer från EU-kommissionen.

blem som förekommer i djurskyddsdiskussioner. De fem friheterna fokuserar i alltför hög grad på negativa faktorer, hävdade han, vilket i sig kan ge djurhållning en negativ klang. Den intressanta frågan var enligt hans syn: "Kan vi ge djuren ett liv värt att leva?" Christopher Wathes förordade en välfärdsmärkning av livsmedel baserat på en standard som från näringen fristående bedömare tagit fram. Olika nivåer av välfärd kan ges olika märkning som i sin tur kan ge konsumenten en möjlighet att påverka djurens situation.

SVENSKA FÖRELÄSARE

Även svenska föreläsare var kallade i de djurslagsspecifika sektionerna. Stefan Gunnarsson från SLU i Skara höll föredrag i fjäderfäsektionen och i grissektionen föreläste Lena Eliasson-Selling från Svenska Djurhälsovården. Föreläsningarna var välbesökta.

Stefan Gunnarsson baserade sitt föredrag på det material som projektet Welfare Quality tagit fram, och gick sedan igenom hur olika djurskyddsproblem som kunde uppstå i slaktkycklingproduktionen skulle bedömas. Han framförde tydligt att djurskyddet i fjäderfäuppfödningen i Europa är stadd på stark frammarsch. Än är det för många en bit kvar till önskvärd nivå, men jämfört

- djurhållare och djurskyddsproblem på gårdar påverkar de uppnådda resultaten. Man ska istället enligt Leach fokusera på det som är godkänt, fotografera det och visa att "Du kan ju – se till att djuren där borta får det lika bra som de här".

En annan metod med positiva resultat är att få djurhållaren att själv upptäcka problemen och komma med idéer till lösning på dem. Djurhållaren fullföljer oftare egna idéer än krav som veterinär ställt.

Samtalets gång vid besöket påverkade också resultatet i Katharine Leachs studier. Bäst resultat hade de veterinärer som presenterade sig själva och inledde mötet med ett informellt samtal om något som kunde vara intressant för båda parter, men inte hade med djurskyddet att göra: vädret, det nymålade huset etc. Därefter är det dags för det formella samtalet och kontrollen där djurhållaren också får bidra med sina synpunkter och förslag. Låt djurhållaren själv berätta om sin djurhållning och målet med den, rådde Leach. Veterinären kan berätta om hur andra djurhållare löst liknande problem. Ställ krav, men var också hjälpsam.

En uppföljning av tidigare besök ska göras men Katharine Leach konstaterade

också att "man når inte alla, men de veterinärer som gjorde så här nådde det bästa resultatet".

GE DJUREN ETT LIV VÄRT ATT LEVA

Under temat "The Five Freedoms" föreläste professorn i djurskydd, Christopher Wathes från Storbritannien, om pro-

Stefan Gunnarsson gick igenom hur olika djurskyddsproblem som kunde uppstå i slaktkycklingproduktionen skulle bedömas.

med läget för något tiotal år sedan har mycket stora förändringar mot ett bättre djurskydd skett.

Lena Eliasson-Selling berättade om sina erfarenheter av hur Sverige arbetar med system för lösgående sugor. Hon informerade vidare om hur Svenska Djurhälsovården genomför besök på grisgårdar och hur olika djurhållnings-system kan påverka djurskyddet. Men hon påpekade också att det här är det sätt på vilket vi löser djurskyddsproblem i Sverige, främst genom förebyggande åtgärder. Det finns naturligtvis andra vägar att gå utifrån den kunskap som redan finns i andra länder. Ett viktigt mål från djurskyddssynpunkt är att hålla både suga och kultingar i god kondition vid avvänjningen, och att ha stora avvänjningsgrisar. Det är också ekonomiskt gynnsamt för producenten.

GÅRDSBESÖK

För praktiska djurskyddsbedömningar rörande gris-, fjäderfä- och nötkreatursproduktion gjordes gårdsbesök. Tillsammans med ett 30-tal veterinärer från norra och östra Europa samt studenter från veterinärhögskolan i Lettland besöktes i mitt fall en mjölkbesättning, fullt modern enligt svenska förhållanden. Den omfattade 70 vuxna kor (kvigor och ungdjur föddes upp på annan gård), lösdrift med ständig inngång, liggbås och mjölkgrup.

Under ledning av nötdjurspecialisten Mounier Luc från INRA i Frankrike och Laura Hänninen från veterinärfakulteten vid Helsingfors universitet ägnades många timmar åt att detaljerat bedöma djurskyddet utgående från de protokoll Welfare Quality-projektet tagit fram. De flesta bedömningarna var djurbaserade, i många fall med stora likheter med Svensk Mjölk program Fråga Kon. Besättningens största djurskyddsproblem var klövsjukdomar med hälta samt för en del djur opassande liggbås, vilket lätt plockades ut som svaga faktorer i det kontrollprogram vi följde.

Efter genomgången träffade vi gårdsägare och gårdens veterinär för en genomgång och adekvat rådgivning. Gruppen rekommenderade bland annat möjlighet till betesgång och vissa smärre ändringar i ladugårdsstrukturen.

För FVE är en likformig djurskyddsbedömning över hela Europa väsentlig. Det är ett av våra mål och en anledning till att vi tillsammans med EU-kommissionen genomför dessa kurser, sade Nancy de Briyne.

Welfare Quality-projektet, där flera svenska forskare i djurskydd haft stort inflytande, kommer enligt EU-kommissionen och FVE att i framtiden få stor betydelse för djurskyddsbedömningen i Europa. Det kommer att innebära en något ökad tyngd på djurbaserade

bedömningar jämfört med svenska regler idag, vilket också det nya djurskyddslagförslaget i Sverige öppnar för.

DJURSKYDDSUTBILDNING I EUROPA

Hur ska då det här djurskyddsbedömningsprogrammet spridas vidare i Europa? Frågan går till Nancy de Briyne, biträdande generalsekreterare i FVE och hedersmedlem i det svenska veterinärförbundet.

– Det här var den första kursen av fyra. Ytterligare tre kurser kommer att arrangeras i samarbete med EU-kommissionen, i Öst- Syd- och Mellaneuropa. I juni hölls en av dem i Rumänien. Nyckelordet i kurserna är ”education”, men också ”documentation”.

– Men vi måste också tänka på att inte bara arbeta med veterinärer. Både producenter och konsumenter är viktiga att utbilda och informera för att hålla en god produktion, tillade Nancy de Briyne. Arbetet för att förbättra djurskyddet i Europa fortsätter.

***KALLE HAMMARBERG**, leg veterinär, VMDhc, Arnövikens 80, 824 93 Hudiksvall.

Masterclass in Elbow & Stifle surgery in the Dog

11–12th October 2012 – Accessia Wetlab, Halmstad

- Arthroscopy Elbow and Stifle
- Corrective Osteotomies on Humerus, Radius, Ulna, Femur and Tibia
- TTA/TTTA/SHO/PAUL
- Extracapsular Techniques for CrCL-rupture
- BURP (Biceps Ulnar Release Procedure)

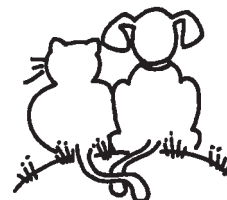
Course Instructors/Speakers:

- Mike Kowaleski, Associate Professor, Tufts University, USA
- Bruno Peirone, Professor, School of Veterinary Medicine, Turin, Italy
- Sune Jerre, Jennyhill Djurklinik, Sweden
- Slobodan Tepic, Kyon, Switzerland

Price: 18000 Skr/2000 Euro

Booking and questions:

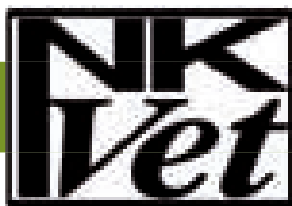
- elisabet.angeby@telia.com, +46 706690119 or +46 703327511

Jennyhill Djurklinik

2012

Symposium

Nordic Committee for Veterinary Scientific Cooperation

Pain assessment and treatment in clinical practice

16–17 October 2012, Uppsala, Sweden

16 OCTOBER

- Registration and welcome
- **What is pain? Physiology, pathophysiology and consequences**, Jo Murrell, PhD, Diplomate ECVAA, Senior lecturer in veterinary anaesthesia, Bristol University, UK
- **Pharmacotherapy: How to optimize analgesia protocols in veterinary patients**, Jo Murrell
- **Non-steroidal anti-inflammatory drugs: An update**, Torunn Fosse, PhD Researcher, The Norwegian School of Veterinary Science, Oslo, Norway
- **Acupuncture: an evidence based approach**, Martin Ingvar, Professor, Karolinska Institute, Stockholm, Sweden
- **Non-pharmacological alleviation of pain**, Vibeke Sødring Eldbrøn, PhD, Assistant professor, University of Copenhagen, Denmark. Rikke Schultz, Veterinarian, MSc Equine Biomechanics, Denmark
- **If we can't recognize and quantify pain then how can we manage it effectively?** Jo Murrell

17 OCTOBER

- **Visceral pain: Assessment and treatment**, Christina Broch, PhD, Senior researcher Mech-Sense, Århus University Hospital, Denmark
- **Pain relief in emergency situations**, Olivier Levionnois, PdD, Diplomate ECVAA, Faculty of veterinary Medicine, University of Bern, Switzerland
- **Pain in fish. Special reference to aquaculture, laboratory animals and angling**, Anders Hellström, Senior Veterinary Officer, National Veterinary Institute, Uppsala, Sweden.
- Lunch and poster presentations
- **Clinical assessment and treatment of pain in pigs**, Görel Nyman, PhD, Diplomate ECVAA, Senior lecturer, Swedish University of Agricultural Sciences, Uppsala, Sweden
- **Clinical assessment of pain in cattle**, Mette Herskin, PhD, Senior scientist, Århus University, Denmark
- **Clinical assessment and treatment of pain in horses**, Andreas Haga, PhD Diplomate ECVAA, Associate professor, The Norwegian School of Veterinary Science
- Closing and farewell

For more information: www.nkvet.org

For details and registration: www.akademikonferens.se/nkvet2012

Veterinär livsmedelssäkerhet i Europa

IVAR VÅGSHOLM, leg veterinär, Dipl ECVPH,
professor i livsmedelssäkerhet*

I början av maj träffades lärarna i livsmedelssäkerhet vid flera av veterinärhögskolorna i Europa för att utväxla erfarenheter och diskutera samarbete. Bland annat diskuterades ett aktuellt förslag till riktlinjer för utvärdering av undervisningen i livsmedelsfrågor i veterinärutbildningen.

NÄTVERK FÖR LIVSMEDELS- SÄKERHET

Lärarna i livsmedelssäkerhet vid veterinärhögskolorna i Europa träffas med jämna mellanrum i ett informellt nätverk. Syftet med mötena är att utväxla erfarenheter och diskutera samarbete inom undervisning och forskning. Den 3–4 maj ägde en sådan sammankomst rum i Gent i Belgien. Professor Kurt Houf vid veterinärhögskolan i Gent var värd för det mycket välorganiserade mötet. Det gav veterinärer från Nederländerna, Storbritannien, Irland, Tyskland, Spanien, Portugal, Schweiz, Italien, Finland, Norge, Sverige, Serbien, Lettland, Tjeckien, och Österrike mycket att tala om.

En viktig fråga var kraven på veterinärutbildningen inom livsmedelsområdet och vilka färdigheter en nyutbildad veterinär ska ha. Underlag för diskussionen var en rapport från den europeiska sammanslutningen av veterinärskolor (1) om förslag till riktlinjer för utvärdering av undervisningen i livsmedelsfrågor i veterinärutbildningen. Riktlinjerna kommer att vara underlag för framtida utvärderingar av veterinärutbildningen inom EU. I Sverige gjordes den senaste utvärderingen 2007 (2).

Kurt Houf (nedersta raden i mitten) från veterinärhögskolan i Gent var värd för det välorganiserade mötet.

KRITIK MOT EAEVE-RIKTLINJER

EAEVE-rapporten drog slutsatsen att livsmedelssäkerhet är ett tungt argument för offentlig finansiering av veterinärutbildningen. Livsmedelsfrågor bör i tid omfatta minst 12–15 procent av veterinärutbildningen och 90 procent av undervisningstiden om livsmedelssäkerhet bör inriktas på kärnämnen – livsmedelsmikrobiologi och -kvalitet, livsmedelstoxikologi, riskhantering i hela livsmedelskedjan, köttbesiktning, livs-

medelsteknologi, officiella kontroller och riskbaserad livsmedelssäkerhet.

EAEVE-riktlinjerna kritiserades av flera mötesdeltagare för att möjligheterna till fördjupning eller specialisering inom den veterinära grundutbildningen inte omnämns. Som minimikrav bör utbildningen möjliggöra att den nyutbildade veterinären kan påbörja sin specialisering till officiell veterinär enligt kraven i EU-förordning 854/2004 (kapitel IV), men ansvaret för att utbilda officiella ►

- veterinärer bör ligga på den myndighet som anställer veterinären.

STORA SKILLNADER MELLAN UTBILDNINGAR

Mötet i Gent kunde snabbt konstatera att det är stora skillnader mellan veterinärutbildningarna i Europa, med utbildningen i Finland som den ledande där en tredjedel är inriktad på livsmedelsfrågor. I alla deltagarländer var budgetnedskärningar för universiteten och svårigheten att få anslag till forskning en bakgrund till moderniseringen av utbildningen. Tre frågor föreföll mer aktuella:

– Vad betyder EAEVEs riktlinjer för omfattningen av utbildningen inom livsmedelssäkerhet?

– Hur kan vi hjälpa varandra att utväxla erfarenheter om vad som fungerar och inte fungerar inom utbildning och forskning?

– Kan virtuella övningar fungera som alternativ till praktiska och teoretiska element i utbildningen? Virtuella laboratorieanalyser såsom Vetbact (www.vetbact.org) och virtuella fjäderfäslakterier var två idéer som fördes fram. En fördel med virtuell laboratorieanalys är att man kan öva med agens som är säkerhetsklassade såsom *Brucella abortus* och *Franciscella tularensis* (harpest).

Omfattningen av den praktiska utbildningen och i hur stor omfattning den ska inkludera livsmedelsteknologi och -vetenskap var en fråga med många svar. Exempelvis varierade den praktiska slakterikursen mellan en dag och fyra veckor bland de representerade veterinärutbildningarna. Mindre än en veckas praktisk utbildning i köttbesiktning bedömdes vara under minimikraven men om en, två eller fyra veckor var ett lämpligt krav var oklart. Flera mötesdel-

Den praktiska slakterikursen varierade i längd mellan en dag och fyra veckor bland de representerade veterinärutbildningarna.

tagare förordade att man borde bedöma färdigheter istället för att räkna dagar med obligatorisk närvaro.

MYCKET ATT VINNA PÅ SAMORDNING

En gemensam konklusion var att det var mycket att vinna på att utväxla erfarenheter om undervisning och forskning. Det kan handla om att hjälpa varandra med att köra avancerade analyser av smittämnen eller öppna för deltagande på varandras forskarutbildningskurser. Ett förslag som det jobbas på över sommaren 2012 är en gemensam hemsida på Internet där alla lärare inom livsmedelshygien kan lägga in sina forskningsprojekt och ges möjligheter för utväxling av studenter, doktorander, forskare, etc.

Från EU-kommissionen föreslås krav om att exempelvis förekomsten av sal-

monella, toxoplasma och yersinia på slaktgriskroppar ska vara lägre än en procent. Hur det ska säkerställas blir en veterinär utmaning, med följdfrågan vilka kompetenskraven för veterinären inom livsmedelsområdet blir framöver. Troligen vill livsmedelsindustrin få veterinärer med större kompetens inom livsmedelssäkerhet och -kvalitet, men också inom djurskydd. De närvarande lärarna var eniga om att detta fick diskuteras vidare vid nästa möte i Helsingfors i maj 2013.

Referenser

1. EAEVE/FVE Working Group European Food Hygiene Curriculum. Guideline for EAEVE Evaluations of the European Food Hygiene Curriculum, 2011. www.eavee.org, 14 juni 2012.
2. Högskoleverket. Utvärdering av veterinärprogrammet och forskarutbildningen i veterinärmedicin vid Sveriges lantbruksuniversitet ur ett nationellt och europeiskt perspektiv. Högskoleverkets rapportserie 2008:3 R, Stockholm, 2008.

Rättelse

I SVT nr 8–9/12 fanns en artikel om mul- och klövsjuka i endemiska länder på sidorna 29–37. Tre av författarna fick tyvärr fel titlar i författarpresentationen. Erika Chenais och Gunilla Hallgren ska bara ha titeln leg veterinär, inget annat. Lena Hult däremot är specialist i nötkreaturens sjukdomar. Redaktionen beklagar felskrivningen.

*IVAR VÅGSHOLM, leg veterinär, Dipl ECVPH, professor i livsmedelssäkerhet, Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsa (BVF), Sveriges lantbruksuniversitet, Box 7028, 750 07 Uppsala.

Kunglig invigning skuggad av protester

TEXT OCH FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

– Lycka till med verksamheten här på Lövsta. Med de orden invigde kung Carl XVI Gustaf forskningscentret den 24 maj.

Reneé Båge beskrev den forskning kring robotmjölkning som bedrivs och planeras vid Lövsta.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) invigde i maj högtidligt Nationellt forskningscentrum för lantbrukets djur – Lövsta forskningscentrum, en mil öster om Uppsala. Invigningstalare var både kung Carl XVI Gustaf och landsbygdsminister Eskil Erlandsson. Samma dag passade dock dekanus vid fakulteten för naturresurser och lantbruksvetenskap på att avgå i protest mot de höga lokalkostnaderna på anläggningen.

– Lycka till med verksamheten här på Lövsta. Med de orden invigde kung Carl XVI Gustaf Lövsta forskningscentrum den 24 maj. Kungen sade att SLU har en bred och samlad kunskap om djurväl-färd och uthållig produktion som är helt nödvändig för att Sverige ska kunna föra fram dessa frågor i EU. Forskningen på Lövsta är en garanti för att utveckla viktiga kunskapsområden, påpekade han.

SLUs målsättning med Lövsta är att genom utbildning och forskning låta

husdjursvetenskap och veterinärmedicin samverka för en förbättrad djurhållning. På anläggningen bedrivs uppfödning av nöt, grisar och fjäderfä. Studenter undervisas i praktiska moment under utbildningen och forskningen är inriktad på djurväl-färd och djurhälsa, klimatsmart djurhållning och uthållig livsmedelsproduktion. Under ett seminarium där både kungen och prins Carl Philip deltog innan själva invigningen pratade bland andra Reneé Båge, veterinär och

universitetslektor vid SLU, om universitetets forskning kring robotmjölkning.

I närheten av forskningscentret finns dessutom ett eget slakteri liksom lokaler avsatta för konferens- och undervisningsverksamhet.

LÖNSAMHET OCH DJURVÄLFÄRD

Landsbygdsminister Eskil Erlandsson var med 2009 och tog första spadtaget. Nu när Lövsta forskningscentrum stod klart sade landsbygdsministern att verksamheten kommer att stärka Sveriges konkurrenskraft gentemot jordbrukande kolleger i andra länder.

– SLU rankas nu som ett av Europas främsta universitet med en anläggning som Lövsta och det stärker svenskt lantbruk, menade ministern.

Det är fakulteten för veterinärmedici- ➤

- cin och husdjursvetenskap (VH) som driver Lövsta och rektor Lisa Sennerby Forsse betonade den nytta som studenter och doktorander har av anläggningen.
 - De flesta av fakultetens studenter har praktiska övningar i Lövstas moderna lokaler. Det ger optimala förutsättningar för en framgångsrik framtida yrkeskarriär, sade Lisa Sennerby Forsse.
 - Sverige konkurrerar med kvalitet. Då måste vi ha etiska uppfödningssystemer i lantbruket som förenar produktion och djuromsorg. Fokus på forskningen ska vara att möta lönsamhetsproblem utan att tumma på djurvälståndet, betonade rektorn.

Delar av det nybyggda mjölkstallet för 300 kor. VH-fakulteten klarar inte av att betala för sina lokaler på egen hand varför övriga fakulteter måste bidra.

AVGICK I PROTEST

Alla var dock inte lika entusiastiska. Kristina Glimelius, dekanus vid fakulteten för naturresurser och lantbruksvetenskap (NL), meddelade samma dag att hon avgick i protest mot att hennes fakultet ska vara med och betala lokal-

kostnaderna för Lövsta. VH-fakulteten klarar inte av att bekosta sina nya lokaler

på egen hand varför övriga fakulteter måste bidra med två tredjedelar av kostnaderna. Glimelius ansåg att beslutet satt NL-fakulteten i en mycket svår ekonomisk situation.

”Av ovanstående skäl är jag inte beredd att sitta kvar som dekanus och att representera fakulteten i den näst intill omöjliga uppgiften att fortsätta utveckla NL-fakultetens verksamhet och samtidigt överföra betydande resurser till VHs lokalförsörjning”, skrev hon i ett brev till anställda inom fakulteten.

Lars Lundqvist, ordförande i SACO-styrelsen vid SLU, var också kritisk till VH-fakultetens höga lokalkostnader, i Upsala Nya Tidning den 31 maj. ”Att det blivit så pass dyrt är en överraskning för oss. Det här riskerar att spränga SLU”, sade han till tidningen.

Lisa Sennerby Forsse ser dock nybyggnationerna som helt nödvändiga eftersom många av dagens lokaler är utdömda. Hur kostnaderna slutligen ska fördelas mellan fakulteterna är en intern fråga, sade rektorn till UNT. ■

Ta chansen och lär er mer om fackliga frågor!

20–21 september

BEST WESTERN PLUS
Sthlm Bromma

Alla ni som är valda till fackliga förtroendemän är välkomna till en kurs som ska ge er grundläggande kunskaper för ert fackliga arbete. Det kommer även att bli diskussioner och möjlighet till frågor. Ta med er frågor och diskussionsivert och kom på en givande facklig kurs!

Kursledare är våra två ombudsmän Anders Granelid och Jenny Flordal.

Vi hoppas att så många som möjligt kan komma. Kursen kommer att hållas lunch-lunch den 20–21 september på Best Western Hotell i Bromma, Stockholm.

Svar om deltagande önskas till fredrike.ritter@avf.svf.se senast den 10 september.

Välkomna hälsar AVFs styrelse!

När du skriver till veterinärtidningen – tänk på att illustrationer (= foton, teckningar, grafer, röntgenbilder etc) underlättar läsandet.

Fullmäktigemöte med framtiden i fokus

TEXT OCH FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

Veterinärförbundets fullmäktigemöte samlas en gång per år för att i stora drag besluta om förbundets verksamhet. I slutet av maj träffades 2012 års fullmäktigedelegater i Stockholm, och framtidsfrågorna stod för en stor del av dagordningen.

Den 30 maj samlades veterinärförbundets högsta beslutande organ, fullmäktige, till sin årliga sammankomst. Mötet är två dagar långt vartannat år och en dag vartannat, i år handlade det om den kortare varianten. Fullmäktige består av 30 ledamöter, varav hälften väljs varje år, för en mandatperiod om två år. Dessa väljs av förbundets medlemmar på förslag av föreningar, sektioner eller enskilda medlemmar. På plats i möteslokalen Piperska Muren i Stockholm fanns valda

fullmäktigeledamöter, förbundsstyrelsen, representanter från SVS kollegium, förbundskansliet och några övriga kallade.

Förbundsordföranden Torsten Jakobsson öppnade sammankomsten och hälsade alla välkomna. För åttonde gången i rad utsågs sedan Carl Hård af Segerstad till mötesordförande. Till sin hjälp som mötessekreterare fick han SVFs förhandlingschef Anders Granelid.

AVKLARAD OCH KOMMANDE VERKSAMHET

Stadgeenligt inledde förbundsordföranden med genomgång av styrelsens förvaltningsberättelse för 2011 (redovisas separat i kommande nummer av SVT). Kanslichefen Per Carlsson gick också igenom den ekonomiska delen av verksamheten och kunde efter en kortare frågestund sammanfatta att förbundets ekonomi är god och under kontroll.

Detta höll revisor Sven-Ove Olsson med om varpå fullmäktige beviljade styrelsen ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Vid Torsten Jakobssons följande redovisning av verksamhetsplanen för 2013 diskuterades några punkter i planen närmare, bland annat ViLA-(Villkorad läkemedelsanvändning för mjölkkor)-projektet. Förbundsordföranden meddelade att styrelsen inte tagit ställning till projektet men att det har diskuterats ingående vid flera tillfällen. Mötet undrade hur förbundsstyrelsen hanterar den dubbla roll som Lotta Ternström Hofverberg har som projektledare för ViLA och ledamot av förbundsstyrelsen. Torsten Jakobsson svarade att Lotta inte kommer att delta i styrelsens slutliga ställningstagande till ViLA men att hon är en mycket god faktaresurs som kan ge ett bra underlag för diskussionerna kring ►

För åttonde gången i rad utsågs Carl Hård af Segerstad till mötesordförande. Till sin hjälp som mötessekreterare fick han SVFs förhandlingschef Anders Granelid.

Torsten Jakobsson meddelade att styrelsen inte tagit ställning till ViLA-projektet men att det diskuterats ingående vid flera tillfällen.

- ViLA. Ordföranden framförde även att förbundet har Håkan Landin som dess representant i ViLA och att det förs en fortlöpande dialog mellan Håkan och styrelsen.

Med anknytning till ViLA diskuterades även SVFs antibiotikapolicys och att förbundet arbetar aktivt med att föra ut dessa till veterinärer i övriga Europa. Vidare framfördes vikten av att policydokumenten görs bekanta för de veterinärer med utländsk examen som kommer till Sverige för att arbeta. En angelägen fråga i framtiden är att hantera hur förbundet ska agera när det är uppenbart att någon medlem inte följer uppsatta policys. Tankar kring en veterinär Lex Maria-lagstiftning framfördes från fullmäktigeledamöterna.

LITEN AVGIFTSHÖJNING

Beträffande förbundets budget för 2013 föredrog förbundsordföranden ett sifferlöst budgetunderlag. På grund av flera oklarheter kan en detaljerad siffersatt budget presenteras först i höst. Denna ordning godkändes av fullmäktige, som också beslutade om en höjning av medlemsavgiften till SVF med 100 kr/år.

STRUKTURFÖRÄNDRING I DJUR-SJUKVÅRDEN

Mötets huvuddiskussion handlade om strukturomvandlingen inom djursjukvården. Olof Skarman inledde med ett föredrag om ägarstrukturer och motiv för uppköp av djursjukhus och kliniker i Sverige. Hans framtidsscenario var att den svenska marknaden kommer att domineras av fyra stora aktörer inom några år. Vi kommer dessutom att få se en utveckling av nischer såsom premiumdjursjukvård, lågpriskliniker, vet-in-shop, specialiserade jourveterinärer, veterinärer som bara tar remissfall m fl, spådde han. Konsolidering är oundviklig och vår uppgift är att göra det bästa av den, menade Skarman. Det kan finnas fördelar i form av en lönsammare bransch och högre löner för attraktiv personal, men också nackdelar som mindre öppenhet mellan konkurrenter och att remisser kommer att styras inom affärsgupperna.

De nya ägarformerna gav upphov till flera frågeställningar som diskuterades

De nya ägarformerna gav upphov till flera diskussioner, som hur de anställda veterinärerna ska hantera frågan om yrkesheder kontra lojalitet mot arbetsgivaren.

av mötet. Hur ska de anställda veterinärerna hantera frågan om yrkesheder kontra lojalitet mot arbetsgivaren, speciellt vid remittering? Någon undrade om det verkligen blir mer utbildningstjänster och om kompetensutvecklingen kommer att ske internt inom bolagen. En signal om det senare blir deltagarantalet vid kommande veterinärkongresser och antalet anmälningar till specialistprogrammen.

Det diskuterades även om bredden på det veterinära yrkesområdet. I bevakningen av den kliniska verksamheten får förbundet inte glömma bort övriga områden såsom officiella veterinärer, laboratorieveterinärer, försöksdjursveterinärer, anställda inom läkemedelsindustrin och annan forskning m fl. Torsten Jakobsson sammanfattade att SVF har en stor uppgift i att ta hand om alla de frågeställningar som uppkommit genom de nu pågående förändringarna inom djursjukvården.

NY BITRÄDANDE GENERALSEKRETERARE

I samband med framtidsdiskussionen presenterade Simone Häusler sig för fullmäktigemötet som den tillträdande biträdande generalsekreteraren i SVS. Hon är utbildad till veterinär i Österrike

och jobbar för närvarande som biträdande länsveterinär i Dalarna, men börjar sin tjänst vid SVS till hösten.

Simone beskrev för mötet hur situationen för anställda veterinärer inom smådjursjukvården är i Österrike. Där förekommer ofta låga löner, tuffa anställningsavtal med ofördelaktiga arbetstider, dåliga karriärmöjligheter och arbetslöshet. Hon berättade dock att de som lyckas med en egen praktik i Österrike kan driva den med stor vinst.

Simone Häusler presenterade sig för fullmäktigemötet som den tillträdande biträdande generalsekreteraren i SVS.

"Hur ska vi göra med den här propositionen?" Mötesordföranden hade ibland ett knivigt jobb att formulera förslag som sammanfattade ledamöternas åsikter.

FÖRSLAG TILL UTMÄRKELSER

Två förslag till hedersutmärkelser hade inkommit innan mötet, och fullmäktige beslutade bifalla båda.

Politikern Marit Paulsen tilldelades Peter Hernquists medalj i silver för sitt mångåriga engagemang i djurvälfrågor och professor Ingvar Ekesbo fick veterinärförbundets medalj i guld för sina vetenskapliga och praktiska gärningar inom det veterinära området. Medaljerna kommer att delas ut i samband med årets Veterinärkongress.

MOTIONER OCH PROPOSITIONER

Från Anställda Veterinärers Förening, AVF, hade det inkommit en motion rörande ändrade regler kring valbarhet som fullmäktigeledamot. Mötet biföll AVFs motion som yrkade att ledamöter i AVFs och FVFs styrelser även ska kunna väljas till fullmäktigeledamöter.

Förbundsstyrelsen framförde vidare ett förslag till ändring av mandatperioderna till fyra år för samtliga förtroendemannaposter, vilket även det bifölls av fullmäktigemötet. Samma sak gällde för propositionen att ge rösträtt och valbarhet i förbundet till de hedersledamöter som har svensk veterinärlegitimation.

Däremot fick styrelsen bakläxa på ett förslag om ändring av valbara ledamöter i SVFs djurskyddskommitté. Styrelsen ville att djurskyddskommitténs ledamöter bara ska kunna väljas från sektionsstyrelser och förbundsstyrelsen, liksom deras ersättare. Fullmäktigemötet avslög propositionen, med uppdraget att till 2013 återkomma med ett reviderat förslag. Beträffande den avslutande propositionen att överföra beslutet om kommande års budget från fullmäktige till förbundsstyrelse, hade fullmäktige också en annan uppfattning. Mötet beslutade att fullmäktige även i framtiden ska fastställa verksamhetsplan med budgetunderlag för nästkommande år. Däremot får styrelsen besluta om den siffersatta budgeten. Medlemsavgiften ville dock fullmäktige behålla beslutsrätten om, varför styrelsen fick backa på sitt önskemål att fastslå den utan att fråga fullmäktige.

VAL TILL FÖRTROENDEPOSTER

Som sedvanlig avslutning förrättades val till råd, nämnder och kommittéer inom SVE, på förslag från förbundets valberedning. Följande personer valdes till olika poster:

Tre ledamöter i förbundets etikråd:

Annelie Grip Hansson (ledamot, omval), Lotta Persson (ledamot, omval), Katinka Odhelius (ersättare, nyval).

Två ledamöter och två ersättare i SVFs och försäkringsgivarens skadeprövningsnämnd: Roland Werner (ledamot, omval), Anna Einarsson (ledamot, nyval), Ilmars Dreimanis (ersättare, omval), Nils Roneus (ersättare, omval).

Två revisorer och två revisorssuppleanter: Lars Bauman (aukt revisor, omval), Sven-Ove Olsson (SVF-medlem, omval), Bengt Arnedal (ersättare för Bauman, omval), Mats Westman (ersättare för Olsson, omval).

Två fullmäktigeledamöter och en ersättare att ingå i beredningsutskottet: Helen Loor (ledamot, nyval), Kristina Olsson (ledamot, nyval), Carl Hård af Segerstad (ersättare, nyval).

Därmed var både tiden och dagordningen slut. Carl Hård af Segerstad tackade de närvarande för en god mötesanda och stort engagemang, och förklarade 2012 års fullmäktigemöte avslutat. Torsten Jakobsson i sin tur tackade mötesordföranden för ett bra dagsverke och framförde en förhoppning att han skulle acceptera ett nionde ordförandeskap nästa år. ■

VETERINÄRKONGRESSEN 2012

Torsdag 8 – fredag 9 november

Detaljerat program, se följande sidor.

Torsdagen den 8 november

Aulan	Sal J	Sal K	Stora Hörsalen, Loftet	Sal O
09.00 Plenarsession Kommunikation				
10.15 KAFFE				
10.45 Plenarsession				
13.30 Smådjursymposium Respiratory diseases in dogs and cats – basic (Steg I)	13.15 Laboratory animal session Human cancer and animal research	13.00 Symposium veterinär folkhälsa Smittspridning med vatten. Rent vatten till människor, djur och växtodling	13.30 Hästsymposium Akut hästsjukvård i fält	13.30 Husdjursymposium Kommunikation i praktiken
15.00 KAFFE	14.45 KAFFE	14.30 KAFFE	15.00 KAFFE	14.15 KAFFE
15.30 –17.00 Smådjursymposium	15.15–17.15 Laboratory animal session	15.00–16.30 Symposium veterinär folkhälsa	15.30–17.00 Hästsymposium	14.45–16.30 Husdjursymposium Idisslarsmittor i ropet

Fredagen den 9 november

Aulan	Sal L	Sal J	Sal K	Stora Hörsalen, Loftet	Sal O
08.30 Smådjurs- symposium I Respiratory diseases in dogs and cats – basic (Steg I)	08.30 Smådjurs- symposium II Advanced och Aktuellt	09.00 Laboratory Animal Session Laboratory animals in cancer research	09.00 Symposium veterinär folkhälsa I de lugnaste vatten – smittor under ytan	08.00 Hästsymposium Akut hästsjukvård i fält	08.00 Husdjursymposium Klinisk forskning för praktikern 09.10 Husdjursymposium Smittskydd överallt och hela vägen
10.00 KAFFE	10.00 KAFFE	10.00 KAFFE	10.00 KAFFE	10.45 KAFFE	10.15 KAFFE
10.30 Smådjurs- symposium I	10.30 Smådjurs- symposium II	10.30 Laboratory Animal Session	10.30 Symposium veterinär folkhälsa	11.15 Hästsymposium	10.45 Husdjursymposium
12.00 LUNCH med Smådjurssektionens årsmöte i Sal L	12.00 LUNCH med Smådjurs- sektionens årsmöte	12.00 LUNCH med Rättarys årsmöte	12.15 LUNCH med årsmöte för Sektionen för veterinär folkhälsa	12.15 LUNCH	11.30 LUNCH med Husdjurs- sektionens årsmöte
13.30 Smådjurs- symposium I	13.30 Smådjurs- symposium II	13.00–14.30 Laboratory Animal Session	13.45–15.15 Symposium veterinär folkhälsa Så sprids smitta i vatten – modeller	13.15 Hästsymposium	13.00 Husdjursymposium Koveterinärens nya förutsättningar
15.00 KAFFE	15.00 KAFFE			14.20 KAFFE	14.15 KAFFE
15.30–17.00 Smådjurs- symposium I	15.30–17.00 Smådjurs- symposium II			14.50–16.20 Hästsymposium	14.45–16.00 Husdjursymposium

Preliminärt program för Veterinärkongressen 2012

Datum: 8–9 november 2012

Plats: Undervisningshuset, Sveriges lantbruksuniversitet, Uppsala

Arrangör: Sveriges Veterinärförbund/Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

Anmälan: Information om kursavgifter, anmälan och inbetalning kommer i SVT 11/12

Torsdagen den 8 november 2012

Aulan	PLENARSESSION		
	Kommunikation		
09.00–09.10	VÄLKOMSTHÄLSNING <i>Torsten Jakobsson, ordförande, Sveriges Veterinärförbund</i>	10.15–10.45	K A F F E
		10.45–11.15	Kommunikation i sociala medier <i>Fredric Landqvist, Chalmers</i>
Moderator:	Torkel Ekman, vice ordförande, SVS kollegium	11.15–11.45	Etiska rådet <i>Barbro Röken, Norrköping</i>
09.15–10.15	Hur förbättrar jag mina presentationer med hjälp av retorik? <i>Peter Lind, Uppsala Universitet</i>	11.45–12.00	Paneldebatt och diskussion
Aulan	SMÅDJURSSYMPOSIUM		
	Respiratory diseases in dogs and cats – basic (Steg I)		
Moderator:	Kerstin Hansson, Sveriges lantbruksuniversitet	15.30–16.15	Feline acute upper respiratory tract (URT) disease (causes including newly recognized ones, diagnosis and treat- ment) virulent systemic feline calici virus (FCV) and update on vaccinology <i>Daniëlle Gunn-Moore, University of Edinburgh, UK</i>
13.30–14.15	Diagnostic workup and medical treat- ment of the dog with unilateral nasal discharge (case based approach) <i>Gert ter Haar, Royal Veterinary College, UK</i>		
14.15–15.00	Surgical treatment of nasal and naso- pharyngeal diseases in the dog and cat <i>Gert ter Haar</i>	16.15–17.00	Feline chronic upper respiratory tract disease (causes, including less frequently recognized ones, diagnosis and treatment) <i>Daniëlle Gunn-Moore</i>
15.00–15.30	K A F F E		
Sal J	LABORATORY ANIMAL SESSION		
	Human cancer and animal research		
Moderator:	Henrik von Euler, Sveriges lantbruksuniversitet	15.15–15.45	Animal models in cancer research <i>Eva Hellmén, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
13.15–13.45	Mechanisms of cancer <i>Håkan Hedman, Umeå universitet</i>	15.45–16.15	Examples of using animals in cancer research <i>Eva Hellmén</i>
13.45–14.15	Growth signaling in human cancer <i>Håkan Hedman</i>	16.15–16.45	Introduction to mice and GEM for cancer research <i>Cory Brayton, John Hopkins University, USA</i>
14.15–14.45	Mouse models of human lung and brain cancers <i>Håkan Hedman</i>	16.45–17.15	Overview of some popular mouse strains <i>Cory Brayton</i>
14.45–15.15	K A F F E		

Sal K

SYMPOSIUM VETERINÄR FOLKHÄLSA

Smittspridning med vatten
Rent vatten till människor, djur och växtodling

Moderator:	<i>Kaisa Sörén, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>	14.30–15.00	K A F F E
13.00–13.30	Så gör man dricksvatten <i>Pär Aleljung, Norrvatten</i>	15.00–15.30	Hantering av mikrobiologiska dricksvattenrisker <i>Torbjörn Lindberg, Livsmedelsverket</i>
13.30–14.00	Smittspridning från humanavlopp till dricksvattentäkter <i>Jesper Olsson, Mälardalens Högskola</i>	15.30–16.00	Smittspridning via bevattningsvatten <i>Ivar Vågsholm, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
14.00–14.30	Smittspridning från lantbrukets djur till dricksvattentäkter <i>Jakob Ottosson, Sveriges lantbruksuniversitet, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>	16.00–16.30	Smittspridning via badvatten <i>Anneli Carlander</i>

Stora Hörsalen, Loftet

HÄSTSYMPOSIUM

Akut hästsjukvård i fält

Moderator:	<i>Karin Holm Forsström, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	15.00–15.30	K A F F E
13.30–14.15	Akuta luftvägsproblem <i>Miia Riihimäki, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	15.30–16.15	Akut kolik <i>Katarina Nostell, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
14.15–15.00	The horse with acute fever – clinical checklist and when to refer <i>John Pringle, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	16.15–17.00	Akuta fölproblem <i>Anna Öhman, Regiondjursjukhuset Helsingborg</i>

Sal O

HUSDJURSSYMPOSIUM

Kommunikation i praktiken

Moderator:	<i>Anki Roth, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	13.30–14.00	Sveriges bästa juverhälsa 2012! <i>Claes Johansson, Märene Mjolk och Marjet Duringhof van Wiene, Distriktsveterinärerna</i>
Bitr moderator:	<i>Malin Åberg, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	14.00–14.15	Celltalsakuten <i>Marie Mörk och Ylva Persson, Svensk Mjolk</i>
13.00–13.30	Att förändra kons vardag <i>Stefan Johansson, Hörninge gård och Catarina Svensson, Växa Sverige</i>	14.15–14.45	K A F F E

Idisslarsmittor i ropet

14.45–15.30	Schmallenberg virus infection in the Netherlands, 1 year experience <i>Menno Holzhauer, GD Animal Health Service, Holland</i>	16.00–16.30	Leverflundra hos får och nöt <i>Ulrika König, Svenska Djurhälsovården och Adam Novobilsky, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
15.30–16.00	<i>Mycoplasma bovis</i> <i>Katinka Funghant, Svenska Djurhälsovården och Håkan Landin, Svensk Mjolk</i>		

Fredagen den 9 november 2012

Aulan		SMÅDJURSSYMPOSIUM I	
		Respiratory diseases in dogs and cats – basic (Steg I)	
Moderator:	<i>Kerstin Hansson, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	12.00–13.30	LUNCH med Smådjurssektionens årsmöte i lokal L <i>Smådjurssektionen bjuder på lunch vid föranmälan till sekreterare@smadjurssektionen.se</i>
08.30–09.15	Diagnostic workup and medical treatment of the dog with dyspnea, dysphonia and dysphagia (case based approach) <i>Gert ter Haar, Royal Veterinary College, UK</i>	13.30–14.15	Surgical treatment of tracheo-bronchial and pulmonary disease in the dog and cat <i>Gert ter Haar</i>
09.15–10.00	Surgical treatment of pharyngo-laryngeal diseases in the dog and cat <i>Gert ter Haar</i>	14.15–15.00	Feline upper and lower respiratory disease – cases <i>Daniëlle Gunn-Moore</i>
10.00–10.30	KAFFE	15.00–15.30	KAFFE
10.30–11.15	Diagnostic workup and medical treatment of the coughing dog (case based approach) <i>Gert ter Haar</i>	15.30–16.15	Feline lower respiratory tract disease – cases <i>Daniëlle Gunn-Moore</i>
11.15–12.00	Feline lower respiratory tract disease – causes and diagnosis <i>Daniëlle Gunn-Moore, University of Edinburgh, UK</i>	16.15–17.00	Feline lower respiratory tract disease – cases <i>Daniëlle Gunn-Moore</i>

Sal L		SMÅDJURSSYMPOSIUM II	
		Advanced och Aktuellt	
Moderator:	<i>Katja Höglund, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	12.00–13.30	LUNCH med Smådjurssektionens årsmöte <i>Smådjurssektionen bjuder på lunch vid föranmälan till sekreterare@smadjurssektionen.se. Diplom till bästa abstract</i>
08.30–09.15	Diarrhoea in kittens and catteries <i>Daniëlle Gunn-Moore, University of Edinburgh, UK</i>	13.30–15.00	Svenska djursjukhus, nya ägarformer, information och diskussion <i>Lennart Granström, Svensk Djursjukvård, Fredrike Ritter, AVF och Anders Granel, SVF</i>
09.15–10.00	Diarrhoea in the cat <i>Daniëlle Gunn-Moore</i>	15.00–15.30	KAFFE
10.00–10.30	KAFFE	15.30–16.15	Plastic and reconstructive surgery of the head and neck <i>Gert ter Haar, Royal Veterinary College, UK</i>
10.30–11.15	Research abstracts	16.15–17.00	Age-related hearing loss in the dog; diagnosis and treatment <i>Gert ter Haar</i>
10.30	Clinical assessment of a familial retinal degenerative disease in the Polski Owszarek Nizinny breed of dog <i>Marika Svensson, Blå Stjärnan, Göteborg</i>		
10.50	Gait analysis in healthy cats using a pressure mat system <i>Sarah Stadig, Sveriges lantbruksuniversitet</i>		
11.15–12.00	Nyheter		
11.15	Information från Normgruppen <i>Maria Karlsson, Normgruppen</i>		
11.40	Information från Vårdhundsprojektet <i>Johan Beck-Friis, Sveriges Veterinärförbund</i>		

Sal J

LABORATORY ANIMAL SESSION

Laboratory animals in cancer research

Moderator:	<i>Eva Hellmén, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	10.30–11.00	Overview of diseases forts <i>Cory Brayton</i>
09.00–09.30	Pathology of mice and GEM in cancer research <i>Cory Brayton, John Hopkins University, USA</i>	11.00–11.30	Zebrafish in cancer research <i>Raoul Kuiper, Karolinska Institutet</i>
09.30–10.00	Overview of diseases in mouse strains used for cancer research – both spontaneous disease that can affect research and induced disease to study cancer <i>Cory Brayton</i>	11.30–12.00	Zebrafish in cancer research <i>Raoul Kuiper</i>
10.00–10.30	K A F F E	12.00–13.00	L U N C H med Råttarys årsmöte
		13.00–14.30	Ethical considerations when using animals in cancer research. Ethical perspectives and examples followed by open discussion regarding the use of animals in cancer research <i>Håkan Salwén, Stockholms Universitet och Tibble Gymnasium</i>

Sal K

SYMPOSIUM VETERINÄR FOLKHÄLSA

I de lugnaste vatten – smittor under ytan

Moderator:	<i>Susanna Sternberg Lewerin, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>	11.00–11.45	Flera kända utbrott med vattenspridning Mjältbrand <i>Gunilla Hallgren, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>
09.00–09.30	Smittämnen i fisk och skaldjur, en genomgång <i>Eva Jansson</i>		EHEC-dynamik i vatten <i>Előd Szántó</i>
09.30–10.00	Interaktioner mellan bakterier och protozoer i vattenmiljö, ett dolt hot? <i>Diana Axelsson Olsson, Linnéuniversitetet</i>		Cryptosporidier <i>Caroline Schönning</i>
10.00–10.30	K A F F E	11.45–12.15	Klimatförändringen ger ojämna nederbörd – påverkas smittspridningen via vatten? <i>Ann Albiñ, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>
10.30–11.00	Salmonellaspridning med vatten <i>Estelle Ågren, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>	12.15–13.45	L U N C H med årsmöte för Sektionen för veterinär folkhälsa

Så sprids smitta i vatten – modeller

Moderator:	<i>Margareta Steen, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	14.45–15.15	Nya modelleringsprojekt <i>Susanna Sternberg Lewerin, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>
13.45–14.45	Mikrobiologiska spridningsmodeller till grundvatten <i>Jan Sjöström</i>		

HUVUDSPONSOR

SPONSOR FÖR SMÅDJURSYMPOSIUM

SPONSOR FÖR HÄSTSYMPOSIET

SPONSOR FÖR HUSDJURSYMPOSIET

SPONSOR FÖR
SYMPOSIET FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

SPONSOR FÖR FÖRSÖKSDJURSYMPOSIET

HÄSTSYMPOSIUM

Akut hästsjukvård i fält

Moderator:	<i>Ulrika Lagerquist, Universitetsdjursjukhuset, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	11.55–12.15	Acute management of strain-induced tendinitis <i>Dylan Gorvy</i>
08.00–09.00	Aktuella inslag; bland annat antibiotikapolicy häst.	12.15–13.15	LUNCH
09.00–10.00	Sårskador inklusive lymfangit <i>Susann Adehed, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	13.15–13.35	Akuta muskelproblem <i>Katarina Nostell, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
10.00–10.45	Perforation till synoviala kaviteter <i>Mads Kristoffersen, Regiondjursjukhuset Helsingborg</i>	13.35–14.20	Akuta hovlidanden <i>Ove Wattle, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
10.45–11.15	KAFFE	14.20–14.50	KAFFE
11.15–11.55	Emergency treatment and transportation of equine fracture patients <i>Dylan Gorvy, Specialistdjursjukhuset häst Strömsholm</i>	14.50–15.35	Akuta ögonskador <i>Maria Källberg, Specialistdjursjukhuset häst Strömsholm</i>
		15.35–16.20	Sedering, fältmässig anestesi, avlivning <i>Görel Nyman, Sveriges lantbruksuniversitet</i>

HUSDJURSSYMPOSIUM

Klinisk forskning för praktikern

Moderator:	<i>Anna Ohlsson, Svensk Mjök</i>	08.15–08.30	Vaccination mot <i>Staphylococcus aureus</i> <i>Maria Larsson</i>
Bitr moderator:	<i>Maria Lindberg, Svenska Djurhälsovården</i>	08.30–08.45	Antibiotikaresistens hos mjölkkalvar <i>Anna Duse, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>
08.00–08.15	Kolistudien <i>Ylva Persson, Statens veterinärmedicinska anstalt/Svensk Mjök</i>	08.45–09.00	Normalkastration av gris idag <i>Gunnar Johansson, Svenska Djurhälsovården</i>

Smittskydd överallt och hela vägen

09.10–09.35	Hotet starkare från akronymerna? – MRSA, MRSP, ESBL <i>Helle Ericsson Unnerstad, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>	10.45–11.25	Vårdhygien i fält <i>Annika Arvidsson, leg sjuksköterska, Borås Sjukhus och Maria Tholander Hasselrot, Distriktsveterinärerna</i>
09.35–10.15	Biosäkerhetsprogram gris & nöt <i>Per Beskow, Svenska Djurhälsovården och Sofie Andersson, Svensk Mjök</i>	11.25–11.30	Avslutning och sammanfattning <i>Anna Ohlsson, Svensk Mjök</i>
10.15–10.45	KAFFE	11.30–13.00	LUNCH med Husdjurssektionens årsmöte

Koveterinärens nya förutsättningar

Moderator:	<i>Thomas Svensson, Distriktsveterinärerna</i>	14.15–14.45	KAFFE
Bitr moderator:	<i>Anna-Lena Hegrestad, Svensk Mjök</i>	14.45–15.15	Arbetsformer idag. Villkorad läkemedelsanvändning (ViLA). Besättningservice. Hälsopaket Mjök (HPM). Beredskap m m <i>Agneta Schultzberg, Svensk Mjök</i>
13.00–13.30	Yrkesroll i utveckling. Gårdstyper, -storlekar, -lokalisering, nätverket kring bonden <i>Annica Hansson, Växa Sverige</i>	15.15–15.45	Kommande specialisering. ESK-nöts förslag presenteras. <i>Lena Stengärde, Svenska Djurhälsovården</i>
13.30–14.15	Vad finns och vad fattas hos koveterinären idag? Bikupor följt av diskussion. Sammanfattning av diskussion <i>Anna-Lena Hegrestad, Svensk Mjök</i>	15.45–16.00	Avslutning och sammanfattning <i>Thomas Svensson, Distriktsveterinärerna</i>

Med SÄV i västerled

ELISABETH RENNERFELT, leg veterinär*

Sällskapet Äldre Veterinärer, SÄV, har åter haft årsmöte och utflykt i matlandet Sverige. Denna gång gick resan till Västergötland där SÄV-medlemmarna fick uppleva såväl natur som kultur och gastronomi. Läsaren får följa med på färden och ta del av såväl kulturella som kulinariska höjdpunkter.

Det var hela 48 personer, veterinärer med anförvanter, som deltog i Sällskapet Äldre Veterinärers (SÄVs) års- och vårmöte 2012. Temat denna gång var mjölk, ost, vin, kultur och historia. Mötet hölls i Falköpingsbygden i det vackraste av väder den 23–25 maj.

Deltagarna bodde på Kurort Mösseberg, ett fint gammalt hotell som ligger på Mössebergs sluttning, omgiven av en vacker park. Starten för mötet gick vid Hornborgasjön. Där berättade Lars Garmer om tillblivelsen av denna nationalklenod. På 1920-talet började man försöka utdika och sänka vattennivån. Fram till 1930, efter fem sänkningar, var sjön nästan torrlagd och började växa igen. Under senare delen av 1980-talet påbörjades en unik restaurering med specialbyggda maskiner för att höja vattennivån och återskapa en fin fågelsjö. 1995 blev projektet slutfört. Det pågår dock ett ständigt arbete med att upprätthålla markerna i och kring sjön. Hornborgasjön är ett levande kulturlandskap där betande kor ser till att hålla strandängarna öppna.

Idag är sjön ett eldorado för rastande och häckande våtmarksfåglar. Mest känd är den på grund av att tranorna på sin väg mot norr mellanlandar i området. I mitten av april i år noterades rekordet ca 26 000 rastande tranor under en dag, ett

Starten för mötet gick vid Hornborgasjön där SÄV-sällskapet bland annat besökte naturum Hornborgasjön med en utställning om sjöns historia och fågelliv.

skådespel som lockar fågelskådare från många delar av världen.

FÅGELLIV OCH KULTUR

SÄV-sällskapet besökte naturum Hornborgasjön med en utställning om sjöns historia och dess fågelliv. Där fanns också fynd från stenåldern, bland annat en hundskalle som sades vara den första lämningen av en tamhund. Man kunde gå upp i ett fågeltorn och få bättre utsikt över nejden. Krister Iwarsson, vår ordförande, avslöjade för oss vad det var för fåglar vi såg och hörde.

Sedan var det dags för kultur. Vi besökte Löfwings Ateljé och Konstcafé. Man utlovade en spännande resa i konstens och smakernas värld. I restaurangen fick vi avnjuta en delikat lunch med pilgrimssoppa, så benämnd på

grund av att pilgrimsleden en gång i tiden passerade här förbi. Konstnären Göran Löfwing har ett stort intresse för djur och natur och en stor variation i sina motiv. Där var pillemariska snustuggande gubbar men även tavlor med jaktmotiv som påminde om Bruno Liljefors.

I PETER HERNQUISTS FOTSPÅR

Därefter var det dags att ta sig till Veterinärhistoriska museet i Skara. Visning skedde under ledning av Göran Jönsson. Han berättade bland annat om Peter Hernquist, Sveriges första veterinär. Det var Hernquist som ursprungligen donerade själva (musei-)byggnaden, som numera ägs av SLU. Bengt Vilson kompletterade genomgången med att sammanfatta de aktiviteter som veterinärer sysslat med under årens lopp, främst ►

- under 1900-talet. Sedan SÄVs förra besök i Skara 2005, har det skett en enorm utveckling av museet. Det är Göran Jönsson som sakkunnig och museimannen Göran Elisson som tillsammans utformat utställningarna. Numera finns bland annat en biosalong där man kan se tre olika bildspel och en audioguide där man själv kan gå runt till ett 20-tal olika stationer.

Den efterföljande måltiden avnjöts vid dukade långbord utomhus, eftersom det var en varm och vacker kväll. Till desserten hölls det årsmöte som raskt klarades av. Tack vare vår förträfflige programmakare, KG Linderholm, kan vi även se fram emot ett spännande vårmöte i Värmland, där KG redan varit och sonderat inför 2013.

VIN-MJÖK-OST

Nästa dags utflykt gjordes transporter med buss, eftersom vi skulle på vinprovning. Första besöket var på Vincontoret i Tidaholm, på ön Vulcan i ån Tidan. Här låg ursprungligen tändsticksbolaget Vulcan, som vid sekelskiftet 1900 var världens största tändsticksfabrik. Grundaren var Hans Henrik von Essen vars favorithäst var en rysk hingst vid namn Vulcan. 2005 köpte Granqvist Vinagentur byggnaden och en omfattande men pietetsfull renovering tog vid. Här fick vi sitta på deras altan invid vattnet och avnjuta en mousserande fördrink. Sedan blev det provning ledd av Dan-Axel Flach. Han gjorde ett spännande experiment: vi fick prova att dricka i en annorlunda belysning. Först var lamporna blå, och vinet såg helt färglöst ut. Detta påverkade hjärnan så att vi även tyckte att vinet smakade vatten. I gul belysning blev det en annan smak och i röd likaså. Mycket märkligt!

Nästa besök gjordes på Vikens försöksgård. Här bedriver Lantmännen forskning för utveckling av foder till mjölkkor. Man embryospolade ungefär en till två kor per vecka. Det fanns upp till åtta olika foderstater och 26 silos med fullfoder och anläggningen har idag 440 mjölkande kor. Kollega Jonas Carlsson från Svensk Mjolk berättade om hygien och kvalitetssäkring och om hur konsumenten anser att det är viktigt att korna har det bra och får komma ut på bete.

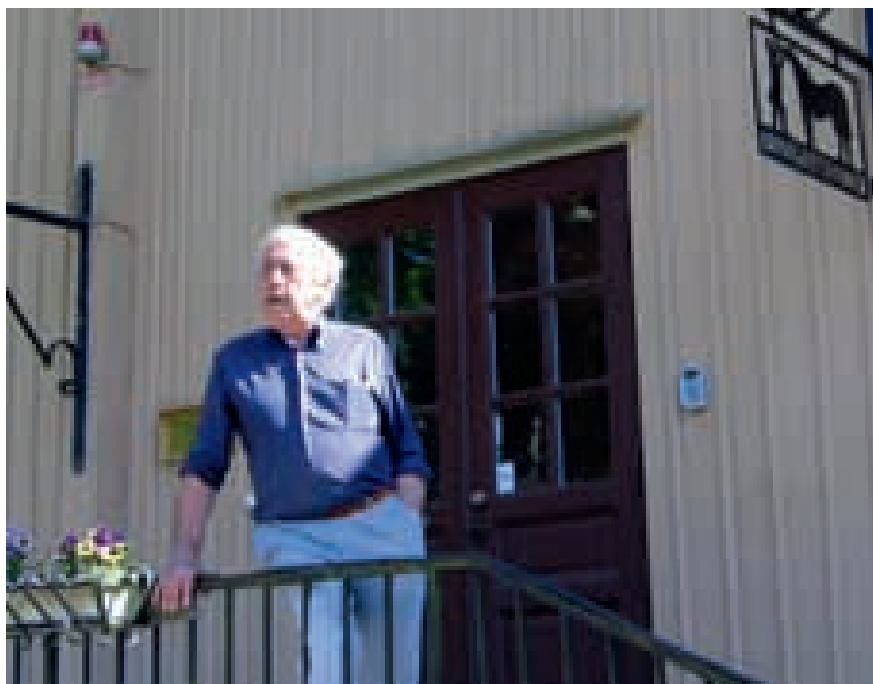

FOTO: KRISTER IWARSSON

Det Veterinärhistoriska museet i Skara visades under sakkunnig ledning av Göran Jönsson.

Nu sker en strukturomvandling. Vart tionde år halveras antalet kor i Sverige. Över 50 procent av djuren går i lösdrift och robotar tar över mjölkningen, medan avkastningen per ko ökar. Den vanligaste besättningen har mindre än 50 kor, men

antalet stora besättningar ökar. 53 procent av korna insemineras idag av djurägaren själv. Artificiell insemination är bra från smittskyddssynpunkt och Jonas Carlsson framhöll att Sverige har ett gott smittoläge och en framgångsrik kontroll

SÄVs styrelse efter årsmötet framför Hernquists byst. Från vänster: Sten Elffors, Elisabeth Rennerfelt, Krister Iwarsson, KG Linderholm och Håkan Kasström.

Iklädda skyddskläder fick SÄV-medlemmarna vandra runt i fabriken. Här ses Paul Manestam och Ulf Skogby som ostinspektörer.

och bekämpning av smittsamma sjukdomar.

Dagens sista anhalt var på Påverås gårdsmejeri nära Falköping. Där möttes vi av dukade långbord i en lada och fick smaka på sex olika sorters ostar, allt från milda camemberter till kraftfulla grönmögelostar, därtill serverades en passande fikonmarmelad. Avslutningsvis blev det både ostkaka och kalvdans med sylt och vispgrädde. Ägarinnan Elisabeth Andersson berättade om sin tillverkning som bland annat vunnit guldmedaljer i SM i

Mathantverk 2010 och 2011. Det var en samling tämligen mätta äldre veterinärer som rullade hem till hotellet för den avslutande gourmetmiddagen.

FALBYGDENS OST

Sista dagen var inbokad för ett besök på Falbygdens Ost.

Björn Ullmark berättade om företaget som grundades 1878. Falbygdens Ost tillverkar inte osten utan köper in den som 4–6 månader gammal och lagrar den. Man har tolv miljoner kg ost i lager

och det går åt 20 liter mjölk för att få fram 1 kg ost. Förr vaxades osten och man var tvungen att vända den manuellt. Nu sker vändningen maskinellt var fjärde vecka och den ligger i vakuumpåsar. Det är olika färger på förpackningarna beroende på lagringstid: blå är lagrad 8–10 månader, röd i ett år, svart 1,5 år och guld 24–36 månader. Ju längre tid den lagras desto mer vätska tappar den. Den får en starkare smak men blir torrare och smuligare.

Rekommenderad hållbarhet för hårdosten för konsumenten är 45 dagar och för dessertost 21–23 dagar, den har en högre vattenhalt och mognar i efterhand.

Falbygden var först med att injicera brännvin i lagrad prästost (Morfars), och whisky i cheddar (Whiskycheddar). Från början var Falbygden ett familjeföretag, men nu tillhör man Atria Scandinavia, som ägs av finska bondekooperationen och har huvudkontor i Helsingfors. Iklädda skyddskläder fick SÄV-medlemmarna vandra runt i fabriken.

Sist blev det provsmakning av samma märke prästost, den ena lagrad nio månader och den andra i 24 månader. Det var onekligen en väsentlig skillnad i smak. Ännu mer ostar, minst 15 stycken, fick vi prova på den efterföljande lunchbuffén. Det blev ett gott minne av årets SÄV-fest.

*ELISABETH RENNERFELT, leg veterinär,
Lövdalsvägen 55, 132 41 Saltsjö-Boo.

Ett enkelt sätt att hålla öronen rena

Vaxol Vet är en öronspray som på ett naturligt sätt håller öronen rena. Används vid tillfällig klåda och irritation i hörselgången eller i förebyggande syfte. Vid användning fördelas Vaxol jämnt över ytan i hörselgången och mjukar upp torkat öronvax och smuts. Den unika doseringspumpen gör det enkelt att dosera rätt mängd i örat. Vaxol Vet innehåller 10 ml = 200 doser.

ABIGO Medical AB • Ekonomivägen 5 • 436 33 ASKIM • Tel 031-748 49 50 • Fax 031-68 39 51 • www.abigo.se

Hur fungerar tjänstepensionen?

För anställda hos arbetsgivare med kollektivavtal finns det utöver den lagstadgade pensionen

en så kallad tjänstepension. Veterinärförbundets förhandlingschef reder ut hur den fungerar och vilken typ av tjänstepension som gäller för olika grupper av anställda.

FRÅGA

Jag har hört att det är viktigt att arbetsgivaren betalar in premier för tjänstepension utöver lönen. Hur funkade detta och är det samma belopp som betalas för alla anställda?

SVAR

Utöver den lagstadgade pensionen finns pension enligt kollektivavtal, så kallad tjänstepension.

Privatanställda

Inom den privata sektorn finns olika typer av tjänstepension.

ITP 1 är en premiebestämd tjänstepension som innebär att arbetsgivaren varje månad betalar en premie om 4,5 procent av lönen upp till 7,5 inkomstbasbelopp (34 125 kr/mån) och 30 procent på all löns därtöver. Det är den faktiskt utbetalda lönen varje månad som ligger till grund för premiens storlek. Premien inbetalas till den försäkringsgivare som arbetstagaren valt. Arbetstagaren väljer också om premierna ska förvaltas i en traditionell försäkring eller i en fondförsäkring. Dock måste minst hälften av premierna alltid placeras i en traditionell försäkring.

ITP 2 är en förmånsbestämd tjänstepension som innebär att arbetstagaren är garanterad att få en viss andel av sin slutlön (pensionsmedförande lön) i pension. Lön i intervallet 0–7,5 inkomstbasbelopp (0–409 500 kr/år) ger tio procent tjänstepension. Lön i intervallet 7,5–20 inkomstbasbelopp (409 500–1 092 000 kr/år) ger 65 procent tjänstepension medan lön i intervallet 20–30 inkomstbasbelopp (1 092 000–1 638 000 kr/år) ger 32,5 procent tjänstepension. Den som har en årslön som överstiger 30 inkomstbasbelopp får ingen tjänstepension på den del av lönen som överstiger 30 inkomstbasbelopp.

ITPK är en kompletterande tjänstepension för de arbetstagare som omfattas av den förmånsbestämda ITP 2. ITPK är en premiebestämd tjänstepension som innebär att arbetsgivaren betalar en premie om två procent av den pensionsmedförande lönen till den försäkringsgivare som arbetstagaren valt. Här kan dock hela premien placeras i en fondförsäkring om arbetstagaren så önskar.

Om man är anställd av en privat arbetsgivare (med kollektivavtal) omfattas man antingen av ITP 1 eller av ITP 2 + ITPK. Huvudregeln är att den som är född 1979 eller senare omfattas av ITP 1 medan den som är född 1978 eller tidigare omfattas av ITP 2 + ITPK.

Statligt anställda

Om man är statligt anställd omfattas man istället av ett tjänstepensionsavtal som heter PA 03. Det avtalet är en mix av premiebestämd och förmånsbestämd tjänstepension. Kortfattat innebär det att arbetsgivaren betalar en premie om 4,5 procent på all löns upp till 30 inkomstbasbelopp (1 638 000 kr/år eller 136 500 kr/månad). Två procent placeras i en

traditionell försäkring som kallas för Kåpan tjänste och resterande 2,5 procent placeras i en traditionell försäkring eller en fondförsäkring hos försäkringsgivare som arbetstagaren valt. Därutöver har den som har en lön överstigande 7,5 inkomstbasbelopp en förmånsbestämd tjänstepension som är 60 procent på löns mellan 7,5 och 20 inkomstbasbelopp och 30 procent på löns mellan 20 och 30 inkomstbasbelopp. Det är lönen de fem sista åren före pensionering som avgör vilket belopp den förmånsbestämda pensionen ska beräknas utifrån. För den som är född före 1973 finns övergångsregler som innebär att den förmånsbestämda pensionen är något högre än vad som angetts här.

Kommunalanställda

För arbetstagare med kommunal anställning regleras tjänstepensionen i avtalet KAP-KL. KAP-KL liknar PA 03. Arbetsgivaren betalar en premie om 4,5 procent på all löns upp till 30 inkomstbasbelopp. Dock bestämmer arbetstagaren själv hos vilken försäkringsgivare hela premien ska placeras och i vilken form (traditionell försäkring eller fondförsäkring). Därutöver har den som har en lön överstigande 7,5 inkomstbasbelopp en förmånsbestämd tjänstepension som är 55–62,5 procent (beroende på födelseår) på löns mellan 7,5 och 20 inkomstbasbelopp och 27,5–31,25 procent på löns mellan 20 och 30 inkomstbasbelopp. Det är lönen de nio sista åren före pensionering som avgör vilket belopp den förmånsbestämda pensionen ska beräknas utifrån.

ANDERS GRANELD
förhandlingschef SVF

Visst kan företagare få a-kassa

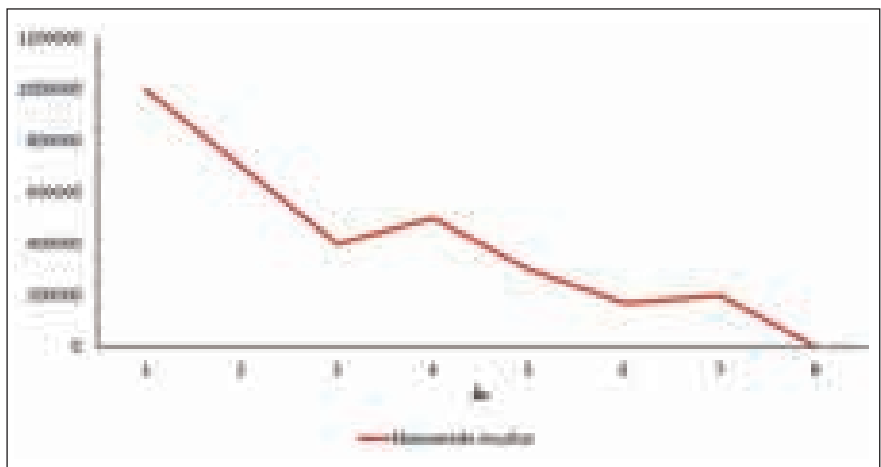

Alla som har arbetat och blir arbetslösa kan få a-kassa. Det spelar ingen roll om man varit anställd eller företagare, det som gäller är att man måste ha arbetat så att man klarar arbetsvillkoret.

Alla som har klarat arbetsvillkoret och är arbetslösa kan få a-kassa. Arbetsvillkoret innebär att man ska ha arbetat minst 80 timmar i månaden i sex månader eller mer. Arbetet ska vara utfört under den, i första hand, senaste tolv månadersperioden.

För att ha rätt till inkomstrelaterad a-kassa ska man också ha varit betalande medlem i AEA i minst tolv månader. Om man klarar både medlems- och arbetsvillkor har man möjlighet att få 80 procent av sin tidigare inkomst, maximalt 680 kr om dagen, i 300 ersättningsdagar.

Företagare räknas som arbetslösa när deras verksamhet ligger vilande eller när det personliga engagemanget helt har upphört. Många tycker att a-kassans bedömning är för restriktiv, men skälet är att ersättningen inte ska störa konkurrensen mellan företag och inte vara utfyllnad i företag med dålig lönsamhet eller ett stöd i uppbyggnaden av ett företag.

Företagare räknas som arbetslösa när deras verksamhet ligger vilande eller när det personliga engagemanget helt har upphört.

Företagare räknas som arbetslösa när deras verksamhet ligger vilande eller när det personliga engagemanget helt har upphört. Många tycker att a-kassans bedömning är för restriktiv, men skälet är att ersättningen inte ska störa konkurrensen mellan företag och inte vara utfyll-

nad i företag med dålig lönsamhet eller ett stöd i uppbyggnaden av ett företag.

Finns man med i ett företag av enbart formella skäl, och inte arbetar i verksamheten, betraktas man inte som företagare enligt arbetslöshetsförsäkringens bestämmelser. Detsamma gäller om man registrerat ett företag men aldrig påbörjat någon verksamhet i det.

A-KASSEREGLER FÖR EGENFÖRETAGARE

A-kassan är viktig även för egenföretagare. Som akademiker har man möjlighet att vara med i AEA, akademikernas erkända arbetslöshetskassa, vilket är den a-kassa som har lägst avgift (90 kr i månaden). Det finns även andra a-kassor som vänder sig direkt till egna företagare. Samtliga dessa har dyrare månadskostnad och kan troligen inte erbjuda något utöver vad AEA kan göra vid arbetslöshet. Alla a-kassor lyder nämligen under samma regler.

Hösten 2012 hoppas FVF kunna erbjuda en informationsdag/helg om bland annat a-kassaregler för egenföretagare, men i vidstående artikel kan man i komprimerad version läsa lite om vad som gäller för egenföretagare som hamnar i arbetslöshet.

JOHANNA HABBE, ordförande FVF

ERSÄTTNINGSRÄTT

Reglerna för företagares ersättningsrätt kan delas in i två grupper: heltidsföretagare och deltidföretagare.

Företagare på heltid

Den som huvudsakligen har varit företagare räknas som arbetslös om företaget är vilande, dvs om man har företaget kvar utan att någon längre utför något arbete alls i verksamheten.

Man räknas också som arbetslös när man inte längre arbetar, äger eller har väsentligt inflytande över verksamheten, ➤

- dvs om man har skilt sig helt från verksamheten.

Företagare på deltid

Den som har kombinerat arbete som anställd med arbete i eget företag räknas som arbetslös fastän man har sin verk-

samhet kvar, om företaget kan godkännas som bisyssla eller om det uppfyller kravet på att vara ett begränsat företag. Företaget är en bisyssla om man haft verksamheten samtidigt som man jobbat heltid med ett annat arbete i minst tolv månader. Läs mer på www.aea.se.

A-KASSAN BASERAS PÅ FAKTISKA INKOMSTER

Skulle man bli arbetslös grundas ens ersättning på den senast taxerade inkomsten från företaget. Man kan få upp till 80 procent av sin tidigare inkomst. Om det skulle vara mer förmånligt för företagaren grundas istället ersättningen på ett genomsnitt av taxerade inkomster från företaget för de två åren före senaste taxerad inkomst.

Skulle man vara tvungen att lägga ner sin verksamhet inom 24 månader från att man startade kan ersättningen baseras på tidigare anställning.

ANNIKA STENBERG
informationschef,
Akademikernas a-kassa,
Box 3536, 103 69 Stockholm.

Svensk Stuteriveterinärförening inbjuder till

FORTBILDNINGSDAGAR

19–21 oktober, Norrköping

för veterinärer, seminassistenter, hingsthållare, hästägare och övriga intresserade

Tema: Foder & foderrelaterade problem hos häst

Föreläsare: Cecilia Müller, Inst. Fodervetenskap, SLU
Johan Bröjer, Inst. Hästmedicin, SLU
Ove Wattle, Inst. Hästmedicin, SLU
Per Häggblom, Enhet för kemi, miljö & fodersäkerhet, SVA
Margareta Bendroth, Hushållningssällskapet Sjuhärad
Åsa Lindqvist, Fä & Folk
Kerstin Darenius, Caballa
Lena Malmgren, MSD Animal Health
Malin Hidgård, Lantmännen Krafft

Innehåll: **Hästen som gräsätare, hur fungerar den?**
Näringsinnehåll i vallfoder. Hö, hösilage och ensilage – vad är skillnaden? Hygienisk kvalitet i vallfoder. Kraftfoder till avelsston, föl & unghästar. Foderanalyser, mykotoxiner & salmonella. Endofyter. Betesförsök. Giftiga växter.

Foderrelaterade problem

som metaboliskt syndrom, insulinresistens, fång, munhålestatus, parasiter, kolik, botulism, polyneuropati, betesbetingad myopati & reproduktionsstörningar m m.

Plats: Louis de Geer konsert & kongress, Norrköping.

Tid: 20/10 ca kl 9.30–16.30: Föreläsningar, därefter musikal, mingel & middag
21/10 ca kl 9.00–16.30: Föreläsningar

Övrigt: 19/10 kl 18.30: Årsmöte & Come together-party
20/10 kl 18.00: Östgötateaterns föreställning av succémusikalen från Broadway, Familjen Addams med bl a Petra Nielsen & Christian Zell. Vi har ett begränsat antal biljetter, först till kvarn gäller! www.ostgotateatern.se

Kursavgift: Paketpris 3 800:- + moms inkluderar föreläsningar lördag & söndag, kompendium, kaffe/frukt & lunch båda dagarna, mingel, musikal & middag samt Come together-party. För andra alternativ se anmälningsblanketten! Logi tillkommer.
Mötet sponsras av MSD Animal Health & Lantmännen Krafft

Kursledare: Kerstin Darenius, tel 011-614 11, 070-57 36 772,
kerstin_darenius@yahoo.se

Anmälan: Senast 1/10 2012 till Louis de Geer konsert & kongress,
601 81 Norrköping, tel 011-15 50 21, fax 011-15 50 75,
kongressbyran@norrkoping.se
Program & anmälningsblankett: www.stuteriveterinarna.se

noterat

Misstanke om tuberkulos hos alpackor

En ny typ av diagnostik för tuberkulos hos kameldjur har använts på alpackor som importerats till Sverige från Storbritannien, rapporterade SVA den 26 juni. Fem importerade djur har testats och två visade antikroppsreaktioner mot tuberkulos. De två alpackorna ansågs utgöra en smittrisk och avlivades. Jordbruksverket kommer att besluta om att tuberkulostesta samtliga alpackor som importerats från Storbritannien under senare år.

– Tuberkulos hos kameldjur kan vara mycket svår att upptäcka. De kliniska symtomen är vaga och djuren kan vara svårt angripna utan att visa tydliga symtom, säger Karl Ståhl som är veterinär och biträdande statsepizootolog vid SVA. Den testmetod som hittills funnits tillgänglig för att påvisa tuberkulos hos kameldjur har inte fungerat tillfredsställande. Den nya metoden är betydligt känsligare och risken för falskt positiva provsvar lägre.

I Storbritannien är tuberkulos vanligt förekommande hos framför allt nötkreatur och grävlingar. Sjukdomsutbrott hos alpaca är ett växande problem och det finns därför en risk vid import av djur därifrån. ■

Ärftlig sköldkörtelsjukdom kartlagd genom hundgenetik

Husdjursagronom Katarina Sundberg, institutionen för husdjursgenetik, SLU, Uppsala, försvarade den 7 juni sin avhandling för agronomie doktorsexamen med titeln: "Unraveling the genetics of lymphocytic thyroiditis using the dog as a model". Opponent var professor Cisca Wijmenga, Department of Genetics, Groningen University, Nederländerna.

disputationer

Autoimmun sköldkörtelrubbing, eller lymfocytär tyreoidit, är en av hundens vanligaste hormonsjukdomar. Sjukdomen leder till att kroppens immunförsvaret successivt bryter ner den egna sköldkörtelvävnaden. Den är svår att motarbeta genom traditionellt avelsarbete eftersom sjukdomen ofta upptäcks först då hundarna redan hunnit gå i avel.

Sköldkörtelrubbing ses hos ett stort antal hundar och två av de raser som drabbas särskilt ofta är riesenschnauzer och hovawart. Under avhandlingsarbetet jämfördes sjukdomsförekomst hos äldre och yngre hundar i dessa högriskraser. Det framkom att mycket få av unghundarna (3–4 år gamla) hade visat några symtom på sjukdomen, men att var tionde hund i denna ålderskategori ändå hade hormon- och antikroppskoncentrationer i blodet som tydde på sköldkörtelrubbing. I den äldre hundgruppen (6–7 års ålder) hade betydligt fler hundar hunnit uppvisa symtom och blodprover visade att sjukdomsförekomsten var 16 procent hos riesen-

FOTO: ELIISA KAJANUS

Katarina Sundberg har studerat lymfocytär tyreoidit hos hund från ett genetiskt perspektiv.

schnauzer och 13 procent hos hovawart. Detta indikerar att tyreoiderubbingar bör uppmärksammas i aveln inom dessa raser och att man bör kontrollera hundens sköldkörtelstatus innan den går i avel.

Den förhöjda frekvensen av sköldkörtelrubbing i vissa raser tyder på att sjukdomen har en genetisk bakgrund.

Ett viktigt syfte med avhandlingen var därför att kartlägga de genetiska faktorerna. I en första genetisk studie jämfördes forskning om en liknande sjukdom hos människa, Hashimotos sjukdom. Där fann man en stark koppling till en typ av gener som tidigare rapporterats ha stor inverkan på regleringen av immunförsvaret. Hypotesen var att hundens motsvarigheter till dessa gener skulle ha inverkan på dess egen sköldkörtelsjukdom, vilket också var fallet. När den genetiska sekvensen i tre sådana gener jämfördes hos sjuka och friska riesenschnauzrar visade det sig att en viss kombination av generna gav en starkt ökad risk att utveckla sjukdom, medan en annan variant istället gav ett ökat skydd och därmed en minskad risk att drabbas.

Genom att förutsättningslöst jämföra arvsmassan hos sjuka och friska individer kunde två andra DNA-regioner med stark koppling till sjukdomen identifieras.

Nästa steg blir att identifiera den eller de exakta genetiska förändringar som ligger bakom sjukdomen och att förstå vilken effekt dessa har på kroppens funktioner. I förlängningen skulle det kunna leda till friskare hundar och människor genom utveckling av nya och snabbare diagnostiska metoder, personligt anpassade mediciner och läkemedel med förmåga att bromsa eller stoppa sjukdomens utveckling. ■

Leica mikroskop, DM 500, nyskick.
Blydörr, 80x200 cm, runt fönster 33 cm diameter, gk av strålskyddsmyndigheten.
Inkubator, Almedica AG, 230 V AC. Ny.
TILL SALU – ring 0708–35 09 50

TILL SALU

En liten väl inarbetad smådjursklinik centralt i närförort till Stockholm.
Ring 070 876 87 87.

noterat

Byte av nationell djurskyddschef

Den 1 augusti blev det byte på posten som nationell djurskyddschef vid Jordbruksverket. Efter närmare fem års tjänstgöring lämnade Björn Dahlé över stafett-pinnen till Helena Kättström, veterinär och tidigare chef för Enheten för häst, fjäderfä och vilt.

Som en av sina första arbetsuppgifter offentliggjorde Helena Kättström den 7 augusti Jordbruksverkets strategi för en ökad andel planerade djurskyddskontroller. Minst 50 procent av de kontroller som länsstyrelserna utför under ett år bör vara planerade kontroller. Detta är ett långsiktigt mål som länsstyrelsen i samarbete med Jordbruksverket tagit fram.

Helena Kättström inspekterar russen på Lojsta hed på Gotland tillsammans med sin företrädare Björn Dahlé.

– Djurskyddskontrollerna är en komplex och engagerande verksamhet. Tanken är att de justeringar vi nu gör ska bidra till

ökad tydlighet kring hur kontrollverksamheten ska genomföras, säger Helena Kättström i en kommentar. ■

STARTVAC[®]

Vaccinskydd mot mastit:

S. AUREUS

KNS

KOLIFORMER

ATC VET-KOD Q102AB. RECEPTBELAGT.
GODKÄND SPC 11/02/09.

Tillverkare: LABORATORIOS HIPRA, S.A. Avda. La Selva,
135 - 17170 Amer (Girona) Spain. E-mail: hipra@hipra.com - www.hipra.com

MARKNADSFÖRS AV
NORDVACC AB
Box 112, 129 22 Hägersten
Tel: 08-449 46 50
Fax: 08-449 46 56
E-mail: vet@nordvacc.se
Hemsida: www.nordvacc.se

Unikt tillfälle att få toxikologi- experter

När AstraZenecas forskning inom toxikologi läggs ned i Södertälje frigörs personal med värdefull kunskap om olika typer av läkemedelsbiverkningar på djur. Mycket kompetenta medarbetare med mångårig erfarenhet av kvalitetssäkrat kliniskt arbete kommer att behöva nya arbetsgivare. Det vore ett stort slöseri om deras unika erfarenheter inte kom svensk veterinärmedicin till godo, menar följande insändare.

insänt

Efter mångårigt arbete som veterinärer inom forskning och läkemedelsutveckling på AstraZeneca är vi övertygade om att den personal som arbetat på säkerhetslaboratoriet i Södertälje har en fullkomligt unik praktisk erfarenhet och kunskap om toxikologi som inte är möjlig att få på någon annan arbetsplats i Sverige. Ett mycket stort antal studier har utförts på hundar, råttor, möss, hamstrar och kaniner under åren i syfte att upptäcka och undersöka oönskade bieffekter av läkemedel. Resultaten har varit grunden för en riskvärdering av varje enskild läkemedelskandidat med syfte att avgöra om läkemedlen är möjliga att ge till frivilliga försökspersoner utan att riskera dessa personers hälsa eller liv.

Personalen på djuravdelningen har genomfört alla de studier, kliniska

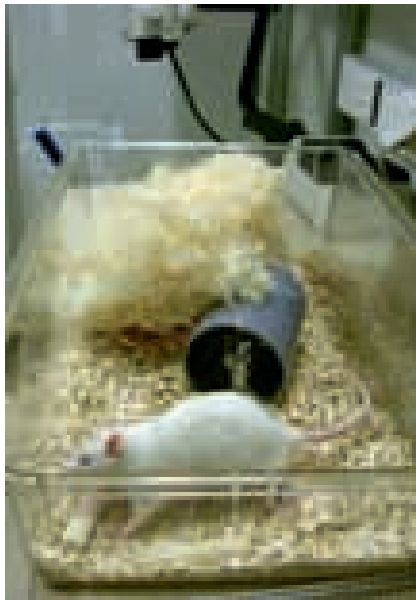

FOTO: PATRICIA HEDENQVIST

Personalen på djuravdelningen är specialiserade på att upptäcka tidiga såväl som sena biverkningar hos djur och har arbetat under stränga kvalitetssäkrade system.

undersökningar och provtagningar som riskvärderingen av läkemedlen baseras på. De är specialiserade på att upptäcka tidiga såväl som sena biverkningar hos djur och har tillsammans med vetenskapligt ansvariga försöksledare ansvarat för planering och genomförande av de toxikologiska försöken. Allt arbete – administrering av läkemedel, blod- och urinprovtagningar, EKG-undersökningar och kliniska undersökningar av djuren, har skett under stränga kvalitetssäkrade system med tydligt skrivna rutiner och

noggrann dokumentation. Allt med ett tydligt mål – djurs och människors säkerhet.

KOMPETENSRESERV INOM RÄCKHÅLL

Genom att följa djur i toxikologiska studier såväl före, under som efter själva doseringsperioden har man lärt sig, inte bara hur djur reagerar på olika läkemedel, utan även hur sjuka djur ska övervakas för att garantera ett gott djurskydd. De kliniska undersökningar personalen gör genomförs förutsättningslöst och symtom som registrerats i försöken härör från samtliga organsystem. Den erfarenhet av förgiftningar och deras förlopp på djur som personalen vid avdelningen besitter är unik också för landets veterinärer. Sådan kompetens saknas idag inom svensk veterinärmedicin med mycket få undantag.

Svensk djursjukvård har en kompetensreserv inom räckhåll som tidigare inte varit tillgänglig. I och med AstraZenecas neddragningar av sin forskningsorganisation kan denna resurs nu utnyttjas för veterinära ändamål. Vi uppmanar svenska veterinärkliniker att gripa ett fantastiskt tillfälle att berika era organisationer med medarbetare som kan höja kvaliteten på er verksamhet. Fånga upp dessa unika förmågor!

KRISTIAN KÖNIGSSON
ELIN TÖRNQVIST
veterinärer vid AstraZeneca R&D
i Södertälje

Evidens och läkemedelsrepresentanter

Försäljningen av profylaktiska fodertillskott mot vanliga kroniska sjukdomstillstånd

hos sällskapsdjur ökar allt mer. Debattören ifrågasätter hur preparat utan tydlig evidens kan få säljas som sjukdomsförebyggande och uppmanar veterinärkåren att ha ett mer kritiskt förhållningssätt till marknadens produkter.

När jag var på kongress nyligen träffade jag på en läkemedelsrepresentant som ville presentera ännu ett preparat som klassas som fodertillskott och inte som läkemedel. Jag vill inte peka ut ett speciellt preparat eller en speciell tillverkare, jag vill bara belysa ett problem som jag tycker blir alltmer uttalat rent generellt, nämligen bristen på evidens för denna typ av preparat.

Medan vanliga läkemedel omfattas av en allt mer omfattande kravlista när det gäller evidens, alltså bevis på preparatets effektivitet för att behandla ett visst tillstånd, gäller helt andra regler för fodertillskott. Det är t o m så att den aktuella läkemedelsrepresentanten sa: "vi kan inte göra för omfattande dokumentation av effekten, då kan preparatet klassas som ett läkemedel och det har vi inte råd med".

Medan vanliga läkemedel omfattas av en allt mer omfattande kravlista när det gäller evidens gäller helt andra regler för fodertillskott.

EVIDENS

Alla veterinärer är kanske inte så insatta i vad begreppet evidens egentligen innebär. Kortfattat kan man säga att det är ett mått på den grad av bevis som föreligger för att ett läkemedel kan sägas vara effektivt för behandling av ett visst sjukdomstillstånd. Det finns flera sätt att kategorisera begreppet, men ett vanligt sätt är att klassificera bevisen för effekt i fyra klasser.

Klass 1 innebär att det föreligger välkonstruerade (randomiserade, prospektiva, blindade osv) studier av läkemedlets effekt på djurslaget som behandlas och med den sjukdom som avses.

Klass 2 är bevis från motsvarande studier men utförda på försöksdjur. Klass 3 är bevis från mindre väl konstruerade (exempelvis retrospektiva, inte blindade osv) studier och klass 4 är övrig bevisföring, t ex utlåtande från expertgrupper om att den behandlingen kan rekommenderas eller att det finns en övertygande fysiologisk mekanism. Exempelvis om man hämmar ett enzymssystem som är aktiverat vid en viss sjukdom borde det ha en positiv effekt på sjukdomsutvecklingen.

VARFÖR FODERTILLSKOTT?

Man kan undra varför så många läkemedelsföretag väljer att saluföra fodertillskott. Vi kan se två sjukdomstillstånd hos hund där det finns flera sådana preparat. Det ena tillståndet är artros, det andra kronisk hjärtsjukdom. Båda sjukdomarna är mycket vanligt förekommande och relativt lätta att diagnostisera, framför allt när det gäller kronisk degenerativ klaffsjukdom hos hund som har en biologisk markör i form av blåsljud som dyker upp långt före symtomdebut. Det finns med andra ord ett stort uppdämt behov hos veterinärpraktiker att göra något profylaktiskt åt detta.

Här har skolmedicinen visat nedslående resultat, vi har nu god evidens för att varken ACE-hämmare eller betablockerare har någon profylaktisk effekt på kronisk klaffsjukdom hos hund. Detta trots att det finns goda fysiologiska skäl till att det skulle fungera och tusentals publicerade artiklar med data från experimentella försök på försöksdjur, cellkulturer och annat som visar utmärkt skyddande effekter av dessa preparat. Med stor möda och till stora kostnader har man gjort kliniska studier som alltså inte visar någon klinisk profylaktisk effekt.

Vad hade det inledningsvis nämnda preparatet för evidens? Jo, två studier som baserades på effekter i cellkulturer. När vi efterfrågade om inte fler kliniska studier borde göras hävdade läkemedelsrepresentanten att den dokumentation man hade var mer än vad man brukade ha på fodertillskott. Det känns orättvist att företagen får marknadsföra fodertillskott på ett så totalt annorlunda sätt än registrerade läkemedel.

RIKTLINJER FÖR FÖRSÄLJNING

Finns det då inga riktlinjer för hur ett läkemedel får saluföras? Jo absolut, och här har vi ett par andra intressanta aspekter av frågan. Läkemedelsföretagens industriförening LIF har ställt upp etiska riktlinjer för detta, som bygger på det gällande rättsliga regelsystemet. Intressant nog står det i läkemedelslagen att ett preparat som saluförs för behandling, diagnostik eller profylax (obs) vid ett sjukdomstillstånd ska definieras som ett läkemedel. Därmed föreligger evidenskrav. Sett strikt ur den aspekten borde profylaxbehandling med fodertillskott inte få marknadsföras alls. Egentligen får alltså inte läkemedelsrepresentanter som lyder under LIFs regelverk rekommendera profylaxbehandling med preparat med låg evidens. De får heller inte rekommendera behandling med licenspreparat, eller rekommendera så kallad off label-användning av läkemedel, dvs användning till andra djurslag än vad läkemedlet är registrerat för, om det inte specifikt efterfrågas. Hur många gånger har vi inte råkat ut för det?

Sedan är inte alla representanter knutna till LIF, vilket är ytterligare ett problem jag tycker vi ska vara medvetna

om. Många kosttillskottstillverkare är inte alls knutna till LIF, och för dem gäller egentligen inga etiska regler. Hur många av oss har överhuvudtaget funderat över om den representant vi träffar står under LIFs regelverk eller inte, och vad detta regelverk innebär?

STARK EKONOMISK DRIVKRAFT

Tyvärr lever vi i en värld där ekonomiska incitament är den främsta drivkraften för marknadens aktörer. Det kräver ingen omfattande ekonomisk analys för att inse att ett läkemedelsbolag och tillverkare av

kosttillskott tjänar pengar på att sälja läkemedel och kosttillskott, det ligger i sakens natur. Det är ganska klart att den främsta kostnaden för aktörerna ligger i utveckling av läkemedel och marknadsföring, inte i tillverkning. Alltså verkar det naturligt för en producent att satsa på läkemedel och tillskott med låga utvecklingskostnader, även om de inte längre kallas läkemedel. Det verkar också naturligt att skjuta in sig på tillstånd som är vanliga, lätta att diagnostisera och som har en lång subklinisk fas. Man tjänar helt enkelt många gånger mer på att sälja ►

Jan Skogsborgs stiftelse för forskning och fördjupad utbildning rörande hundsjukdomar

Sällskapet för Veterinärmedicinsk Forskning styrelse ledigförklarar härmed stipendier ur Jan Skogsborgs stiftelse för forskning och fördjupad utbildning rörande hundsjukdomar. Ändamålet med fonden är att främja vetenskaplig forskning och studier rörande hundars sjukdom och deras behandling. Ett speciellt och överordnat intresse ska tillägnas taxars sjukdomar. Fonden stödjer även studieresor till nationella och internationella institutioner och djursjukhus för att göra det möjligt för kliniskt verksamma veterinärer att ägna sig åt forskning.

Disponibelt för årets utdelning är upp till 100 000 kr. Notera att förvaltningsavgifter eller andra generella påslag inte beviljas med mer än högst 14 % (exkl moms i förekommande fall). Medel till lön beviljas normalt inte.

Ansökan skall vara på max 5 sidor och innehålla:

- bakgrund, målsättning, metoder, arbetsplan och budget för projektet.
 - ett kortfattat (max 2 sidor) CV för huvudsökande ska bifogas.
- För detaljerade instruktioner, se sällskapets hemsida: www.vetmedforsk.se

Ansökan ska ha inkommit senast den 28 september 2012.

Ansökan i pappersformat ska vara i 8 exemplar och skickas till:

Styrelsen, Sällskapet för Veterinärmedicinsk Forskning, c/o Susanna Sternberg Lewerin, Ramstalundsvägen 18, 755 91 Uppsala.

Även elektroniskt format accepteras. Ansökan ska då signeras och scannas och skickas i PDF-format till: susanna.sternberg-lewerin@slu.se

Ytterligare upplysningar lämnas av Susanna Sternberg Lewerin på tel 018-67 31 92 eller e-post: susanna.sternberg-lewerin@slu.se

► ett preparat under en flera år lång subklinisk fas, än på att sälja samma eller ett annat preparat under kanske nio månaders klinisk sjukdom, som är fallet med kronisk klaffsjukdom hos hund. Den enda motkraften som finns till den försäljningstaktik dessa aktörer har är en kritisk inställning hos oss veterinärer. Här har vi ett stort ansvar: i de flesta fall gör djurägarna vad vi råder dem till, och därför bör vi tänka över vårt agerande.

FRÅGESTÄLLNINGAR

Det finns ett par frågeställningar runt profylaktisk behandling av tillstånd som artros och kronisk klaffsjukdom som kan vara intressanta att fundera över.

Varför ska man välja ett fodertillskott med tveksam evidens och osäkra fysiologiska argument för effekt när det finns flera läkemedel som har starkare fysiologiska skäl och någon slags evidens? Man skulle kunna tänka sig att acetylsalicyl-

syra, pimobendan, spironolakton eller något annat preparat skulle kunna fungera som profylax vid kronisk hjärtsjukdom. Här säger experterna dock ofta att man bör vänta på evidens från kliniska studier, inte minst eftersom man är tveksam efter resultaten från studier rörande ACE-hämmare och betablockerare. Borde man inte ha samma krav på fodertillskott?

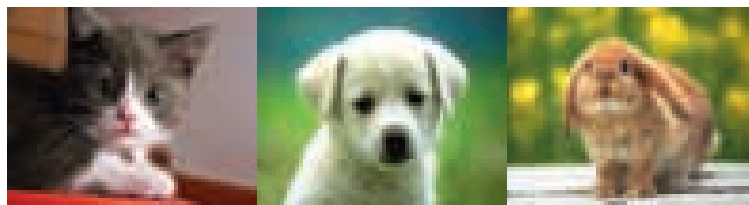
Ofta framförs argumentet att fodertillskottet åtminstone inte kan skada, och då är det väl värt att ge det om det trots allt skulle vara effektivt. Men kan vi vara säkra på det? Veterinärens främsta uppgift är att inte orsaka skada och vi har inga garantier för att effekterna av fodertillskott eller profylaktiska läkemedel inte skulle kunna vara negativa för djuret. En sak som definitivt tar skada av profylaktisk behandling är djurägarrens plånbok. Ofta kostar dessa produkter 5–10 kr per dag, vid en profylaktisk behandling över

flera år kan det röra sig om tiotusentals kronor. Kanske vi skulle rekommendera djurägarna att spara dessa pengar till en behandling som vi verkligen vet har effekt, som ett evidensbaserat läkemedel där det verkligen finns en indikation för behandling, eller att betala en försäkringspremie som kan ge djuret en adekvat behandling den dag det behövs.

Alltså, vi som veterinärer har en viktig roll i att råda våra djurägare till en vettig profylaktisk behandling av våra sällskapsdjur. Om det finns ekonomiska särintressen som hävdar att just deras preparat kan förebygga ett sjukdomstillstånd utan att vi har vettig evidens för behandlingen, vad ska våra råd då bli? Det viktigaste är att vi har ett kritiskt förhållningssätt till vad läkemedelsrepresentanter försöker sälja till oss/djurägarna.

TORKEL FALK

leg veterinär, Helsingborg

Skara Djursjukhus bjuder in till 2-dagars kurs

Bilddiagnostik och Kirurgi

13-14 september

Dr. Brian Poteet MS, DVM, DACVR, DABSNM föreläser ”General Practitioner’s Introduction to Veterinary Cross Sectional Imaging and Clinically Useful Veterinary Radiology”

Leg. vet. Ole Frykman specialistkompetens inom kirurgi föreläser ”Ortopediskt trauma - diagnostik, terapi och prognos vid selekterade fall”

Kursavgift 4900 kr exkl. moms. Anmälan senast 3 september 2012 till info@skaradjursjukhus.se. Meddela även särskilda önskemål gällande mat (veg, laktosintolerans etc). Kursavgift insättes på bg-nummer 746-8044. I avgiften ingår fika och lunch. Bokning av rum och gemensam kursmiddag den 13 september sker separat till Julia på 0511-310000. Enkelrum 896 kr/natt, dubbelrum 1692 kr/natt exkl. moms. Middag 212 kr exkl. moms. Bokningskod Skaradjursjukhus.

Gråbrödragatan 4, 532 31 SKARA 0511-275 00

www.skaradjursjukhus.se

AKUTVÅRD - BILDDIAGNOSTIK - STATIONÄRVÅRD - KIRURGI

Replik om "Magi på Djursjukhuset"

I veterinärtidningen nummer 7/12 fördes en debatt om alternativa behandlingsmetoder inom veterinärmedicinen, med anledning av ett TV-inslag där en till synes frisk häst fick ryggbehandling av en fysioterapeut vid Regiondjursjukhuset Helsingborg. Debattörerna är inte nöjda med de svar som gavs på deras frågor.

Med anledning av ett inslag i TV-programmet Djursjukhuset, del 1, ställde vi några frågor till ledningen för Regiondjursjukhuset Helsingborg och till SVS (SVT 7/12). Men vi fick inte svar på någon av frågorna. I stället gled både Flemming Winberg, Helsingborg, och Per Jonsson, SVS, undan och hävdade att inslaget var en del i ett underhållningsprogram som man inte behövde bry sig om och som man påstod sig inte kunna påverka innehållet i. SVS tillade också i sin ytterst kortfattade replik att man "utgår ifrån att alla veterinärer arbetar enligt vetenskap och beprövad erfarenhet" – detta trots att vi just påpekat att TV-inslaget från Regiondjursjukhuset Helsingborg innehåller moment där en av deras "fysioterapeuter" utför fantasibehandlingar och agerar på ett sätt som ur veterinärmedicinsk synvinkel närmast för tanken till kvacksalveri.

FEGT SVAR FRÅN SVS

Vi finner SVS svar anmärkningsvärt fegt och undflyende. Att som SVS bara "utgå från att veterinärer i sin yrkesutövning

replik

strävar efter att arbeta enligt vetenskap och beprövad erfarenhet" framstår som naivt och oinformerat, eftersom det redan idag finns ett antal veterinärer som använder alternativmetoder i sin verksamhet.

All alternativmedicin har en sak gemensamt, nämligen att metoderna väsentligen saknar vetenskaplig evidens för såväl effekt som verkningsmekanism. Detta bekräftades av SVS eget initiativärende för alternativmedicin inom djursjukvården, vars rapport offentliggjordes i våras (men snabbt drogs in för omarbetning). Att använda alternativa behandlingsmetoder kan därför knappast vara i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Ska de då ändå börja räknas som det bara för att utövarna är veterinärer? SVS replik kan tolkas på det viset.

Det håller inte heller att ducka för vår kritik genom att hävda att det handlar om ett underhållningsprogram. TV-producenten och tittarna är helt säkert av den uppfattningen att Djursjukhuset är ett dokumentärprogram. Alltså ett program som återger verkligheten. I Djurskyddsmyndighetens författning DFS 2004:21 §3 definieras dokumentär inspelning som: "inspelning av djur i naturen, djur i sin hemmiljö, transporter av djur, djur på slakterier, djur hos veterinären eller som tillfälligtvis visas med sin ägare i TV samt annan dokumentär inspelning av djuren där varken hantering eller miljö påverkas eller förändras".

Om djursjukhuset vore någon sorts

"fiction" eller nöjesprogram som inte har med verkligheten att göra, gäller andra djurskyddsregler. Då kanske TV rentav bryter mot djurskyddslagen om tillståndskrav för djur i underhållnings-syfte. Vi hoppas därför kunna enas om att programmet är en dokumentär inspelning.

TVÅ OBESVARADE FRÅGOR

Vår första fråga till SVS "om man tycker att det här är den bild av veterinärmedicin vi vill ge till svenska folket" (vilken vi ursprungligen betraktade närmast som retorisk), vill vi nu gärna ha svar på för att bli övertygade om att SVS inte stödjer den verksamhet som skildras i programmet. SVS bör nog också granska Regiondjursjukhuset Helsingborg närmare. Enligt dess webbsidor erbjuds flera alternativa metoder, t ex kiropraktik, akupressur, elektroterapi m m.

Vår andra fråga, "om så inte skulle vara fallet, tänker man då vidta några åtgärder?" vill vi också gärna ha besvarad. Anledningen till detta är vår förhoppning om att SVS helhjärtat stödjer uppfattningen att veterinärer endast ska arbeta enligt vetenskap och beprövad erfarenhet. Vi är medvetna om att det möjligen kan finnas gränsdragningsproblem i enstaka fall, men de flesta alternativa behandlingsmetoderna borde SVS klart och tydligt kunna ta avstånd från och därmed medverka till en kvalitetssäkring av svensk veterinärmedicin.

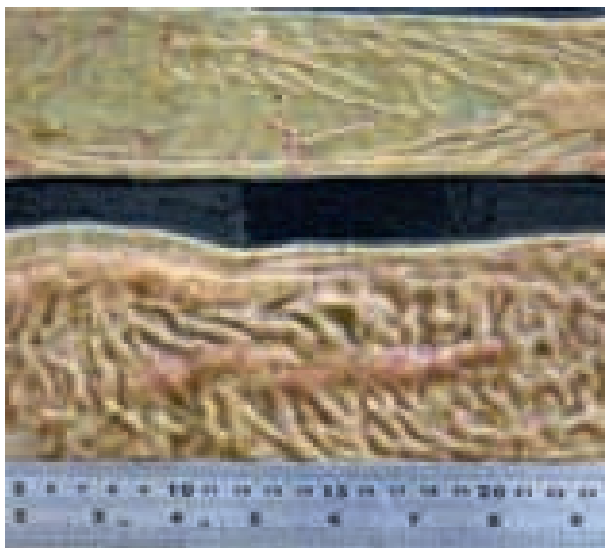
RAGNVI EKSTRÖM KJELLIN
MIKAEL FÄLTH
leg veterinärer

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR

Avmagring och kronisk diarré är typiska symtom för paratuberkulos, som ska misstänkas även när det endast är enstaka djur som har symtom. Djuren har ofta ett normalt allmäntillstånd, äter och har ingen feber. Eftersom paratuberkulos tillhör epizootilagens sjukdomar har veterinären och djurhållaren vid misstanke skyldighet att se till att djuren undersöks och att vidare smittspridning förhindras, i detta fall genom att tillse att inga djur eller gödsel lämnar gården. Epizootilagens sjukdomar är anmälningspliktiga redan vid misstanke och anmäls till Jordbruksverket och länsveterinären. Man ska dessutom alltid kontakta SVAs sektion för epizootier före provtagning för epizootisjukdomar och man kan då också diskutera eventuella misstankar och få råd avseende vidare handläggning. De undersökningar och analyser som görs i en utredning av epizootisk sjukdom bekostas av Jordbruksverket (Figur 2).

I det aktuella fallet bedömdes misstanken som låg eftersom inga kopplingar fanns till importerade djur. Efter en negativ PCR-undersökning av träckprov från djuren inväntades odlingssvar utan spärr av besättningen. Odlingen, som var klar drygt fyra månader senare, var också negativ och misstanken kunde helt avfärdas.

FIGUR 2. De undersökningar som görs i en utredning av epizootisk sjukdom bekostas av Jordbruksverket. Obduktionsbilden överst visar normal tunntarm hos nöt medan den nedre bilden visar en förtjockad tunntarmsvägg med typisk veckbildning från ett djur med paratuberkulos.

KORT OM PARATUBERKULOS

Sjukdomen, som även kallas Johnes disease, orsakas av *Mycobacterium avium* spp *paratuberculosis* (MAP). Det är en kronisk tarmsjukdom med mycket långsamt förlopp som i förlängningen leder till produktionsnedsättningar, avmagring, diarré och för tidig utslagning. De flesta idisslare är känsliga för sjukdomen och i många delar av världen är den ett stort problem både hos nötkreatur och mindre idisslare. Sjukdomen är svårupptäckt eftersom symtomen kan vara vaga. Subklinisk sjukdom är vanlig och när djuren väl utvecklar kliniska symtom har de ofta varit smittspridande under mycket lång tid. När man upptäcker ett sjukt djur är det därför stor risk att det finns flera andra smittade djur i besättningen som ännu inte insjuknat.

Det senaste fallet i Sverige konstaterades 2005 då en importerad tjur med kliniska symtom undersöktes vid obduktion. Hela besättningen där det smittade djuret befann sig slaktades ut, liksom den kontaktbesättning som i smittspårningen befanns ha smittats, i enlighet med lagstiftningen om sjukdomen ifråga.

Epidemiologi

Smittan är främst fekal/oral och tidigare ansågs främst kalvar vara mottagliga. Nu vet man att även äldre djur kan smittas men att unga djur är känsligare. I länder där paratuberkulos förekommer endemiskt försöker man ofta kontrollera smittan inom besättningen genom att införa hygienåtgärder just kring kalvningarna. Kalven tas från kon så snart som möjligt och uppfödningen av kalvarna sker under så goda förhållanden som möjligt. Man ger ofta även rådet att hålla ungdjur skilda från vuxna djur, ibland till och med på annan plats. Med vägledning av serologiska tester försöker man identifiera och slakta ut de djur som skiljer ut bakterien. Djurägarna råds till försiktighet vid inköp av djur och i många länder arbetar man med ett system där man förordar inköp från besättningar som via program med riskbaserade utvärderingar funnits ha låg sannolikhet för smittan. Vaccination tillämpas i vissa länder men effekten är mer av stödjande karaktär då den inte skyddar mot infektionen utan bara minskar andelen djur som utvecklar klinisk sjukdom. Vaccination förhindrar alltså inte infektion och vidare smittspridning men kan minska den kliniska sjukligheten i endemiska regioner. Hittills finns det inget kontrollprogram som resulterat i att smittan utrotats från endemiska områden. I Sverige kvarstår därför ”stamping out” som bekämpningsåtgärd när smitta påvisats i en besättning.

FOTO: MICHAEL T. COLLINS, UNIVERSITY OF WISCONSIN.

Diagnostik

Paratuberkulos är som många mykobakterier en diagnostisk utmaning på det levande djuret. Vi har idag inga tester som säkert kan identifiera ett subkliniskt smittat djur som ännu inte utskiljer bakterien. Vissa djur utskiljer bakterien intermittent och i små mängder vilket ytterligare försvårar diagnostiken på levande djur. Odling är fortfarande den analys som räknas som "golden standard" men det tar minst fyra månader att odla MAP från nöt och upp till sex månader från små idisslare. På senare år har molekylärbiologiska metoder som PCR blivit ett snabbare och mer använt sätt att detektera bakteriens DNA i träck, sperma eller vissa fall organmaterial och de används ofta i kombination med odlingen.

Paratuberkulos som zoonos

Möjligheten att MAP kan ha ett visst samband med Crohn's sjukdom hos människa kan inte helt uteslutas och forskning inom området pågår.

Aktuellt smittläge

Svenska djur bedöms i dagsläget vara fria från paratuberkulos, vilket ger oss ett unikt läge i världen. Sjukdomen förekommer relativt frekvent i många länder och den största risken för införsel är via import av smittade djur. Den rapporterade förekomsten skiljer sig en del åt länderna emellan både avseende produktionsform och djurslag. I Norge förekommer den framför allt hos getter, men i Danmark bedrivs nu ett arbete för att få smittan under kontroll i mjölkbesättningarna.

I Sverige upptäcktes sjukdomen hos en köttrasko 1993, efter flera decennier utan att något fall rapporterats i landet. Vid det omfattande spårningsarbete som följde påvisades smitta i ett 50-tal köttedjursbesättningar. I samtliga fall kunde infektionen spåras till införda eller importerade djur. 2005 påvisades smittan hos en köttrastjur som förts in från Tyskland några år tidigare. Efter utbrottet på 1990-talet startades det frivilliga nationella kontrollprogrammet mot paratuberkulos i vilket majoriteten av landets avelsbesättningar av köttedjur ingår.

Övervakning

Övervakningen av sjukdomen har varierat över åren. Syftet är att tidigt upptäcka smitta och också att kunna påvisa frihet från smittämnet. Den aktiva övervakning som bedrivs idag innebär att alla idisslare över tolv månaders ålder provtas i samband med obduktion. Dessutom provtas köttrasbesättningar via det frivilliga kontrollprogrammet för paratuberkulos. Fram till och med 2011 har även ett 70-tal fårbesättningar kontrollerats årligen. Tidigare genomfördes även riktad provtagning av organmaterial från äldre kor på slakterier samt undersökningar på mjölkgårdar.

HITTA MAGRA KON

Under hösten 2012 kommer en övervakningskampanj för paratuberkulos i svenska nötbosättningar att genomföras. Veterinärer kommer att bli tillfrågade att i samband med rutinbesök provta enstaka magra kor. Sverige har ett i internationellt perspektiv unikt sjukdomsläge när det gäller paratuberkulos, men eftersom smittan är vanligt förekommande i andra länder finns ständigt en risk att vi får in den med importdjur. Syftet med undersökningen är att undersöka en riskkategori av djur och att öka den svenska veterinärkårens uppmärksamhet för sjukdomen och därigenom förbättra chanserna till tidig upptäckt.

Om du som privatpraktiserande kan tänka dig att delta i provinsamlandet är vi mycket tacksamma för att du hör av dig till en av oss. Distriktsveterinärerna kommer att få information om provtagningen via DV-organisationen.

Kontakt:

Virpi Welling, Svenska Djurhälsovården
018-16 76 75, e-post: virpi.welling@svdhv.org

Linda Ernholm, SVA
018-67 43 47, e-post: linda.ernholm@sva.se

En mycket viktig del av övervakningen är den passiva övervakning som består av utredning av kliniska misstankar och undersökning av förändringar som påvisas vid slakt. Färre än tio prover skickas in till SVA varje år för undersökning avseende paratuberkulos, trots att det rör sig om ospecifika symtom som bör vara ganska vanligt förekommande. Det är därför av största vikt att alla veterinärer som stöter på idisslare med avmagring och kronisk diarré kontaktar myndigheterna och tar prover för paratuberkulos. Under hösten planeras en undersökning där veterinärer i fält ombeds ta träckprov från magra kor. Undersökningen utgör en del i övervakningen och resultatet kan förhoppningsvis bidra till att ytterligare stärka landets särställning som fritt från paratuberkulos på nötkreatur.

Mer information

Epizootierna regleras i Epizootilagen (1999:657), Epizootiförordningen (1999:659) och i Statens jordbruksverks föreskrifter om epizootiska sjukdomar SJVFS 1999:102 samt SJVFS 2010:44. I dessa finns förutom anvisningar om veterinärens roll även epizootisjukdomarna listade. Allt kan hittas via Jordbruksverkets hemsida. På SVAs sida hittar man mer information om epizootisjukdomarna och en länk till utbildningsverktyget epiwebb som erbjuder vidare information och kunskapstest för de i lagen reglerade epizootierna.

IN MEMORIAM

Bengt Ljung in memoriam

Förre marknadsdirektören Bengt Ljung, Nacka, har avlidit i en ålder av 91 år. Hans närmast sörjande är hustrun Gerd, barn, barnbarn och barnbarnsbarn.

Bengt Ljung var född och uppväxt i Solna. Efter skolgång och militärtjänst i flottan kom han till Jordbrukets Försäkringsbolag (JFB) i Stockholm. Där arbetade han som marknadsdirektör fram till sin pensionering. Bengt etablerade tidigt nära samarbete med och blev god vän med många av landets veterinärer.

När Mälardalens Varmblodsklubb (MVK) 1973 skulle utveckla ett system för kvalitetsbedömning med hälsokontroll av unga ridhästar bedömdes JFB vara ett företag som skulle kunna stödja projektet och Bengt uppvaktades. Han hade uppfattat att allt fler ungdomar blivit intresserade av djur och ville bo på

landet. Bengt anade därför att intresset för hästförsäkringar kunde öka och beviljade medel för projektet. Dessutom

skulle friskare hästar gagna både hästägare och JFB. Tack vare hans stöd kunde MVK testa sitt system, som blev en succé och snart infördes i hela landet. Detta blev inledningen till att JFB, som sedan ombildades till AGRIA, kom att få stor betydelse för svensk hästnäringens positiva utveckling.

Flyingestiftelsen övertog 1983 Statens hingstdepå och stuteri och JFB/AGRIA fick då stor betydelse bland annat som sponsor av Ehrengranatakademin. Hopp-ryttaren Peter Eriksson kunde därigenom flytta till Flyinge för att tävla och marknadsföra depåns avelshingstar i bland annat EM, VM och OS. Sammantaget fick Bengts tidiga och långvariga hästengagemang stor betydelse för både JFB/AGRIA och den svenska hästnäringen.

Bengt Ljung var inte de stora ordens man. Med sitt lågmälda, vänliga och humoristiska sätt vann han många vänner. Vi som hade förmånen att få uppleva Bengts fina vänskap, stora framsynthet och kreativitet känner stor saknad över att han nu inte finns med oss längre.

GUNNAR BERGSTEN
fd övervet JFB

INGVAR FREDRICSON
fd Flyingechef

STAFFAN HAMMARSKJÖLD
fd ordförande i ASVH

JAN PHILIPSSON
statsagronom SLU

Ny kurs i salmonellabekämpning för veterinärer med inriktning idisslare och gris

Om konsten att vara utredande veterinär och om nya strategier för kostnadseffektiv bekämpning

Jönköping 23–24 oktober 2012

Läs mer om kursen och anmäl dig på www.jordbruksverket.se/kurserochseminarier
Antalet platser är begränsat. Sista anmälningdag är 28 september 2012.

Välkommen!

Jordbruksverket i samarbete med

IN MEMORIAM

Fredrik Ståhlberg in memoriam

Vår vän och kollega Fredrik Ståhlberg somnade in stilla den 19 juli 2012 efter en längre tids sjukdom. Han blev 41 år gammal. Fredrik efterlämnar livskamraten och äkta maken Christophe Bujon och lilla dottern Clara Fredrika, föräldrar, bror med familj och svärmor.

Fredrik tog examen 1997, passande nog i årskursen Sympaticus. Alla som kände honom kan intyga att Fredrik just var – i ordets icke-neurologiska betydelse – sympatisk.

Under större delen av sitt yrkesliv finner vi Fredrik som anställd veterinär vid olika stora djursjukhus. Där stillar han först sin allmänna medicinska nyfikenhet. Med tiden utvecklar han ett brinnande intresse för oftalmologi, ett ämne han fördjupar sig i under flera år och som blir hans specialområde. Han är mer än omtyckt både av sina patienter och av deras ägare. Lika uppskattad är han av kolleger. Han har god hand med folk och få och både djuren och djurägarna stortrivs med Fredrik.

Och sympatin är ömsesidig. Fredriks förtjusning över en näpen hund överträffas möjligen av hans entusiasm inför ett ovanligt och spännande fall. Han hör till den mindre skara inom kåren som förstår hunduppfödarens särskilda behov och får trogna kunder i den världen. När han till sist lämnar den storskaliga djursjukvården och startar Värmdö Djurklinik upptäcker han förvånat att listorna är fullbokade från första dagen. Idag arbetar sju veterinärer vid mottagningen.

Fredriks lågmälda och underfundiga humor lyste ofta igenom både privat och

i yrket. Han såg det dråpliga i vardagliga situationer. Fanns det ingen yttre händelse att mysa åt bjöd han gärna på att driva litet med sig själv och sina förmenta tillkortakommanden. Alla skrattade med honom och han själv log muntrast av oss alla. Trots sin utåtriktade läggning värnade Fredrik om sitt privatliv. Han talade ogärna om sig själv utom möjligen när det gällde hans och Christophes många och långa resor. Då tändes en särskild glimt i blicken.

För sina mest förtrogna var han en härligt varm och omtänksam vän. Kol-

leger som ringde en söndagsmorgon klockan åtta fick hjälp även om signalen hittade Fredrik i Hong Kong. Var det vänner som behövde flytt hjälp ställde han upp. Han ställde alltid upp och han gjorde det för att han ville. Sin generositet och omtanke om andra visade han upp för miljoner tevetittare när han skrapat hem 15 miljoner på en trisslott. På programledarens fråga om vad han skulle göra med alla pengar log Fredrik aningen yrvaket in i kameran och sade spontant: ”dryga ut pensionen åt föräldrarna, ge åt svärmor (tänker) och så kan man ta med alla på resor”.

Bara några dagar senare fick Fredrik en allvarlig diagnos. Christophe och Fredrik bar varandra och vännerna genom sjukdomen. De talade enkelt och öppet om situationen och Fredrik kunde också till allas vår förvåning kommentera sin sjukdom med rapp galghumor. Ett år senare sviktade hälsan alltmer. Till kamrater, som tack för en gåva till sjukängsen, skrev Fredrik: ”Ett tips. Lev livet medan du kan och njut av varje dag med dina barn. Skjut inte upp något till morgondagen.”

ANNIKA APPELQVIST

LENA KARLSTAM

ANESTIS SIMEONIDIS

BERIT WALLIN HÅKANSSON

NILS WALLIN HÅKANSSON

Karla og Svend O. Kochs Legat

Fra ovennævnte fond vil der i 2012 udloddes samlet kr. 220.000. Det er legatets formål at yde hjælp til dygtiggørelse af veterinærer beskæftiget med praktisk veterinær arbejde ved et studieophold i et nordisk land. I henhold til fundats kan uddeling ske til:

1. danske veterinærer beskæftiget indenfor levnedsmiddelkontrollen
2. veterinærer beskæftiget indenfor levnedsmiddelkontrollen fra Norge eller Sverige

De norske eller de svenske veterinærer, der får uddelt legatet skal bruge det til studieophold i Danmark. De danske veterinærer skal bruge det til studieophold i Norge, Sverige eller Finland. Legatmodtagerne skal efter endt studieophold udfærdige en rapport om samme til legatbestyrelsen.

Ansøgninger med oplysninger om, til hvilket formål og på hvilken måde beløbet tænkes anvendt, skal senest 1. september 2012 indsendes til Den Danske Dyr lægeforening, Emdrupvej 28 A, DK-2100 København Ø.

Ny tjänst – ny lön – nya anställningsvillkor?

Om du står i begrepp att byta arbete eller om du skall tillträda din första tjänst kontakta förbundskansliet för rådgivning innan du träffar avtal om anställningen. Ring Jenny Flordal eller Anders Graneld, tel: 08-545 558 20.

The Principles of Farriery

"The Principles of Farriery" med mycket matnyttig information beskrivs ibland som en bibel för hovslagare men också för veterinärer med intresse i hovens anatomi och dess problem och sjukdomar. Författarna Chris Colles, veterinär, och Ron Ware, hovslagare, båda från England, har gjort ett gediget arbete. Det finns ett stort behov av en modern bok om hovslageri då många av de äldre böckerna har 40–50 år på nacken och då det pågår mycket forskning inom hovslageriet. Mycket har alltså hänt och händer inom det här området varför den här boken fyller ett stort behov.

Till exempel tas trenden med barfotaverkning upp, vilket är ett fenomen som hör 2000-talet till och inte finns med i någon av de äldre böckerna. Boken är skriven på engelska men den är enkel att slå i med bra texter, många pedagogiska illustrationer och en praktisk ordlista i slutet.

Efter en kort introduktion till hovslageriet och dess historia går författarna grundligt igenom olika smidesverktyg och verktyg som används vid skoning. Därefter följer en genomgång med generell hästanatomi och distal anatomi, hovbalans, skotillverkning, principer för skoning, specialskor samt olika hältor och sjukdomar som har sitt ursprung i eller påverkar hoven. Författarna trycker på vikten av medio-lateral hovbalans vilket är själva grunden för en välfungerande hov.

FAKTA

THE PRINCIPLES OF FARRIERY

FÖRFATTARE: Christopher Colles och Ron Ware.

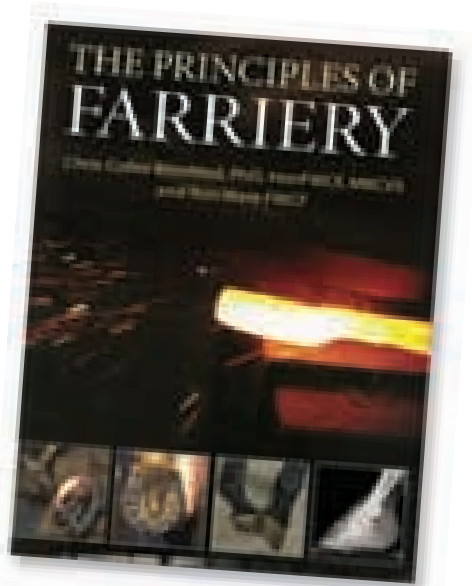
FÖRLAG: J A Allen, Clerkenwell House, London, www.allenbooks.co.uk.

UTGIVNINGÅR: 2010.

ANTAL SIDOR: 392 sidor, rikt illustrerad i färg.

PRIS: £60.00 + porto vid beställning från förlaget.

ISBN-NUMMER: 9780851319735.

Det mesta kring hovslageri och hoven tas alltså upp men för att boken ska vara verkligt intressant för både hovslagare och veterinärer hade man önskat att den hade gått mer på djupet inom en del

områden och kanske sållat på den mest elementära anatomin som man kan få via andra böcker. Samma sak är det med avsnittet om skotillverkning och olika specialskor där författarna mycket ingående tar upp tillverkningen från rakt järn till färdig sko. Det är intressant för hovslagare men kanske inte så berikande för andra. I Sverige görs dessutom de flesta sjukbeslagen med utgångspunkt från en färdigtillverkad fabrikssko som modifieras med hjälp av smide, dragning av kappor och svetsningsarbete.

Boken tilltalar framför allt hovslagare, som är dess målgrupp, men delar av boken är mycket läsvärd också för veterinärer, främst avsnittet om hovbalans och hovsjukdomar.

CECILIA EKEBERG
utbildad hovslagare Skara
veterinärstudent årskurs 2

VETERINARY CHIROPRACTIC

International Academy of Veterinary Chiropractic The Original Basic Veterinary Chiropractic Course

Course Dates:

- Module I Sacropelvic: October 24th – 28th, 2012
- Module II Thoracolumbar: November 28th – December 2nd, 2012
- Module III Cervical: January 16th – 20th, 2013
- Module IV Extremities: February 20th – 24th, 2013
- Module V Integrated: April 10th – 14th, 2013

Instructors:

Dr. Dennis Eschbach (USA), Dr. Donald Moffatt (CAN),
Dr. Heidi Bockhold (USA), Dr. Sybil Moffatt (GER) and others.

Location: Sittensen, Northern Germany

Course language: your Choice of English or German

Course fee: €5250, Individual modules: €1100

Please check our course dates for the IAVC Basic Course also taught at the AECC College in Bournemouth/England!

Further information: www.i-a-v-c.com

International Academy of Veterinary Chiropractic

Dr. Donald Moffatt

Dorfstr. 17, 27419 Freetz, Germany

Tel: +49 4282 590099, Fax: +49 4282 591852

E-mail: info@i-a-v-c.com

Bredden är en styrka

KAN EN SEKTORSMYNDIGHET som Jordbruksverket vara trovärdig som ansvarig för djurskyddsfrågorna? Kritikerna menar att det krävs en fristående myndighet för att skapa förutsättningar att driva frågorna aktivt och med prioritet. Vi menar att det tvärtom är en styrka att myndigheten har den bredd och helhetssyn som kännetecknar en sektorsmyndighet. Jordbruksverket förfogar över stor kompetens, vilket gör att varje fråga kan belysas väl och vi kan hitta lösningar som fungerar i praktiken.

I utredningen för ny djurskyddslag betonas vikten av att bestämmelser ska vara grundade på vetenskap och beprövad erfarenhet. Dessa begrepp är väl kända och en ledstjärna i allt veterinärt arbete. Veterinärerna känner också igen styrkan i, och behovet av, en god helhetssyn och kunskap om kundernas verklighet. Liksom de praktiserande veterinärerna arbetar Jordbruksverket dagligen med frågor som handlar om djurskydd och smittskydd, och vi möter djurägare i vardagen.

Djurskyddsfrågorna upplevs ofta som laddade och olika bilder figurerar i media. Ibland får man läsa att det tar alldeles för lång tid innan myndigheterna griper in, ibland är bilden den motsatta och berättar om djurägare som upplever att reglerna är alltför långtgående och att djur omhändertas på otillräcklig grund. Helt säkert är att djurskyddsfrågor engagerar. Det är viktigt att alla aktörer i form av myndigheter, djurägare och veterinärer fortsätter att samverka, inte minst för att resurserna ska användas där de bäst gör nytta.

När vi skriver veterinärer tänker vi i detta sammanhang inte i första hand på de veterinärer som arbetar hos myndigheterna, utan på de praktiserande veterinärer som möter djurägarna i vardagen. Genom att bidra till att öka djurägarnas kunskap om vad som är viktigt för ett gott djurskydd kan den goda vilja som de allra flesta djurhållare har inriktas mot rätt insatser. Okunskap är nog det största hotet mot djurens välfärd. Vissa hästägare köper dyra, färgmatchade täcken och håller hästen ensam i en liten hage för att förebygga skador. Man missar samtidigt hästens behov av social kontakt med andra hästar och ofta också dess behov av att få äta grovfoder under lång tid. Hundar räddas från gatuhundslivet och kommer hit till en tillvaro som de kan ha svårt att anpassa sig till. Ibland även bärandes på allvarliga sjukdomar, som leder till lidande för hunden och stora kostnader för ägaren. Pengarna

hade troligen kunnat göra större nytta för fler hundar i ursprungslandet, och dessutom minskat smittrisker här.

Inom lantbruket finns ofta god grundkunskap om djuren men det kan fortfarande finnas brister i förståelsen för hur möjligheterna till ett naturligt beteende påverkar djurens välfärd och i förlängningen produktionen. Det kan handla om tillräckliga möjligheter att röra sig fritt eller att ha en bra liggkomfort. Friska och välmående djur som fungerar både fysiskt och psykiskt producerar mer och längre.

Lagar och föreskrifter behövs för att ha medel att få med de som av olika skäl inte vill eller förstår hur de ska hålla djur på ett bra sätt. I de flesta fall är kunskap och förståelse om vad som är viktigt för djurens välfärd det som mest effektivt driver utvecklingen framåt, över lagens minimikrav. Med en god helhetssyn, som inbegriper insikt i djurhållarens vardag och verklighet, finns möjligheter att föra ut denna kunskap på ett sätt som fungerar. Här kan veterinärerna tillsammans med Jordbruksverket göra skillnad och skapa förutsättningar för världens bästa djurvälfärd. Bredden är vår styrka.

MATS PERSSON
Avgående generaldirektör,
Jordbruksverket

HELENA KÄTTSTRÖM
Tillträdande djurskyddschef,
Jordbruksverket

KONGRESSER & KURSER

SVENSKA

v 35

28/8 -12. UTBILDNING I STRATEGISK ANTI-BIOTIKAANVÄNDNING (NÖTKREATUR), Uppsala.
Arr: Svenska Djurhälsovården.
Info: www.svdhv.se

v 36

6-8/9 -12. KURS PIEZO SURGERY, Halmstad.
Arr: Accessia. (SVT 15/11)

7-8/9 -12. KURS GASTROSKOPIUNDERSÖKNING, HUND OCH KATT (AV SJV SPECIALISTGODKÄND KURS), Stockholm. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 37

12/9 -12. FÖREDRAG OCH SEMINARIUM "KONTROLL AV DJURBESÄTTNINGAR OCH DJURTRANSPORTER I DANMARK – EN MODELL ATT FÖLJA?", Malmö.
(SVT 6/12)

12-13/9 -12. UTBILDNING I STRATEGISK ANTIBIOTIKAANVÄNDNING (NÖTKREATUR OCH GRIS), Skellefteå.
Arr: Svenska Djurhälsovården.
Info: www.svdhv.se

12-13/9 -12. KURS I DJURHÄLSOARBETE I BESÄTTNINGAR MED AMS, Skara.
Arr: Svensk Mjölök.
(SVT 7/12)

13-14/9 -12. KURS BILDDIAGNOSTIK OCH KIRURGI, Skara. Arr: Skara Djursjukhus.
Info: www.skaradjursjukhus.se

14-15/9 -12. KURS ONKOLOGI (AV SJV SPECIALISTGODKÄND KURS), Knivsta.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 38

20/9 -12. SEMINARIUM STAPHYLOCOCCUS AUREUS-MASTIT HOS MJÖLKKOR – NYA RÖN OCH GAMLA SANNINGAR!, Uppsala.
Arr: SVA.
Info: www.sva.se/mastitseminariet

NY 20-21/9 -12. FACKLIG KURS FÖR FACKLIGA FÖRTROENDEMÄN INOM AVF, Stockholm.

Arr: AVF. Info: fredrike.ritter@avf.svf.se,
www.svf.se/avf/
(se annons i denna tidning)

20-22/9 -12. KURS I HJÄRTSUKDOMAR HUND OCH KATT, Wallby Säteri, Vetlanda.
(SVT 6/12)

v 39

NY 25/9 -12. KONFERENS SAMARBETE – EN VÄG TILL BÄTTRE HYGIEN, Göteborg.
Arr: Strama m fl.
Info: www.nordichygiene.info

26-27/9 -12. KURS UPDATE ON DIAGNOSIS AND MANAGEMENT OF IDIOPATHIC INFLAMMATORY DISEASES AND IMMUNE-MEDIATED DISEASES OF THE CAT, Göteborg.
Arr: SPUV, SweVet Piab AB.
Info: www.swevet.se

27-28/9 -12. KURS KIRURGI FÖR KRONISKA SENSKADOR HOS HUND, Göteborg.
Arr: SPUV, SweVet Piab AB.
Info: www.swevet.se

27-28/9 -12. KURS HOW TO NICK THE NECK, ►

Rehabteam

Läs mer på www.stromsholmdjursjukvard.se/ledigatjanster

Vi söker dig som vill vara en del av rehabteamet. Vi ser gärna att du har tidigare erfarenhet av rehab och att du har adekvat utbildning. Läs mer på vår hemsida: www.stromsholmdjursjukvard.se. Vi har kollektivavtal. Ansökan med referenser skickas till anna.zackrisson@sds.se. Senast 2012-09-11.

WWW.STROMSHOLMDJURSJUKVARD.SE

DjurAkuten i Storstockholm AB

söker

KLINIKVETERINÄR

Vi söker dig med specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar och intresse av kirurgi och ortopedi.

DjurAkuten är ett fristående sjukhus där vi tillsammans utformar verksamheten och har en hög kompetens med både specialistmottagning och allmän mottagning.

Tjänsten är en tillsvidareanställning och på heltid. Deltid kan även diskuteras. Vi har 6 månaders provanställning och följer SLAs avtal.

Tillträde fr o m den 1 oktober 2012 eller efter överenskommelse.

Har du några frågor eller vill ha mer information, se vår hemsida www.djurakuten.se eller ring Margareta på telefon 08-545 414 94.

► Göteborg. Arr: SPUV, SweVet Piab AB. (SVT 2/12)

27-28/9 -12. KURS LINEA ALBASNITT – VAD GÖR JAG NU DÅ, Göteborg. Arr: SPUV, SweVet Piab AB. (SVT 2/12)

28-29/9 -12. KURS I LÄKEMEDELSHANTERING STEG 2, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

NY 28-29/9 -12. PRACTICAL COURSE: BACK, SACROILIAC & PELVIC PROBLEMS OF THE HORSE, Regionhästsjukhuset Strömsholm.

Arr: Vetpd (Veterinary Professional Development). Info: www.vetpd.com

v 40

3/10 -12. UTBILDNING I STRATEGISK ANTI-BIOTIKAANVÄNDNING (NÖTKREATUR), Kalmar. Arr: Svenska Djurhälsovården. Info: www.svdhv.se

3-5/10 -12. SENIORKURS: INSPIRATIONS- OCH FORTBILDNINGSKURS FÖR NÖTINTRESSERADE VETERINÄRER. Arr: Boehringer Ingelhem Vetmedica. (SVT 5/12)

5-6/10 -12. KURS I RÖNTGENTEKNIK, -ANATOMI, HUND OCH KATT, GRUND, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

v 41

8-10/10 -12. KURS PERFECTING FELINE DENTISTRY, Halmstad. Arr: Accessia. (SVT 15/11)

9-10/10 -12. UTBILDNING I STRATEGISK ANTI-BIOTIKAANVÄNDNING (NÖTKREATUR OCH GRIS), Falkenberg. Arr: Svenska Djurhälsovården. Info: www.svdhv.se

11-12/10 -12. KURS DEN ÄLDRE TANDPATIENTEN, Halmstad. Arr: Accessia. (SVT 15/11)

NY 11-12/10 -12. MASTERCLASS IN ELBOW & STIFLE SURERY IN THE DOG, Halmstad. Arr: Jennyhill Djurklinik och Accessia. Info: elisabet.angeby@telia.com (se annons i denna tidning)

NY 12-13/10 -12. KURS I IMMUNOLOGI (GODKÄND FÖR SPECIALISTUTBILDNING STEG 1), Uppsala. Arr: SLU/UDS smådjur, Institutionen för Kliniska Vetenskaper, MSD Animal Health. Info: Agneta.Gustafsson@merck.com, Johanna.Miemois@uds.slu.se (se annons i denna tidning)

NY 12-13/10 -12. PRACTICAL COURSE: EQUINE OPHTHALMOLOGY, Regiondjursjukhuset Helsingborg. Arr: Vetpd (Veterinary Professional Development). Info: www.vetpd.com

v 42

16-17/10 -12. NKVET SYMPOSIUM 2012

Veterinär sökes till Djurkliniken i Öjebyn

Vi söker en veterinär, gärna med längre erfarenhet, som kanske är intresserad att på sikt överta och driva Djurkliniken i Öjebyn i egen regi eller tillsammans med annan personal.

Idag arbetar sex veterinärer och 16 övrig personal, men vi växer och behöver förstärka personalstyrkan med en veterinär och en djursjukskötare.

Du kanske tycker att du har för lite inflytande på din arbetssituation idag och/eller ligger för långt från de beslutande personerna och vill skapa en förändring. Nu har du chansen.

Vi arbetar i fina lokaler i vilka kliniken kan växa utan större lokalinvestering. Sedan ett år får vi utbilda Steg 1-specialister och två av våra veterinärer är under utbildning. Vi har fem legitimerade djursjukskötare.

Jag och min fru vill nu dra ned på vår egen insats och hoppas hitta veterinär(er) eller annan personal som vill föra stafettpippen vidare och som brinner för att utveckla verksamheten ytterligare.

Vi ser gärna att du/ni är intresserad av exempelvis bilddiagnostik eller kirurgi och kanske vill utveckla den sidan ytterligare. Vi har idag digital-röntgen och en bra ultraljudsapparat samt personal som är duktiga på att använda dem, men det finns ju annan modern teknologi som vi saknar.

Vi har ca 17 000 konsultationer årligen och är remissinstans för veterinärer i Norrland. Kliniken har varit mycket lönsam under alla år och av Dagens industri utnämnts till Gasellföretag 2009. Djurkliniken i Öjebyn ligger strax norr om Piteå vid E4, ca fem mil söder om Luleå.

Mer information finns på vår hemsida www.djurklinikeniojebyn.com eller ring Ingemar eller Åsa Bergdahl, 0911-671 90 (arb), 0911-660 18 (hem), 070-593 30 731 (privat mobiltn).

© Djurkliniken i Öjebyn • Öjagatan 81 • 943 31 Öjebyn • Telefon: 0911-665 75

"PAIN ASSESSMENT AND TREATMENT IN CLINICAL PRACTICE", Uppsala. Info: www.nkvet.org

17/10 -12. UTBILDNING I STRATEGISK ANTI-BIOTIKAANVÄNDNING (NÖTKREATUR), Karlstad. Arr: Svenska Djurhälsovården. Info: www.svdhv.se

18-19/10 -12. EQUINE CLINICAL PATHOLOGY COURSE "HOW TO IMPROVE AND BETTER INTERPRET YOUR DAILY LAB WORK" (AV SJV SPECIALISTGODKÄND KURS), Helsingborg. Arr: Equimed AB. Info: www.equimed.se

19-20/10 -12. KURS I ULTRALJUD SMÅDJUR STEG 1, GRUNDLÄGGANDE BUK (AV SJV SPECIALISTGODKÄND KURS), Uppsala. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

NY 19-21/10 -12. FORTBILDNINGSDAGAR "FODER OCH FODERRELATERADE PROBLEM HOS HÄST", Norrköping. Arr: Svensk Stuteriveterinärförening. Info: www.stuteriveterinarerna.se (se annons i denna tidning)

v 43

NY 23-24/10 -12. NY KURS I SALMONELLA-BEKÄMPNING FÖR VETERINÄRER MED INRIKTNING IDISSLARE OCH GRIS, Jönköping. Arr: Jordbruksverket, SVA.

Info: www.jordbruksverket.se/kurser-ochseminarier (se annons i denna tidning)

23-24/10 -12. UTBILDNING I STRATEGISK ANTI-BIOTIKAANVÄNDNING (NÖTKREATUR OCH GRIS), Skövde. Arr: Svenska Djurhälsovården. Info: www.svdhv.se

25-26/10 -12. KURS ULTRALJUD SMÅDJUR, FÖRDJUPNING BUK (AV SJV SPECIALISTGODKÄND KURS), Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

25-26/10 -12. KURS LEVERSJKDOMAR HOS HUND OCH KATT, Malmö. Arr: SPUV, SweVet Piab AB. Info: www.swevet.se

Jourkliniken Hund & Katt är Örebro läns framtida veterinärklinik med dygnet-runt-service. Kliniken är under uppbyggnad och den helt nybyggda fastigheten på dryga 1200 kvm kommer stå färdig för inflytt och verksamhetsstart i december 2012. Vill Du bli en i vårt glada gäng?

Vi söker:

- 1 VETERINÄR till vår akut -och intensivvårdsavdelning.
- 1 VETERINÄR med kunskap av titthälsoperationer, bilddiagnostik och eller CT.

Vi ser gärna att du har mångåring erfarenhet av självständigt arbete, gärna av akutvård och akutkirurgi. En merit är om du har specialistkompetens i hunden och kattens sjukdomar.

Vi söker även erfarna DJURSJKSKÖTARE med legitimation eller med legitimation i sikte.

Varmt välkommen med din ansökan till: info@jourkliniken.se
För upplysningar & frågor kontakta: Lotta Malmberg, 070-753 24 03 eller Cecilia Pramheim 070-731 66 22 eller också via mail: info@jourkliniken.se
Mer info finner ni på vår hemsida: www.jourkliniken.se

i samarbete med

**Solsidans
Djurklinik**

söker KLINIKVETERINÄR

Solsidans djurklinik är en välutrustad klinik som är belägen i natursköna Saltsjöbaden. Vi är ett trivsamt team på sex personer, varav två veterinärer, tre sköterskor och en receptionist. Vi har även samarbete med våra konsulter (tandläkare, sjukgymnast). Våra öppettider är 8-18, kvällsmottagning två kvällar i veckan och akutmottagning fyra timmar på lördagar.

Kliniken har mycket välutrustad operationsavdelning med gasnarkos, endoskopi-artroskopiutrustning, utrustning för ortopediska ingrepp, digitalröntgen, Dopplerultraljud, tandavdelning med digitaltanddröntgen, välutrustat laboratorium. Vår målsättning är att erbjuda högkvalitativ djursjukvård med personlig service.

På grund av vidareutbildning och graviditet i veterinärgruppen behöver vi förstärkning av 1-2 veterinärer, helst med specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar eller flera års

erfarenhet inom yrket och som klarar av att jobba självständigt. Har du dessutom specialintresse gällande kattsjukdomar, hud och/eller tänder är det en merit.

Vi söker dig som är öppen, framåt och har lätt att arbeta i en mindre grupp. Vi lägger stor vikt vid att du har en kundnära attityd, är serviceinriktad och hungrig på att utveckla dig veterinärmedicinskt.

Tillträde snarast eller enligt överenskommelse. Möjlighet till flexibla anställningsvillkor finns (ex fast anställning, på konsultbasis eller arrendeavtal).

Välkommen med din ansökan senast den 20 september 2012 till Solsidans djurklinik, Teija Väisänen, Vårgårdsvägen 2, 133 36 Saltsjöbaden. Telefon: 070-416 31 50, 08-717 47 96, E-post: tejavet@hotmail.com, Hemsida: www.solsidansdjurklinik.se.

► **v 44**

2-3/11 -12 + 18-19/1 -13. KURS I DIAGNOSTIK OCH BEHANDLING AV HÄLTA, HUND OCH KATT (AV SJV SPECIALISTGODKÄND KURS), Strömsholm. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

v 45

8-9/11 -12. VETERINÄRKONGRESSEN, Uppsala. Arr: Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap och Sveriges Veterinärförbund. (SVT 1/12)

v 46

14/11 -12. UTBILDNING I STRATEGISK ANTIBIOTIKAANVÄNDNING (NÖTKREATUR), Visby. Arr: Svenska Djurhälsovården. Info: www.svdhv.se

14-16/11 -12. KURS I ANESTESIOLOGI STEG 2, HUND OCH KATT (AV SJV SPECIALISTGODKÄND KURS), Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

16-17/11 -12. KURS I SÄRVÅRD, Sundsvall. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

v 47

23-24/11 -12. KURS I DERMATOLOGI STEG 2 (AV SJV SPECIALISTGODKÄND KURS), Knivsta.

Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

24-25/11 -12. DELKURS 1 I HÄSTTANDVÅRD, Uppsala. Arr: SLU. (SVT 1/12)

v 48

27-28/11 -12. KURS I ANTIBIOTIKAANVÄNDNING (AV SJV SPECIALISTGODKÄND KURS), Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

29-30/11 -12. KURS I GASTROENTEROLOGI, Helsingborg. Arr: Regiondjursjukhuset Helsingborg. (SVT 7/12)

v 49

6-7/12 -12 + 24-25/1 -13. KURS I ANESTESIOLOGI STEG 3, DEL 1 OCH 2 (AV SJV SPECIALISTGODKÄND KURS), Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

6-7/12 -12. KURS LEDKIRURGI PÅ HÄST MED ARTROSKOPITEKNIK, GRUND, Halmstad. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

v 50

10-11/12 -12. KURS ARTROSKOPI HUND, FORTSÄTTNING, Halmstad.

Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 25, 2013

17-20/6 -13. IX EUROPEAN SYMPOSIUM ON POULTRY WELFARE, Uppsala. Info: <http://www-conference.slu.se/poultry-welfare2013>

INTERNATIONELLA

Fler internationella kurser hittar du på Vet Agendas hemsida: www.vetagenda.com och på British Small Animal Veterinary Associations hemsida: www.bsava.com

v 35

31/8-2/9 -12. BSAVA SCOTTISH CONGRESS 2012, Edinburgh, UK. (SVT 2/12)

v 36

4-7/9 -12. 9TH INTERNATIONAL CONGRESS OF VETERINARY VIROLOGY, Madrid, Spanien. (SVT 11/11)

5-9/9 -12. VETERINARY CHIROPRACTIC: MODULE V – INTEGRATED, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/12)

6-8/9 -12. SSVO: MÖTE OCH FÖRELÄSNINGAR "SURGERY OF THE ADNEXA IN DOGS AND CATS" OCH "ANESTHESIA FOR OCULAR SURGERY MADE PRACTICAL", Stavanger, Norge. (SVT 7/12)

v 37

12-15/9 -12. THE BRITISH EQUINE VETERINARY ASSOCIATION (BEVA) CONGRESS 2012, Birmingham, UK. (SVT 5/12)

Ny adress? Ny e-post? Ny arbetsgivare? Nytt namn?

Meddela oss på förbundskansliet om du flyttat, bytt arbete, bytt namn eller fått ny e-postadress. Ring eller skriv till Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm, tel: 08-545 558 20, fax: 545 558 39, e-post: office@svf.se.

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences
Fakulteten för veterinärmedicin
och husdjursvetenskap

**PROFESSOR I HUSDJURENS
FUNKTIONELLA ANATOMI**

Sista ansökningsdag: **25 september 2012**
Fullständig annons: www.slu.se/lediga-jobb

v 39

27–29/9 -12. BVA CONGRESS 2012, Liverpool, UK. (SVT 4/12)

29–30/9 -12. EQUINE ORTHOPAEDIC CASE DAYS, Weilerswist-Müggenhausen och Bonn, Tyskland. Arr: Arbeitsgruppe Pferd. Info: www.agpferd.com

v 40

4–5/11 - 12. KURS RESPIRATORY MEDICINE, Ansager Dyrehospital, Danmark. (SVT 7/12)

NY 5–6/10 -12. DYRLÆGERNES DAG OG GENERALFORSAMLINGER – DYREVELFÆRD OG ETIK, Vejle, Danmark.

Arr: Den Danske Dyrlægeforening. Info: www.ddd.dk under genvägen ”Dyrlægernes dag” (se annons i denna tidning)

v 41–42

14–17/10 -12. KURS CERTIFIED CANINE REHABILITATION PROGRAMME (CCRP), PART IV–V, Mallorca, Spanien. (SVT 16/11)

17–21/10 -12. NoVAS/IVAS BASIC COURSE ON VETERINARY ACUPUNCTURE – SESSION III, Oslo. (SVT 3/12)

18–20/10 -12. SOUTHERN EUROPEAN VETERINARIAN CONFERENCE (SEVC), Barcelona, Spanien. (SVT 2/12)

20–21/10 -12. EQUINE MUSCULOSKELETAL ULTRASOUND IMAGING DAYS, Wien och Ebreichsdorf, Österrike. Arr: Arbeitsgruppe Pferd. Info: www.agpferd.com

v 43

NY 24–28/10 -12. VETERINARY CHIROPRACTIC COURSE SACROPELVIC (MODULE I), Sittensen, Tyskland. Arr: International Academy of Veterinary Chiropractic. Info: www.i-a-v-c.com (se annons i denna tidning)

v 44

NY 3–4/11 -12. KURS I NEUROPSYKOLOGI OG PSYKOFARMAKOLOGI, Oslo. Arr: Norges veterinærhøgskola och Universitetet for miljø- og biovitenskap. Info:

www.nvh.no/Utdanning/Etter--og-vide-reutdanning

v 46

NY 16–17/11 -12. PRACTICAL COURSE: EQUINE JOINT ULTRASONOGRAPHY & JOINT THERAPY, Bjerke Dyrehospital, Oslo, Norway. Arr: Vetpd. Info: www.vetpd.com

v 48

NY 28–30/11 -12. THE FINNISH VETERINARY ASSOCIATION ANNUAL VETERINARY CONGRESS “VETERINÄRDAGARNA”, Helsingfors, Finland. Arr: Finlands Veterinärförbund. Info: www.sell.fi, under genvägen Veterinärdagarna (se annons i denna tidning)

NY 28/11–2/12 -12. VETERINARY CHIROPRACTIC COURSE THORACOLUMBAR (MODULE II), Sittensen, Tyskland. Arr: International Academy of Veterinary Chiropractic. Info: www.i-a-v-c.com (se annons i denna tidning)

v 49

8–9/12 -12. EQUINE EYE CASE DAYS, Bonn och Weilerswist-Müggenhausen, Tyskland. Arr: Arbeitsgruppe Pferd. Info: www.agpferd.com

v 3, 2013

NY 16–20/1 -13. VETERINARY CHIROPRACTIC COURSE CERVICAL (MODULE III), Sittensen, Tyskland. Arr: International Academy of Veterinary Chiropractic. Info: www.i-a-v-c.com (se annons i denna tidning)

v 8

18–22/2 -13. 8TH INTERNATIONAL SHEEP VETERINARY CONGRESS, Rotorua, Nya Zeeland. (SVT 7/12)

NY 20–24/2 -13. VETERINARY CHIROPRACTIC COURSE EXTREMITIES (MODULE IV), Sittensen, Tyskland. Arr: International Academy of Veterinary Chiropractic. Info: www.i-a-v-c.com (se annons i denna tidning)

v 12

6–9/3 -13. WSAVA FASAVA 38TH ANNUAL CONGRESS 2013, Auckland, Nya Zeeland. (SVT 7/12)

v 14

3–7/4 -13. NoVAS/IVAS BASIC COURSE ON VETERINARY ACUPUNCTURE – SESSION IV, Oslo. (SVT 3/12)

v 15

NY 10–14/4 -13. VETERINARY CHIROPRACTIC COURSE INTEGRATED (MODULE V), Sittensen, Tyskland. Arr: International Academy of Veterinary Chiropractic. Info: www.i-a-v-c.com (se annons i denna tidning)

v 23

8–9/6 -13. NoVAS/IVAS BASIC COURSE ON VETERINARY ACUPUNCTURE – SESSION EXAMS, Helsingfors. (SVT 3/12)

v 38

17–20/9 -13. WORLD VETERINARY CONGRESS, Prag, Tjeckien. (SVT 6/12)

VÄRMÖ DJURKLINIK SÖKER ERFAREN SMÅDJURSVETERINÄR

Värmdö Djurklinik är en välutrustad klinik med stor kompetens. Kliniken är belägen i vackra Gustavsberg i Stockholms skärgård, ca en kvart med bil från Slussen.

Vi vill nu utöka vårt team med dig som har flera års erfarenhet av arbete med smådjur, helst med specialistkompetens, och som vill arbeta på en familjär klinik i nära kontakt med patienter och djurägare.

Ingen jour eller helgtjänstgöring. Heltid eller deltid, fast anställning även på konsultbasis är intressant. Tillträde 1/11 2012.

Besök gärna vår hemsida: www.varmdodjurklinik.se

Ansökan till Karin Szabó, karin@varmdodjurklinik.se senast 21/9 2012

noterat

Omstruktureringen av djursjukvården fortsätter

Skara Djursjukhus, som bedriver specialiserad smådjursjukvård, utökar nu sin verksamhet till att omfatta avancerad hästsjukvård genom att köpa ATG Hästsjukhus i Skara.

Skara Djursjukhus har drivits i sin nuvarande form sedan 2011 men har historiska anor då verksamheten är belägen på SLU campus i Skara. Djursjukhuset meddelade den 4 juli att man förvärfvar Hästsjukhuset i Skara och Hästkliniken vid Axevalla travbana som tidigare ägts av ATG Hästkliniker. Koncernen blir i och med förvärfvet marknadsledande aktör inom kvalificerad hästsjukvård i Västra Götalandsregionen. Den gemensamma verksamheten för både häst och smådjur

gör Skara Djursjukhus till ett av Sveriges större djursjukhus, tillsammans beräknas häst- och smådjursmottagningen ta emot ca 25 000 patientbesök årligen.

– Vi är mycket glada över att addera ATG Hästsjukhuset i Skara till den kvalitativa smådjursjukvård vi idag bedriver vid vårt djursjukhus i Skara. Genom samgående kan vi erbjuda även hästägare bred service i en stor del av Västsverige, säger Anette Skoog, verkställande direktör vid Skara Djursjukhus. ■

Kompetenscenter för alternativ till djurförsök föreslås

Ett nytt nationellt kompetenscenter för alternativa metoder till djurförsök bör inrättas i Sverige, enligt ett pressmeddelande från Jordbruksverket den 15 juni. Kompetenscentret ska främja och sprida information om alternativa metoder. För-

slaget är ett av flera som Jordbruksverket, SLU (Nationellt centrum för djurvälstånd) och Vetenskapsrådet lämnat till regeringen kring hur det framtida nationella arbetet inom detta område bör bedrivas.

Bakgrunden till regeringens uppdrag till myndigheterna är EUs nya försöksdjursdirektiv från 2010 som anger att medlemsländerna ska arbeta för att ersätta, begränsa och förfina användningen av djurförsök. Detta kallas ofta för 3R efter de engelska orden replace, reduce och refine. Uppdraget från regeringen har inneburit att göra en samlad bedömning av de frågor som hör samman med att utveckla och värdera alternativa metoder till djurförsök.

– Vi ser ett stort behov av ett kompetenscenter som kan främja förbättringar av djurens situation och att djurförsöken på sikt kan begränsas och ersättas, säger John Bräutigam, Jordbruksverket, som varit samordnare för arbetet med utredningen. ■

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	Telefon
TÖRSTEN JAKOBSSON	070-372 95 10
Vice ordförande	
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
PER JONSSON	0155-28 33 18
JK LARSSON	0171-15 31 91
KARIN LUNDBORG	0512-229 19
OLOF SKARMAN	070-747 47 64
LARS-ERIK STABERG	070-438 98 78
LOTTA TERNSTRÖM HOFVERBERG	073-151 22 50
MARJA TULLBERG	070-627 77 36

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	Telefon
FREDRIKE RITTER	0768-23 35 88
Vice ordförande	
ELEONOR FREDLER	070-341 19 41
Sekreterare	
TONE LINDVÄG	070-260 90 10
Kassör	
SHWAN KAREEN	070-798 68 68
Ledamöter	
KAJSA GUSTAVSSON	070-980 09 65
LARS-GÖSTA LARSSON	070-851 98 42
MARIA LECLERCQ	076-770 62 62

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVf

STYRELSE

Ordförande	Telefon
JOHANNA HABBE	070-522 04 90
Sekreterare	
RITVA KROKFORS WRETEMARK	070-397 35 17
Kassör	
ANN-MARI KJELLGREN	0761-12 71 05
Ledamot	
ANDREAS SANDIN	0730-68 15 94
Suppleant	
SUSANNA HULTBERG	0524-233 75

I veterinärförbundet ingår förutom dessa funktioner ett antal råd, kommittéer och nämnder. Samtliga förtroendevalda förbundsmedlemmar listas på hemsidan www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande:
PER JONSSON
Vice ordförande:
TORKEL EKMAN
PATRICIA HEDENQVIST
HÅKAN LANDIN
LENA MALMGREN
OLLE RYDELL
ULRIKA WINDAHL

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande:
PATRICIA HEDENQVIST
Sekreterare
ANNA GRANLUND

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
HÅKAN LANDIN
Sekreterare
YLVA PERSSON

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN
Sekreterare
JAN SKIDELL

SEKTIONEN FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

Ordförande
OLLE RYDELL
Sekreterare
ERIKA CHENAIS

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
ULRIKA WINDAHL
Sekreterare
ANNE-LI LJUNGGREN

Misslyckad rekrytering!

ILL: KARIN ÅSTRÖM BENGTSSON

ALLA VI ÄLDRE minns väl vår kära kirurgiprofessor Nils O.

JAG PÅMINNER MIG ett tillfälle när jag som kandidat praktiserade på Kirurgen. Jag satt till vänster om professorn som opererade, minns inte vad, nåt slags bukingrepp emellertid och ganska blodigt om jag minns rätt. Det här hände sig på Kräftrikets tid, alltså på Kungliga Veterinärhögskolan i Stockholm.

Som lite äldre i min årskurs (1969–75) råkade jag ha ett litet barn, fött 1966, och som liksom alla barn plägar då och då, hade han diverse åkommor som han ådragit sig på dagis. Barnet blev då ”portat” ett par dagar från en annars praktisk inrättning.

Nu var det inte så noga på Stutis på den tiden. Enstaka gånger kunde man släpa med sig en snorig unge och parkera den på Asis, ”Mamma, finns det inga levande djur här?” eller på OB, ”Mamma, varför gör tjuren så?” eller som den här gången, på Kirurgen.

Sonen var väl cirka tre, fyra, fem år gammal (minns inte riktigt) och det fanns gott om folk som frivilligt och utan anmodan tittade till och tog hand om ätteläggen. Han hade försetts med en liten ljusblå barnkappsäck fylld med Mariekex att mata sig själv eller djuren med och med ett strängt förbud att lämna byggnaden ifråga.

Bäst vi sitter där och opererar, professorn och jag, får professorn syn på ett barnansikte som lyckas kika in genom glasrutan på dörren till Kirurgen.

– Vems uppfödning är det där?

Jag erkände.

– Tag in gossen, sa höga vederbörande till sköterskan.

Gossen togs in, sköterskan tog tubgas modell större, snurade hastig ihop en liten mössa, påklädde gossen denna plus en vit rock, ärmarna rejält uppkavlade, in med en pall och satte gossen till vänster om kandidaten (modern). Där satt vi tre, från höger räknat: professor, kandidat, snorig unge (med munskydd förstås) och avslutade operationen. Modern fick sy ihop, det var lunchdags och professorn ursäktade sig med ett litet magproblem, han måste ha mat i magen.

Den här erfarenheten gjorde tydligen inget större intryck på gossen. Inte blev han veterinär inte – inte ens läkare.

MARINA VON SCHREEB

SVENSK VETERINÄRLEGITIMATION

Jordbruksverket har fr o m den 9 maj till och med den 27 juni 2012 utfärdat svensk veterinärlegitimation för nedanstående personer:

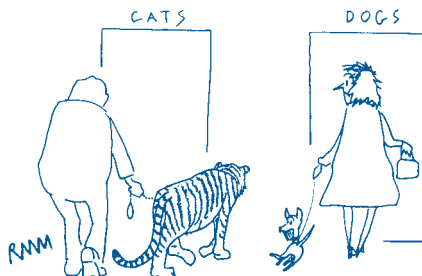
- Markus Abrahmsén
- David Argüelles Capilla
- Sergiu Ion Bardan
- Manuel Benlloch
- Isabel Björkman
- Magnus Blix
- Rikke Buhl
- Ellinor Cederlöf
- Linnea Dahlberg
- Emma Eriksson
- Maja Eriksson
- Anna Maria Estensson
- Emma Hagberg
- Tomas Hansen
- Danuta Hedlund
- Izabela Kozłowska
- Carolina Kullgren
- Johanna Larsson
- Karin Löfgren
- Cecilie Madsen
- Mette Flethøj Madsen
- Caroline Nilsson
- Sofie Nilsson
- Stina Nilsson
- Angelica Persson
- Sofia Petersson
- Imme Lena Schmidt
- Isabelle Sjögren
- Johanna Storbacka
- Mira Strøm Braaten
- Erik Sundqvist
- Anna Sunemark
- Eszter Takács
- Emma Tejler
- Anya Törnkvist
- Tuva Vamborg
- Ellinor Wede

The fee? Well, let's give the old wheel a spin and see what comes up!

SPECIALISTKOMPETENS

Efter genomgången specialistutbildning och godkänd examination enligt SJVFS 2009:83 har Statens Jordbruksverk den 15 juni 2012 utfärdat *specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt* samt *specialistkompetens i neurologi, hund och katt* för Sofie van Meervenue, Nybro.

PERSONNOTISER

Födelsedagar i september 2012

Den som inte önskar få sin bemärkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två månader före bemärkelsedagen.

BERTIL HJELMQVIST, Orsa, 95 år den 1/9
ANNA-MAIJA TEPPÖ, Finland, 50 år den 3/9
THOMAS FRANSSON, Hallsberg, 60 år den 6/9
BENGT HÄGGMAR, Myggenäs, 80 år den 20/9

GÖRAN ÅSTRÖM, Uppsala, 80 år den 21/9
LENA ÅHL, Örebro, 75 år den 23/9
YVONNE FLODIN, Näliden, 60 år den 26/9
BARBRO GARMER, Danderyd, 70 år den 27/9
GUNNEL ANDERSON, Vaxholm, 60 år den 28/9

Avliden

Veterinär **FREDRIK STÅHLBERG** har avlidit den 19 juli 2012. Han föddes 1971 i Täby och avlade veterinärexamen 1997. Se in memoriam på annan plats i denna tidning.

SVENSK VETERINÄRTIDNING

Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**
TELEFON: 08-545 558 34
TELEFAX: 08-545 558 39
HEMSIDA: www.svf.se

REDAKTION:
JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: johan.beck-friis@svf.se

SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: suzanne.fredriksson@svf.se

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: brita.trybom@svf.se

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 070-566 5661, 0734-28 26 80
E-POST: info@exponera.net

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA
tryckeri

ISSN 0346-2250

UTGIVNINGSPLAN 2012

NR	UTGIVNING	ANNONS-STOPP	MANUS-STOPP
1	17 JAN	20 DEC	13 DEC
2	7 FEB	17 JAN	10 JAN
3	28 FEB	7 FEB	31 JAN
4	20 MAR	28 FEB	21 FEB
5	17 APR	20 MAR	13 MAR
6	8 MAJ	17 APR	10 APR
7	31 MAJ	8 MAJ	2 MAJ
8-9	27 JUN	31 MAJ	22 MAJ
10	28 AUG	7 AUG	31 JUL
11	18 SEP	28 AUG	21 AUG
12	9 OKT	18 SEP	11 SEP
13	30 OKT	9 OKT	2 OKT
14	27 NOV	6 NOV	30 OKT
15	18 DEC	27 NOV	20 NOV

SVENSK VETERINÄRTIDNING

Prenumerationspris 2012

*Sverige: 1 110 kronor + moms.**

Europa: 1 430 kronor + moms, i EU.

Utanför Europa: 1 610 kronor.

**Medlemmar i veterinärförbundet har 250 kronor i rabatt*

FACKPRESSUPPLAGA 2011
– 3 300 EX